24. DECEMBER 2018

„Vtedy riekol Boh: Buď svetlo! A bolo svetlo.“

1.Mojžišova 1,3

„To svetlo svieti v tme, ale tma ho nepohltila.“

Ján 1,5

Zborový list

Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok

Dieťa menom Ježiš

Milan Rúfus

„Nechajte maličkých ísť ku mne...“

Prehovor, Bože nemý,
čím bol na Tvojej zemi
Tvoj syn, keď vyšiel
z lona ľudskej matky?

Človečím dieťaťom?

O ľudských deťoch platí:
predčasné poznanie je krivdou
na dieťati.
Ich detstvo býva jazdou na koníčku
Nepoznaného, čírou radosťou

zo zázraku bytia.

No medzi nimi a Ním bol predel.
Tvoj Syn už všetko na počiatku vedel.

Že neúprosne ku Nemu sa blíži
čas, keď Mu cestu skríži kríž.

A že raz aj On sám
ustrnie na tom kríži.

Tajomstvo Údelu.
Kto z nás ho vysloví?
Cesta k nemu je tichom preťatá.

Ale kto uveril,
ten možno počuje
v dospelom Synovi
biť srdce dieťaťa.

Obsah

Svetlo 3
Advent 4
Vianoce, Vianoce, krásne ste 6
Domáce služby Božie pri štedrovečernom stole 6
O Pôste 9
Stromček ako symbol Vianoc 11
Max Lucado o... Vianociach 12
Prečo na Vianoce pečieme koláče 13
Záchrankyňa vzácnych drahokamov 14
Kázeň 16
Wolfgang Amadeus Mozart 21
Hodina pre život 26
Revolučné osmičky 26
Masada – symbol slobody 29
Farní sbor Českobratrské církve evangelické na Mělníku 36
Popradské vyhlásenie VD ECAV 37
Ocenenia pre našich dvoch evanjelikov 40
Slovenská pošta obhájila 2. miesto v súťaži o najkrajšiu rytú známku Európskej únie! 41
Nová webová stránka 42
Štatistika roku 2018 44
Slovom i obrazom 47

Svetlo

Ja, svetlo, prišiel som na svet, aby nikto nezostal v tme, kto verí vo mňa (J 12,46).

Tento rok nám bolo dopriate krásne horúce leto a aby toho nebolo málo, náš Boh nám pridal aj úžasnú zlatú jeseň, ktorá sa skončila až niekedy pred polovicou novembra. Mnohí ľudia sa tešili, že toľko krásnych slnečných dní ešte nezažili! Asi je to pravda, že máme radšej leto ako zimu – leto je žiarivé, plné svetla, nabíja nás energiou a naopak, zimné obdobie je pochmúrne, svetla sa nám máli, a to pribrzďuje našu aktivitu. No a úplne (!!!) nás paralyzuje tma. Záver: v tme sa žiť nedá, svetlo je základná podmienka života!

V jednej rannej modlitbe je krásna veta: *ďakujeme za nové ráno a svetlo a zvlášť za svetlo v Ježišovi Kristovi, ktoré nás vytrhlo z moci tmy a zahynutia*. Áno, v Písme svätom je náš Spasiteľ Pán Ježiš Kristus mnohokrát označovaný za Svetlo, Svetlo sveta, Svetlo spasenia, lebo prišiel k nám ľuďom od Svojho Otca z Jeho Božskej ríše svetla. Boh sám je svetlo, preto je svetlo totožné s požehnaním, radosťou, pokojom, spravodlivosťou a pravdou. Opak svetla je tma, je to živel hriechu, úzkosti a trápenia.

Tak, ako je hmotný život a rast závislý na svetle, tak je duchovný život i vzrast závislý na Bohu. V ňom nie je žiadna tma, hriech, omyl či nejasnosť, lebo On sa dokonale zjavil vo Svojom Synovi Ježišovi Kristovi, poslanom pre naše spasenie... a cieľ nášho spasenia je život v Božom kráľovstve. Tento Boží Syn k nám tiež prišiel vo svetle: evanjelisti nám dávajú správu o tom, aké to bolo veľkolepé, keď Božia sláva ožiarila celý betlehemský kraj a zostúpili anjelské voje... Aj v tomto zjavení Boha skrze Ježiša Krista patria spolu svetlo a život – Kristus je zdroj všetkého života i (a najmä!) toho večného, lebo v ňom je sústredená božská a Božia životná energia (J 5,21.26; 11,25; 14,6).

Písmo sväté nám na viacerých miestach dáva vedieť dôvody, prečo náš Spasiteľ, Ježiš Kristus, Syn Boží, prišiel z neba na našu zem.

Ja som sa na to narodil a na to som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde (J 18,37). Len na základe príchodu Ježiša Krista na tento svet môžeme vedieť, čo je pravda. Na jednej strane nám Kristus zjavil Boha: je spravodlivý, ale aj milostivý. Na druhej strane nám povedal pravdu o človeku: je hriešny a čaká ho Boží súd.

Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo bolo zahynulo (L 19,10). Napriek tomu, že nám Ježiš Kristus musel ukázať, že všetci sme hriešni, On neprišiel na to, aby nás zatratil. On nás prišiel hľadať a spasiť (zachrániť)... Kristus má riešenie problému našej hriešnosti!

Syn človeka neprišiel, aby Jemu slúžili, ale aby On slúžil a dal život ako výkupné za mnohých (Mk 10,45). Hneď pri narodení Ježiša Krista bolo určené, že Jeho smrť bude cena za vykúpenie hriešnych ľudí. On dal Svoj život za všetkých, ktorí v Neho veria, aby boli od svojich hriechov oslobodení.

Ja som prišiel, aby mali život, a to v hojnej miere! (J 10,10). Na základe týchto slov Ježiša Krista sme si istí, že On nám z neba priniesol dar najštedrejší zo všetkých: večný život!

Zuzana Valeková
presbyterka a koordinátorka MoS
CZ ECAV Poprad

ADVENT

Adventná príprava spojená s očakávaním Vianoc siaha už do čias pápeža Leva I. Veľkého (440 – 461) a je spojená s Rímom. V dobových záznamoch však možno nájsť aj informácie z Francúzska, kde koncil v Macone r. 582 nariadil, aby sa príprava na slávenie vianočných sviatkov začala už od prvej nedele po sv. Martinovi. V tejto podobe advent obsahoval šesť nedieľ s kajúcim obsahom. Spájal sa s nimi aj pôst. Pápež Gregor I. Veľký na prelome 6. a 7. storočia skrátil adventné obdobie na štyri nedele, ktoré mali symbolizovať 4000 rokov čakania na Mesiáša od vyhnania z raja. Definitívnu podobu advent nadobudol v 8. a 9. storočí.

SYMBOLY ADVENTU

Adventný veniec

Veniec vo všeobecnosti bol vždy symbolom víťazstva, ale aj kráľovskej dôstojnosti. V Biblii sa o ňom píše ako o prejave úcty, radosti a víťazstva. V tomto kontexte adventný veniec vzdáva hold tomu, kto je očakávaný a prichádza ako víťaz, kráľ a spasiteľ. Horiace sviece na adventnom venci poukazujú na prichádzajúceho Krista, ktorý rozptyľuje temnotu a strach, pretože je Svetlom sveta. Kruhový tvar venca značí Božiu večnosť.

Tradícia adventného venca pochádza z prvej polovice 19. storočia a spája sa s príbehom protestantského teológa Wicherna. Ten, ako jedno

z ôsmich detí svojich rodičov, sa stal vychovávateľom a učiteľom v nedeľnej škole. Jeho životným poslaním bolo pomáhať chudobným ľuďom, pričom na tento účel zriadil útulok pre opustené a nemajetné deti v Hamburgu. Deti sa tam pod jeho vedením učili remeslu. Ako každé zvedavé dieťa, aj oni sa pýtali, koľko dní ešte ostáva do Vianoc, a tak zhotovil drevený veniec s 24 sviečkami. Stal sa predchodcom dnešných adventných vencov. Štyri biele hrubé sviece na jeho venci boli symbolom adventných nedieľ, pomedzi ne umiestnil i tenšie červené pre ostatné dni zostávajúce do Vianoc. Každý deň zapálil jednu z nich.

Adventný kalendár

História adventného kalendára sa začína v 19. storočí a pochádza z protestantského prostredia. Uvádza sa, že nábožná rodina urobila kriedou čiarky na každý deň decembra – od prvého až po deň Adama a Evy. Prvý známy ručne vyrobený adventný kalendár je z roku 1851.

V inom štýle boli adventné hodiny alebo adventné sviece – svieca na každý decembrový deň až do Vianoc. Vo veriacej rodine zavesili na stenu malý obrázok, na každý deň jeden. Podľa inej tradície namaľovali na dvere značky. Prvý tlačený špeciálny kalendár bol urobený na švábskej fare Gerhardom Langom (1881 – 1974) v Maulbronn v Nemecku. Keď bol ešte dieťa, jeho matka mu urobila adventný kalendár z 24 sviečok zastrčených do podložky s obrázkom. Neskoršie Lang vytváral malé farebné obrázky, na každý deň jeden, ktoré sa dali prilepiť na podklad. To bol prvý tlačený adventný kalendár, hoci ešte bez otváracích okienok. Bol vydaný v r. 1908. Tento kalendár bol pomenovaný *Vianočný kalendár* alebo *Munich Christmas Calendar*. Neskôr vydal Lang prvý adventný kalendár s malými dvierkami na otvorenie, ktorý poznáme aj dnes.

Adventná svieca

Svieca sa stala symbolom adventu pre svetlo, ktoré vyžaruje. Je obrazom života, ako to dokladuje už Stará zmluva. V Novej zmluve je svetlom to, čo pomáha človeku nájsť cestu k Bohu. Počas adventu plameň sviečky pripomína príchod Božieho dieťaťa. Zvyk zapaľovania sviec na adventnom venci však pochádza až z 19. storočia a vznikol v protestantskom Nemecku, odkiaľ sa rozšíril po celej Európe.

Pripravila: Mgr. Oľga Kormanová

Vianoce, Vianoce, krásne ste

Milan Rúfus

Vianoce, Vianoce, krásne ste,
radosti nové nám nesiete.
Boh v dieťati k nám zavítal,
aby sa z nás jedným tu stal.

Do náručia Panny poslaný,
cez veky otcami čakaný.
Prišiel ako neznámy,
do maštale, jasieľ, do slamy.

Vianoce, Vianoce, krásne ste,
vy život nový nám nesiete.
Niet už čoho sa báť,
veď Boh z lásky k nám
podobným musel sa stať.

Domáce služby Božie pri štedrovečernom stole

- vedené sú hlavou rodiny pred štedrovečernou večerou

Keď premýšľame o Vianociach, tak sa zvyčajne obraciame na biblické texty, ktoré priamo opisujú udalosti Ježišovho narodenia v betlehemskej maštali, keď cisár Augustus dal popísať celý svet, čiže dnes by sme povedali, že nariadil akési sčítanie ľudu. Málokedy sa však začítame do textov, ktoré síce Ježišovo narodenie nespomínajú, ale pritom veľmi úzko súvisia s Vianocami a ich odkazom lásky, milosti, pokoja, radosti a služby, ku ktorej nás pozývajú. Radšej chceme počuť o anjeloch a pastieroch, Jozefovi a Márii, mudrcoch od východu, či dokonca krutom Herodesovi, ktorý podniká na Betlehem vražedný útok. Biblický text, ktorý si prečítame, neopisuje priamo vianočný príbeh, no napriek tomu je tento text o Vianociach a chce nám povedať niekoľko dôležitých informácií, ktoré nám pomôžu prežiť vianočné sviatky v Božom pokoji, porozumení, láske a radosti, položenej do betlehemských jaslí.

Tento text je napísaný v 1. liste Jánovom 1,1-4 a v ekumenickom preklade Biblie znie takto:

[1]Čo bolo od počiatku, čo sme počuli, čo sme na vlastné oči videli, na čo sme hľadeli a čoho sa naše ruky dotýkali, to vám zvestujeme: Slovo života. [2]A ten život sa zjavil; my sme ho videli, svedčíme o ňom a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca

a zjavil sa nám. [3]Čo sme teda videli a počuli, hlásame aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. My však máme spoločenstvo s Otcom a jeho Synom Ježišom Kristom. [4]Toto píšeme, aby naša radosť bola úplná.

Vianoce nám prinášajú spasenie z Božej milosti. Apoštol Ján Ježiša Krista nazýva ***„Slovom života“*** a ďalej o tomto slove hovorí ako o večnom živote. Ježiš, ktorý sa narodil v Betleheme, je pre nás večným životom. Ak sa s Ním stotožníme vo viere a prijmeme Ho v láske, máme večný život. To je ten najúžasnejší dar, ktorý Boh kladie počas Vianoc do betlehemských jaslí. Nič lepšieho a krajšieho nemôžeš získať a dosiahnuť v tomto svete, ako je večný život a Boh ti ho dáva zdarma, zo Svojej milosti. Tí, ktorí si myslia, že večný život si zaslúžia svojimi kvalitami, morálnymi postojmi a dodržiavaním práva, tak ich život je charakterizovaný strachom a mnohou neistotou, pretože nie sú si istí, či to, čo robia, je dostačujúce, ale ten, kto prijal do svojho srdca ***„Slovo života“***, tak ten má večný život darovaný z Božej milosti.

Vianoce obnovujú spoločenstvo s Bohom. Apoštol Ján píše, že posolstvo, ktoré ľuďom zvestuje, vytvára spoločenstvo s Bohom. Pádom prvých ľudí do hriechu sme toto spoločenstvo stratili. Vďaka Kristovmu narodeniu môžeme mať rovnaké spoločenstvo ako mali apoštoli. V tomto spoločenstve spoznávame Boha, vidíme Jeho dokonalosť, lásku, genialitu, kreatívnosť, dobrotu a milosť. No nie sú to už pre nás len abstraktné pojmy, ale realita, ktorú môžeme s Ním prežívať každého dňa pri čítaní Božieho slova, na modlitbách alebo pri prijímaní darov Večere Pánovej. Vianoce nám teda hovoria o tom, že Boh vynaložil nekonečné úsilie, aby sa stal človekom a mal s nami spoločenstvo, v ktorom by sme Ho spoznávali ako osobného Boha lásky.

Vianoce nám prinášajú radosť. Túto radosť z Kristovho narodenia mohli prežiť po prvýkrát pastieri na betlehemských stráňach, ktorým anjeli zvestovali: ***„Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude radosťou pre všetkých ľudí, lebo v Dávidovom meste sa vám dnes narodil Spasiteľ, Kristus Pán“*** (L 2,10.11). A v našom texte apoštol Ján hovorí: ***„Toto píšeme, aby naša radosť bola úplná.“*** Čo týmito slovami chce povedať Ján? Moja radosť nebude úplná, kým aj vy nedosiahnete rovnakú radosť zo spoločenstva s Bohom, akú máme my. Radosť, o ktorej je tu reč, to nie je len nejaká chvíľková eufória. Božia radosť spočíva v uistení, že Boh ma miluje a pre moju záchranu položil do betlehemských jaslí Svojho Syna Ježiša Krista. Ak túto skutočnosť vierou prijímame pre svoj život, tak náš život je naplnený radosťou a zároveň ju prinášame i ľuďom okolo nás.

Prajem vám, aby ste vianočné sviatky prežili v Božej milosti, v spoločenstve s Bohom a v radosti, že Boh i teba miluje. Amen.

Mel.: Čas radosti, veselosti

34

Modlitba:

Vďaku a slávu Ti chceme vzdať, drahý Bože, za ten nevýslovný dar, ktorý si položil do betlehemských jaslí, aby sme nielen vianočný čas mohli prežívať v Tvojej milosti, v spoločenstve s Tebou a v radosti zo spasenia, ale aby týmito hodnotami bol preniknutý náš život v každom čase a položení, v ktorom sa budeme nachádzať. Ďakujeme Ti, že si sa ponížil, aby si nás vykúpil a vyviedol z moci hriechu a tmy, a tak nás priviedol do Svojho predivného svetla. Zapáľ nám srdce Duchom Svojím Svätým, nech naplno prežívame Tvoju milosť a tešíme sa z toho, že opäť môžeme mať spoločenstvo s Tebou, pri ktorom nás chceš vyučovať, občerstvovať, uzdravovať a viesť naše nohy po ceste spravodlivosti, aby sme jedného dňa mohli vojsť do slávy, ktorú si pre nás pripravil v nebesiach. V tejto chvíli myslíme aj na všetkých chorých, opustených a osamelých. Poteš ich vianočnou zvesťou a naplň ich srdcia pokojom. Rovnako myslíme aj na ľudí, ktorí sú prenasledovaní pre Tvoje meno. Nech vianočná zvesť ich posilňuje vo viere a dáva odvahu prekonávať všetky úskalia života. Vypočuj nás, keď spoločne k Tebe voláme:

Otče náš, ktorý si v nebesiach!

Posväť sa meno Tvoje! Príď kráľovstvo Tvoje! Buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi! Chlieb náš

každodenný daj nám dnes! A odpusť nám viny naše, ako aj my odpúšťame vinníkom svojím! I neuvoď nás do pokušenia! Ale zbav nás zlého! Lebo Tvoje je kráľovstvo i moc i sláva naveky.

Sláva Bohu: Otcu i Synu i Duchu Svätému, ako bola na počiatku, i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Prijmite Božie požehnanie:

„Milosť Božia nech je so všetkými, ktorí milujú nášho Pána Ježiša Krista nehynúcou láskou“ (Ef 6,24). Amen.

Roman Porubän

O PÔSTE

Martin Luther

„A keď sa postíte, nebuďte ako tí pokrytci zamračení, lebo znetvarujú svoju tvár, aby bolo viditeľné ľuďom, že sa postia. Amen vám hovorím, že už majú svoju odplatu. Ale ty, keď sa postíš, pomaž svoju hlavu a svoju tvár umy, aby nebolo viditeľné ľuďom, že sa postíš, ale tvojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti, a tvoj Otec, ktorý vidí v skrytosti, odplatí ti zjavne“ (Mt 6,16-18).

Tak ako pokarhal ich dávanie almužny a modlitby, tak karhá aj ich pôst. Lebo to sú skutočne tri dobré skutky, ktoré zahŕňajú všetky ostatné dobré skutky: prvý, dávanie almužien, zahŕňa všetky skutky smerom k blížnemu. Druhý, modlitba, je vziať všetky možné potreby – spoločné, aj svoje vlastné – a predložiť ich Bohu. Tretí, pôst, je o premáhaní tela... Kristus týmito slovami nechce odmietnuť pôst ako taký, ani dovoliť, aby sa ním pohŕdalo, práve tak ako neodmieta dávanie almužien a modlitbu. Skôr potvrdzuje dávanie a modlitbu a učí, ako ich správne konať. Tak chce napraviť aj pôst, aby sa robil správne a so správnym postojom, ako sa má dobrý skutok konať... Sú dva druhy pôstu, ktoré sú dobré a hodné chvály. Jeden by sme mohli nazvať svetský alebo občiansky pôst nariadený úradmi, ako všetky ostatné rozkazy či nariadenia vlády nie je vyžadovaný ako dobrý skutok a služba Bohu. Lebo ja by som rád videl, a som pripravený poradiť a pomôcť k tomu, aby vládca alebo knieža vyhlásil zákonom jeden alebo dva dni v týždni, kedy sa nemá jesť alebo predávať mäso... Tiež by som rád videl, že nariadia ľudu, aby sa večer zdržiavali jedla a pitia, raz do týždňa alebo ako uznajú za dobré... Ale toto by mala byť občianska poslušnosť, podriadenosť vláde. Okrem takéhoto pôstu by mal byť spoločný duchovný pôst, ktorý by sme my kresťania mali zachovávať. A bolo by dobré, ak by sme dodržiavali takýto

pôst niekoľko dní pred Veľkou Nocou, Letnicami a Vianocami... No nemali by sme z toho spraviť službu Bohu, nie preto, aby sme si tým niečo zaslúžili, alebo si uzmierili Boha, ale ako kresťanský výchovný prostriedok a zvyk pre mládež a jednoduchých ľudí, aby sa naučili zachovávať a rozlišovať obdobia cirkevného roka... Lebo tak to musí byť, že sa niekoľko významných sviatkov ľudu zdôrazní ako dni pôstu a hodovania, aby sa kázali a pripomínali hlavné udalosti Kristovho života a Jeho činy... Ale ani toto ešte nie je skutočný kresťanský pôst, ktorý má Kristus na mysli. Tým je zápas jednotlivca. Prebieha takto: Ak sa chceš naozaj kresťanským spôsobom postiť, nestačí, že vynecháš večeru. To je to najmenej dôležité. Naopak, pravý kresťanský pôst spočíva v tom, že ovládaš svoje telo a udržiavaš ho v miernosti. To sa nevzťahuje len na jedenie, pitie a spánok, ale aj na tvoj voľný čas, rôzne druhy zábavy a všetko, čo môže byť pre telo prospešné, čím sa o telo staráme a čím ho udržiavame. Pôst znamená odoprieť toto všetko telu len preto, aby sme telo ovládli a aby sa nám podriadilo, keďže písmo predpisuje dodržiavanie pôstu (3M 16,29) a nazýva ho trápením tela, aby si nenavyklo na zábavky a pôžitok... Každý kresťan sa musí pozrieť na seba: Keďže nie sme všetci rovnakí, nemôžeme zaviesť presné pravidlá, ale každý musí konať tak, ako vníma, že potrebuje ukázniť svoje telo. Lebo pravý pôst je namierený len voči túžbam a žiadostiam tela, nie proti jeho prirodzenosti... Musí sa diať vždy, keď je potrebné skrotiť telo a privyknúť ho, aby znieslo nepriazeň a dokázalo vydržať nedostatok, ak by muselo... Toto je aj cieľom známeho pravidla pre všetkých, ktoré má dodržiavať každý kresťan: Ži mierne, triezvo a disciplinovane, nielen jeden deň v roku, ale deň čo deň a po celý čas. Písmo to nazýva triezvy život (1Tes 5,6.8).

St. Louis ed., 7:518-527.
(preklad prof. Roháček)

Stromček ako symbol Vianoc

Stromček ako symbol Vianoc je u nás pevne zakorenený, hoci táto tradícia nemá u nás ani dvesto rokov. Stromček v domácnostiach dokonca ešte menej.

Stromček ako ústredný symbol Vianoc je u nás novodobým predmetom, prišiel k nám prostredníctvom šľachty v polovici 19. storočia. Nový je aj dnešný koncept Vianoc ako sviatkov v rodinnom kruhu. Naši predkovia ich skôr prežívali v rámci širšieho spoločenstva. Aj obdarúvanie darčekmi kedysi patrilo skôr do kolektívu. Vianoce – ako ich poznáme dnes – teda v rodinnom kruhu a s rozdávaním darčekov – vyšli z remeselníckych vrstiev v Nemecku. Prvé oslavy sa diali v remeselníckych združeniach, kde páni majstri prichádzali a obdarúvali tých chudobnejších a deti.

Aj prvé stromčeky nestavali v domácnostiach, ale v cechoch a v takých zariadeniach, ako boli sirotince či detské opatrovne. Pravdepodobne jeden z prvých stromčekov u nás bol v Trnave v opatrovni pre opustené deti. Dôkazom je zoznam výdavkov tejto opatrovne za rok 1832, kde sa uvádza suma za jedličku na Vianoce.

Ako správca opatrovne pôsobil Antal Reming, niekdajší spolupracovník grófky Terézie Brunšvikovej. Grófka už v roku 1828 dala postaviť vianočný stromček v detskej opatrovni v Budapešti, tento zvyk si priniesla z Viedne. Reming vo svojom denníku z roku 1832 uvádza, že do trnavskej opatrovne počas Vianoc prišli grófky Apponyiová a Zamoyská a obdarovali deti drobnosťami.

Stromček sa postupne v priebehu 19. storočia začal stavať aj v domácnostiach – najskôr v šľachtických palácoch, kde na to bolo miesto, neskôr v meštianskych domácnostiach, koncom 19. storočia aj na vidieku. Stromček sa tak nenásilne zaradil do štruktúry Vianoc, lebo jeho symbolika je jasná: zeleň je nádej, nový život, trvácnosť.

V mestskej kultúre sa stromčeky od začiatku ozdobovali čokoládou a sklenými ozdobami. Súvisí to s rozvojom priemyslu v 19. storočí. Napríklad továreň na čokoládu Stollwerk v Bratislave začala s rozvojom sklárskeho priemyslu vyrábať aj cenovo dostupné, ale veľmi pekné sklenené ozdoby.

Na vidieku v roľníckych domácnostiach šiel vývoj iným smerom. Stromček sa tam usadil

oveľa neskôr, možno aj preto, že v roľníckej izbe preň nebolo miesto. Preto tradične visel zo stropu z hrady. Aj zdobený bol ináč. Čokoláda či sklo boli drahé a na vidieku nedostupné, tak sa používali jabĺčka, orechy a slama. Prečo slama? Ak vnímame sviatky ako poďakovanie za celý rok, za úrodu, tak slama je toho symbolom. Umiestňovala sa pod sviatočný stôl alebo na iné čestné miesto. Druhým dôvodom bola kresťanská symbolika – Ježiško sa narodil na slame...

Druhá polovica 20. storočia priniesla fenomén umelých stromčekov, mnohí ich spočiatku považovali za šetrnejšie k životnému prostrediu ako každoročné rúbanie živých stromov. Dnes sa situácia pomaly obracia, s nástupom ekologického životného štýlu sa živé stromčeky zo špeciálnych fariem či z kontrolovaného výrubu vracajú, naopak, plast je považovaný za neekologický.

Pripravila: Mgr. Oľga Kormanová

Max Lucado o... Vianociach

MILUJEM VIANOCE, PRETOŽE NIEKDE NIEKTO POLOŽÍ VIANOČNÚ OTÁZKU:
PREČO JE DIEŤATKO V MAŠTALI TAKÉ DÔLEŽITÉ?

BOH JE VŽDY V NAŠEJ BLÍZKOSTI. VŽDY JE TU PRE NÁS. A V NÁS. MÔŽEME NAŇHO ZABUDNÚŤ, NO BOH NIKDY NEZABUDNE NA NÁS.

VĎAKA BETLEHEMU MÁM V NEBI SPASITEĽA. VIANOCAMI SA ZAČÍNA TO, ČO OSLAVUJEME POČAS VEĽKEJ NOCI. DIEŤA V KOLÍSKE SA STALO KRÁĽOM KRÍŽA.

V BETLEHEME JOZEF ULOŽIL JEŽIŠA DO VÁLOVA. PRI SVOJOM NÁVRATE BUDE JEŽIŠ SEDIEŤ NA TRÓNE.

POZORUHODNÝ DAR MÔŽE PRÍSŤ V NEZAUJÍMAVOM BALENÍ. TAK TO BOLO V BETLEHEME.

BOH VZAL NA SEBA NAŠU PODOBU V NÁDEJI, ŽE HO SPOZNÁME.

POTREBUJEME SPASITEĽA A VĎAKA BETLEHEMU HO MÁME.

HOSTINSKÝ PREMEŠKAL PRÍLEŽITOSŤ. I TERAZ SA TO STÁVA MNOHÝM.

NA TO, ABY SME NAŠLI JEŽIŠA, POTREBUJEME POKYNY. A BOH ICH DÁVA.

KEĎ SA VŠETKO OTRIASA, BOH ZOSTÁVA NEOTRASENÝ.

PRE SVOJE VLASTNÉ DOBRO ROBTE TO, ČO ANJELI: VEĽKOLEPO OSLAVUJTE PRÍCHOD KRÁĽA.

POKORTE SA PRED TÝM, KTORÝ SA POKORIL KVÔLI VÁM.

VIANOČNÝ PRÍSĽUB ZNIE: MÁME SPASITEĽA A VOLÁ SA JEŽIŠ.

Prečo na Vianoce pečieme koláče

Gazdiné od začiatku adventu vypekajú päť, desať, niektoré dokonca až dvadsať druhov vianočného pečiva. Kde sa však táto tradícia vzala?

Pečenie koláčov, tort a podávanie sladkostí rôznych tvarov a veľkostí patrilo k oslavám či špeciálnym príležitostiam už dávno predtým, ako sa začali sláviť Vianoce. Už antickí kuchári pripravovali pečené sladkosti, aby si uctili významnú udalosť. Napríklad v starovekom Ríme piekli medové koláče ako obetu bohom, pretože med a jeho liečivé účinky sa považovali za boží dar.

Keď sa v stredoveku vďaka námorným objavom dostal do Európy cukor, bol veľmi vzácny a drahý, preto sa využíval najmä na medicínske účely. Podávali ho v kryštalickej podobe v tvare cukríkov alebo skrútených paličiek, ktoré sa cmúľali najmä v zimnom období. Tradícia cukrových červeno-bielych paličiek ohnutých do tvaru J pretrvala v anglosaskej kultúre dodnes.

Námorné objavy priniesli do Európy aj vzácne suroviny a koreniny ako škoricu, zázvor, mandle, sušené ovocie, ktoré sú dnes podstatnými prísadami v receptoch na vianočné pečivo.

Zrejme prvým koláčom, ktorý sa začal spájať s vianočným obdobím, bol medovník (Lebkuchen). Pripravovali ho mnísi z kláštorov v nemeckom Norimbergu. Išlo o koláč sladený medom a ochutený zmesou korenia prospešnou na trávenie, ktorá obsahovala kardamón, muškátový oriešok, škoricu, aníz, koriander, klinčeky a čierne korenie.

V 16. storočí začali vznikať cechy medovnikárov a v tom období sa pečenie vianočných koláčikov rozšírilo po celej Európe. Každý národ si vytvoril vlastný obľúbený druh a originálny recept. Okolo roku 1600 priplávali prvé vianočné „cookies“ s holandskými prisťahovalcami aj do Ameriky.

Aj na území Slovenska má vianočné pečenie dlhú tradíciu. Hoci sa počas roka nežilo ľahko, Vianoce museli byť štedré a bohaté. V chudobnejších horských oblastiach sa piekli nízke koláče s lekvárom, posypané makom alebo syrom, v bohatších rodinách kysnuté koláče s plnkou. Tradičné suroviny ako mak, orechy, med, syr či tvaroh mali aj symbolický význam. Členom rodiny mali zabezpečiť zdravia, šťastie, peniaze i bohatú úrodu, preto nemohli vo vianočných koláčoch chýbať. Príkladom je vianočný štedrák – bohatý kysnutý koláč so štyrmi plnkami: lekvárovou, makovou, orechovou a tvarohovou. Ďalší typický vianočný koláč, vianočka, a jej prepletené vrkoče mali podľa tradície zabezpečiť súdržnosť rodiny.

Okrem toho aj u nás gazdiné vypekajú drobné trváce pečivo ako medovníky, vanilkové rožteky, medvedie labky, bielkové pusinky, šuhajdy a mnohé iné druhy. Klasické sú aj linecké koláčiky, ktoré, ako to už naznačuje názov, pochádzajú z rakúskeho Linzu a sú typickým vianočným pečivom v krajinách bývalého Rakúsko – Uhorska. Hovorí sa, že „Linzen torte“ je najstaršia torta na svete, lebo recept na túto pochúťku pochádza z roku 1653.

Záchrankyňa vzácnych drahokamov

Amy Carmichaelová (1867 – 1951)

Jedno staré tamilské príslovie hovorí: *„Deti zväzujú matke nohy“*. Írska misionárka Amy Carmichaelová v Indii mala v roku 1902 v starostlivosti osem dievčat – Prenu, Arulai, Klenot víťazstva, Klenot života a štyri ďalšie, ktoré dostala preto, že v indickej kultúre nemali žiadnu cenu. Akokoľvek Amy rada cestovala, videla, že je pre ňu

zmysluplnejšie usadiť sa a vychovávať dievčatká. V oblasti sa nachádzali tisícky ľudí, ktorí potrebovali počuť o Ježišovi Kristovi a chrámové deti, ako Preena, ktoré bolo treba zachrániť. Materstvo nebolo tradičnou misionárskou činnosťou. Mohla by toto byť skutočná misijná práca, ktorú má v Indii robiť? Chcel Boh, aby jej deti „zviazali" nohy? Čoskoro jej podali do rúk drobný batôžtek – zachránené bábätko pomenovala podľa drahokamu Ametyst. Ďalšie Zafír, a do roku 1904 sa Amy starala o 17 detí; tie neustále pribúdali.

Odvážne a s Božou pomocou čelila krutému kastovému systému a ako slobodná sa stala Ammou (matkou) množstva detí, ktoré zachránila z chrámovej prostitúcie. Oblečená v bielom sárí, spolu so skupinou miestnych žien, zvanou *Hviezdny roj*, cestovala na drevenom voze, ťahanom dvomi býčkami, a všade hlásala evanjelium. V oblasti sa nachádzalo 4000 hinduistických chrámov, kam rodičia dávali deti, aby si naklonili bohov a ak pre chudobné dievča nenašli ženícha, takto sa ho zbavili. V chráme dostali deti vzdelanie, no často boli fyzicky zneužité. Pán Boh ich zázračne vyvádzal von a privádzal k Amy. Tá založila sirotinec, školu, nemocnicu a kresťanskú komunitu, ktorá v Dohnavure pôsobí dodnes. Napriek chatrnému zdraviu sa Amy nevzdávala, až kým nezachránila posledné dieťa, ktoré

jej Boh poslal. Písala knihy, básne, piesne. Dostala od cisára ocenenie za službu národu Indie, no čudovala sa, prečo má byť ocenená za konanie Božieho diela. Mala viac než dosť odmeny v podobe lásky od stoviek detí, ktoré zachránila a nazývala drahokamy.

Vo vlaku som cestovala so skupinkou Indov a pýtala sa ich, či počuli o Amy Carmichaelovej. Odpovedali: *„Samozrejme. Kto by ju v Indii nepoznal?"*

Nech nás jej príbeh povzbudí k smelšiemu svedectvu o Pánovi Ježišovi, aby po rokoch aj o nás mohol niekto povedať, že nás poznal!

A. Gajdošová

Kniha *Amy Carmichaelová – Záchrankyňa vzácnych drahokamov* vyšla vo vydavateľstve ViViT.

Kázeň

19. nedeľa po Sv. Trojici, 7. októbra 2018

Text: 1. kniha Mojžišova 6,9-22

V posledných mesiacoch aj v súvislosti s tým, čo sa deje v našej Evanjelickej cirkvi, som si neraz kládol a ustavične si kladiem otázku: *Čo očakávam od cirkvi? Akú chcem mať cirkev, v ktorej by som rád žil, a to v spoločenstve bratov a sestier?* Popri tom som si kládol otázku: *Akých chcem mať predstaviteľov – to znamená seniorov a biskupov?*

A tak si myslím, že je prirodzené, keď podobné otázky si kladiete i vy, ako členovia tohto cirkevného zboru, o ktorom si môžete povedať: *Veď toto je môj cirkevný zbor, na ktorom mi záleží ako na svojej rodine, ako na svojom dieťati.* Ak je pravdivé toto moje konštatovanie, tak v tú chvíľu by ste sa mali pýtať: *Čo očakávam od svojho cirkevného zboru? Čo očakávam od svojho farára? Aký chcem mať tento cirkevný zbor a ako mu môžem pomôcť?* A tak sa vás pýtam: *Aká je tvoja predstava, brat a sestra, o svojom cirkevnom zbore, o tomto spoločenstve, v ktorom ako cirkev žijeme a vytvárame určité hodnoty? Máš – máme nejakú víziu, nejakú predstavu, čo by sme chceli, kam by sme sa mali posunúť, či ako by mala vyzerať vnútorná štruktúra misijnej práce v našom cirkevnom zbore, aby sme sa neuspokojili len s akýmsi stereotypom, ktorý nám zabezpečuje farár a ktorý v konečnom dôsledku vedie do pasivity a pasivita nakoniec ku smrti?*

Pasivita: To je to, čo ma asi najviac trápi a čo ma prenasleduje posledné mesiace ako nočná mora. To, o čom budem o chvíľu hovoriť, vám možno vyznie príliš kriticky, ale verte mi, vôbec nejde o kritiku. Uvedomujem si, že podobné reči neradi počúvame. Uvedomujem si aj dôsledky, ktoré z toho môžu vzísť voči mne ako osobe, no napriek tomu je potrebné o tom hovoriť, ak nechceme ako spoločenstvo cirkevného zboru zahynúť v akejsi potope pasivity. Chcem len podotknúť, že to, čo poviem a čo naznačím, nie je len môj súkromný názor, ale je to aj názor niektorých z vás, ktorí rovnako vnímate pasivitu ako náš najväčší problém.

Máme stretnutie artikulárnych zborov a keby tam dobrovoľne či nasilu nešiel spevokol, tak tohto stretnutia by sa zúčastnilo možno 6 ľudí. Áno, ospravedlniť si to môžeme aj tým, že medzi artikulárnymi zbormi sú i také, ktoré sa týchto stretnutí už niekoľko rokov nezúčastňujú. Ale chceme patriť medzi nich? Cirkevný zbor objedná autobus, ktorý nás nič nestojí, pretože ho zaplatí zbor a možno práve v tom je chyba, že to máme zadarmo a po-

tom si nevieme vážiť to, čo máme a čo sa nám ponúka. Takéto príležitosti k duchovnému rastu jednoducho nevieme, či nechceme využiť. O ten autobus by sme sa mali obrazne povedané „biť". No nám je pohodlnejšie zostať doma, ako sa zúčastniť nejakej duchovnej aktivity. A verte mi, že nielen teraz, ale aj pri iných podobných príležitostiach je mi toho vždy strašne ľúto, že zostávame voči mnohým aktivitám takto pasívni. Tohto roku: Zájazd po stopách Dr. M. Luthera, detský výlet a podobne. A tak si neraz kladiem otázku: *Prečo?*

Príležitosti k duchovnému rastu jednoducho nevieme či nechceme využiť.

Tohtoročné misijné dni VD boli za rohom – v Ľubovnianskych kúpeľoch, ktorých program bol pripravený aj pre oddych tela, ale rovnako aj pre oddych ducha. Z cirkevného zboru túto príležitosť využili dve rodiny z Ľubice a jeden jednotlivec z Kežmarku. Kde sme boli ostatní? O spevokole hovoríme, že je pomaly na vymretie – geriatria, no keď oslovíme mladých ľudí, ktorí vedia spievať, tak za každým razom počujeme množstvo výhovoriek, ako: *nemáme čas.*

Pasivita je nečinnosť v akejkoľvek oblasti a naša duchovná činnosť sa zúžila na jednu hodinu v nedeľu. Toľko sme ešte ochotní obetovať Bohu. Na ostatné veci predsa máme pracovníkov farského úradu a tí sú za to platení. Ale podobné zmýšľanie nie je v poriadku a poukazuje len na to, ako nám postupne vymiera vzťah k cirkvi a k cirkevnému zboru, pretože „nič nemusím". *Nič ma to nestojí.* Toto sa veľmi dobre podarilo komunistom vštepiť do nášho života: *Cirkev ma nič nestojí.* My ideme opravovať elektroinštaláciu v drevenom kostole a chýba nám 40.000 €, aby sme ju dokázali celú zrealizovať. Na presbyterstve náznakovo padne aj návrh: *veď je to náš kostol, mali by sme sa na to poskladať, mám tu sto eur, môžem ich dať ako prvý vklad.* Niektorí pregúlia očami a v podstate vo väčšine očakávame, že farár s dozorcom nájdu finančné zdroje alebo zoženú grant, z čoho sa to zaplatí, aby nás to nič nestálo. O všetkom síce chceme rozhodovať, no len nech nás to nič nestojí. Ale ak nás cirkev nič nestojí, tak vlastne nejde o nič, nemáme k nej žiadny vzťah, necítime absolútne za nič zodpovednosť, v konečnom dôsledku ju ani nepotrebujeme. Tá jedna hodina do týždňa je len akýmsi doplnkom k nášmu životnému štýlu. A tu je ten neuralgický bod, na ktorom stojí a padá otázka odluky cirkvi od štátu. Keby k tomu došlo, tak by sme sa konečne vyfarbili a skutočne zistili, ako komu záleží na cirkvi.

Ale ako teda z pasivity urobiť aktivitu? Dlho som nad tým rozmýš-

ľal, „kde je zakopaný pes." Ako odpoveď sa mi ponúkol biblický text o Noachovi. A tu by som mohol skončiť dnešnú kázeň, pretože odpoveď na našu pasivitu je sformulovaná do jednej vety, ktorú tvoria tri slová: *„Poslušnosť voči Bohu."* Noachova poslušnosť ho viedla k aktivite, a nie k pasivite. Tým, že Noach poslúchal Pána Boha, tak mal k Nemu vytvorený blízky vzťah, ktorý sa vyznačoval absolútnou dôverou a spoľahnutím sa na to, že čo Boh hovorí, je pravda a čo Boh požaduje odo mňa, to nie je pre „srandu králikov", ale kvôli môjmu dobru, kvôli mojej záchrane. Ak budeme poslušní voči Bohu, tak aj naša pasivita sa musí pretaviť do aktivity tak, ako u Noacha postavenie korábu. A tak je potrebné, aby sme si dnes položili tri základné otázky, ktoré majú viesť náš život z pasivity do aktivity.

1. Chceme mať blízky vzťah s Bohom? Ako som už povedal, toto je prvý charakteristický znak Noacha. Keď sa bližšie pozrieme na 9. verš, tak tam čítame: ***„Noach bol spravodlivý a bezúhonný muž medzi svojimi vrstovníkmi. Noach chodil s Bohom."*** Čo nám tento verš vlastne hovorí? Je vôbec možné, aby bol Noach spravodlivý a bezúhonný? Áno, je! Je to však možné iba vtedy, pokiaľ človek poslúcha Pána Boha, a nachádza sa v Jeho blízkosti. Je to možné vtedy, keď človek má blízky vzťah s Bohom. Túto skutočnosť nám vyjadruje aj veta: ***„Noach chodil s Bohom."*** Chodiť s Bohom znamená žiť život v Božej blízkosti, žiť život, v ktorom nevládne moje „ja", ale v ktorom vládne Boh. Chodiť s Bohom znamená počúvať Boží hlas. A toto by som si prial, keby sa stalo realitou v našom cirkevnom zbore, v živote každého jedného z nás. Prial by som si, aby o nás hovorili: *Pozrite sa, tí kežmarskí luteráni chodia s Bohom, počúvajú Jeho hlas.* A ak by to mala byť pravda o našom cirkevnom zbore, tak by to muselo byť aj vidieť na Jožkovi, Ferkovi, Vierke, že chodí s Bohom. Cirkevný zbor – to nie je vzduchoprázdno. To som ja, ty a Boh.

Čo by sme mali preto urobiť, aby sa o nás hovorilo, že chodíme s Bohom? V prvom rade modlime sa za seba. Modlime sa za svoj blízky vzťah s Bohom. Modlime sa, aby sme počuli každého dňa Boží hlas, ktorý nás vedie k aktívnemu životu. Modlime sa, aby nás Božie slovo, keď ho čítame a počúvame, prebúdzalo k rôznym aktivitám, cez ktoré budeme spoznávať miesto svojej služby v tomto zbore. Modlime sa, aby sme vedeli, čo Pán Boh od nás chce. Modlime sa, aby sme neupadli do pokušenia, keď diabol prichádza k nám a láka nás svojimi komerčnými ponukami. Modlime sa, keď máme urobiť ťažké rozhodnutia, ale rovnako sa modlime aj vtedy, keď sa dostávame do prekérnych situácií, v ktorých väčšina ľudí reaguje podráždene, arogantne a hrubo, aby sme nereagovali, ako chce moje „ja", ale ako chce Boh. To

je najlepšia cesta, ako začať chodiť s Bohom.

2. Chceme Bohu plne dôverovať? To je druhá otázka, ktorú by sme si mali položiť. No zároveň je to aj moja túžba, aby sme Bohu dôverovali a aby sme sa na Neho vo všetkom spoliehali, pretože On vie, čo robí. Po niekoľko tisíc rokoch vydal o Noachovi pisateľ Listu Židom takéto svedectvo: ***„Vo viere Noach, Bohom poučený o tom, čo ešte nebolo vidieť, s bázňou postavil koráb na záchranu svojej rodiny. Vierou odsúdil svet a stal sa dedičom spravodlivosti, ktorá je z viery“*** (Žid 11,7). Tento prejav viery či dôvery v Hospodina je na tomto príbehu o Noachovi snáď najviditeľnejší. Boh mu oznámil, že zničí svet potopou, a preto mu kázal, aby si na záchranu postavil koráb. Noach pravdepodobne vôbec nevedel, čo je to potopa. Nedokázal si to ani predstaviť. A tak začal stavať loď – uprostred súše. Okolití ľudia na neho poukazovali, či nie je náhodou blázon. Veď kto stavia takú veľkú loď uprostred súše? Ako ju chce potom dostať na vodu? Lode sa predsa stavajú na veľkých riekach a moriach.

Noach napriek tomuto výsmechu v dôvere voči Bohu staval koráb uprostred súše a okrem toho volá ľudí ku pokániu, pretože vie, aký má Boh zámer s touto zemou. Noach vie, že príde skaza, ale nevie, ako tá skaza bude vyzerať, čo to všetko bude obnášať. Keby Noach nedôveroval Bohu, tak by aj on dopadol ako

tisíce ľudí okolo neho. Vody potopy by ho pohltili a on by v nich so svojou rodinou zahynul.

O takúto dôveru sa modlím pre tento cirkevný zbor a túžim, aby sme sa úplne spoliehali na Boha, hoci sa nám mnohé veci zdajú byť čudné, ktoré chce Boh od nás, ako bolo čudné stavať koráb uprostred súše. *Ale ako máme vedieť, čo Boh od nás chce? Máme sa venovať mládeži, bezdomovcom alebo Rómom? Máme pozývať ľudí na spevokol, iniciovať prácu v diakonii alebo máme robiť zbierku na elektroinštaláciu v drevenom kostole?* Toto nie sú podstatné otázky. Prvou, dôležitou a podstatnou otázkou je: *Chceme dôverovať Bohu? Chceme Ho brať vážne vo svojom živote a nediskutovať o pravdách Božieho slova, ale ich rešpektovať?* Až potom budeme mať jasno i v tých druhotných veciach.

Naučme sa dôverovať Bohu v tom, že sa oplatí žiť v manželskom živote, aby sme v spoločnosti nemuseli prijímať neraz pokrivené zákony o rodine. Naučme sa dôverovať Bohu, ako máme nakladať so svojimi financiami. Dôverujme Bohu aj

v tom, že sa oplatí vychovávať svoje deti tak, ako to hovorí Božie slovo. Spoľahnime sa na Boha i v tom, keď nám hovorí, že sa človeku oplatí byť čestným a spravodlivým. Dôverujme Bohu vo všetkom, i napriek tomu, že táto cesta, o ktorej dnes hovorím, sa nám ťažko, veľmi ťažko počúva a mne sa o tom ťažko hovorí. Áno, ona je nepopulárna, neraz hrboľatá, ale prináša svoju odmenu, svoje požehnanie a nakoniec i záchranu.

3. Chceme Boha horlivo poslúchať? To je tretia a veľmi vážna otázka. To, akú si dáme na ňu odpoveď a ako sa jej v praktickom živote zhostíme, od toho záleží, či budeme ďalej pasívni alebo aktívni. Mojou túžbou je, aby sme poslúchali Boha. Pokiaľ Mu dôverujeme, tak to pôjde ľahko. Noach poslúchol, ako nám to zapísal biblický pisateľ v 22. verši: ***„...urobil všetko tak, ako mu Boh prikázal."*** Všetky inštrukcie, ktoré dostal od Boha, dodržal. Poslúchol Ho na slovo.

Ako je to s našou poslušnosťou? My niekedy tú poslušnosť voči Pánu Bohu odkladáme. Vieme, čo máme urobiť v danú chvíľu, ale neraz si povieme: *Ešte to počká.* Alebo to neraz uhráme do autu zbožnou frázou: *Budem sa za to modliť, možno sa to inak „vyvŕbi"*. Ale odkladaná poslušnosť je vlastne neposlušnosť voči Bohu.

Podobne aj čiastočná poslušnosť je neposlušnosťou. Niekedy si chceme vybrať, v čom budeme Boha poslúchať a do čoho si nedáme hovoriť. Napríklad rodičia prinesú dieťa ku Krstu svätému, ale sami mu nejdú príkladom života viery. Aký je rok dlhý, tak ich nevidíme v kostole. Tí istí rodičia prihlásia dieťa na náboženstvo alebo ku konfirmácii, ale opäť neprídu so svojím konfirmandom ani na jedno misijné podujatie. Niečo z kresťanstva chcú poslúchať, iné zase nie. A tak aký príklad dajú svojmu dieťaťu, čo doňho zasejú vo vzťahu k cirkvi? Formalizmus a pasivitu.

Od Noacha sa dnes môžeme naučiť, ako odstrániť z nášho života pasivitu. Začnime dôverovať a poslúchať Boha, pretože vidíme, k čomu vedie odkladaná či čiastočná poslušnosť. Pasivita nakoniec človeka vedie k strate viery. Vedomie toho, že cirkev ma nič nestojí, čo si dnes tak veľmi dobre pestujeme, vedie do záhuby, ako to doviedlo ľudí v čase Noacha. Noacha poslušnosť viedla k práci na korábe, k aktívnej práci. Tí, ktorých to nestálo nič, tak tí zahynuli. Verím tomu, že nechceme zažiť potopu pasivity, a dopadnúť ako ľudia, ktorých Noach volal ku pokániu, ale oni nechceli byť aktívni. Bolo im dobre tak, ako si žili. No táto domnelá dobrota ich nakoniec zničila.

Učme sa dôverovať Bohu a poslúchať Ho, aby sme v cirkvi i v tomto cirkevnom zbore nachádzali svoj domov, svoju rodinu, v ktorej sa cítime dobre a v ktorej nám bude záležať na mojom bratovi a sestre vo

viere. Ak sme pasívni, tak táto skutočnosť je nám ľahostajná a otázky, ktoré som položil na začiatku: *Čo očakávam od cirkvi, od cirkevného zboru,* mi neprídu ani na um. Ale ak žijeme aktívne v cirkvi a kladieme si tieto otázky, tak odrazu viem, čo očakávam a zároveň viem, kde je miesto mojej služby, aby o tomto zbore mohli ľudia hovoriť: *Pozrite, ako tí kežmarskí luteráni aktívne chodia s Bohom.* Amen.

Modlitba:

Drahý náš nebeský Bože, vyznávame svoje zlyhania, svoju neposlušnosť, svoju ľahostajnosť voči spoločenstvu cirkvi, svoju pasivitu, ktorá nás neraz vedie do záhuby. Zmiluj sa nad nami a otvor nám oči, uši a predovšetkým naše srdce, ktoré by pochopilo a vnímalo, ako je dôležité poslúchať Tvoj hlas, Tvoju vôľu prostredníctvom ktorej v nás vzbudzuješ vieru a dôveru v Tvoje slovo a v Teba samého ako mocného Pána neba i zeme. Prebuď i toto spoločenstvo cirkevného zboru k novému životu, k novej radosti, ktorú nám prináša Tvoj Syn Ježiš Kristus, aby sme nezahynuli vo vodách potopy, ale boli zachránení v korábe Tvojho milosrdenstva a lásky, ktorá sa k nám skláňa a pozýva nás k spolupráci. Vkladáme sa, Bože, do Tvojich svätých rúk ako nástroje, ktoré sú plne Tebe k dispozícii. Vypočuj nás, keď spoločne voláme: ***Otče náš, ...***

Roman Porubän

Wolfgang Amadeus Mozart

Keď sa vysloví slovo Mozart, tak okamžite človeku mysľou preletí tá skutočnosť, že je to jeden z významných hudobných skladateľov obdobia klasicizmu. Bola by to určite hanba, keby sme túto základnú informáciu o Mozartovi nevedeli. No okrem toho čokoládovým fajnšmekrom možno preletia mysľou Mozartkugeln – Mozartove gule, ktoré patria na trhu s cukrovinkami medzi jedny z najlepších čokoládovo-marcipánových pochúťok. Musím sa priznať, že patria aj k mojím obľúbeným pralinkám.

Táto vynikajúca marcipánová cukrovinka je dodnes vyrábaná firmou Fürst v Salzburgu. Na výrobu tejto cukrovinky firma Fürst nemá ochrannú známku, takže na trhu existuje obrovské množstvo napodobením Mozartových gúľ, ktoré sú oproti ručne spracovanému originálu častokrát vyrábané priemyselne.

V roku 1884 si cukrársky majster Paul Fürst otvoril po svojom príchode do Salzburgu obchod. Po prvýkrát ponúkol svojím zákazníkom Mozartove gule v roku 1890. V roku 1905 sa zúčastnil so svojím výrobkom na Parížskej výstave a získal za túto cukrovinku zlatú medailu. O sto rokov neskôr v roku 2005 na medzinárodnej cukrárenskej súťaži bol opäť tento výrobok firmy Fürst ocenený zlatou medailou. Originálne Mozartove gule sú zabalené v strieborno-modrom staniole a môžete si ich zakúpiť priamo v Salzburgu v ulici Ritzerbogen a Getreidegasse alebo na zámku Mirabell. A tak Mozartove gule v červenozlatom obale, ktoré sú dostupné na našom trhu, nie sú originálnym výrobkom, no i napriek tomu sú vynikajúcou cukrovinkou. Ak ste ju nevyskúšali, tak Vianoce sú na to dobrou príležitosťou.

Ale poďme k nášmu velikánovi klasicistickej hudby, ktorý sa narodil v rakúskom meste Salzburg 27. januára 1756, kde jeho otec Leopold pôsobil ako hudobník a skladateľ na dvore arcibiskupa Sigismunda grófa zo Schrattenbachu. Ten miloval hudbu a za jeho vlády sa Mozartovej rodine viedlo veľmi dobre.

Mozart pochádzal zo siedmich súrodencov. Dospelosti sa okrem neho dožila len jedna sestra – Mária Anna, ktorá bola od neho o štyri roky staršia. Od rannej mladosti obaja prejavovali veľké hudobné nadanie, v hre na klavír však Wolfgang sestru už v štyroch rokoch prekonal. Vyučoval ho veľmi vzdelaný otec, preto bol aj Wolfgang v porovnaní so svojimi vrstovníkmi oveľa bystrejší a inteligentnejší. Jeho nadšenie pre hudbu sa objavilo v troch rokoch, keď začal hrať na čembalo. V štyroch rokoch hral na husle a o rok neskoršie už komponoval vlastné drobné skladby.

V čase, keď sa Wolfgang narodil, mal jeho otec 36 rokov. O svojom synovi sa neskoršie vyjadril, že je to *„zázrak, ktorému sa Boh dovolil narodiť v Salzburgu.“* S otcom ako dieťa trávil veľmi veľa času vo veľkolepom arcibiskupskom sídle, ktoré malo okolo 180 miestností. Otec ho dokonca brával na dlhé cesty po celej Európe. 15 mesiacov mladý Mozart strávil so svojím otcom v najväčších hudobných centrách Európy – Mannheim, Frankfurt, Paríž a Londýn, kde spoločne koncertovali a kde jeho hra na čembalo bola zakaždým ocenená búrlivým aplauzom. Vzápätí otec podnikol cestu so svojím synom do Talianska a tak mladý Wolfgang bol vystavený obrovskému množstvu hudobných štýlov, čo sa odzrkadlilo aj v jeho tvorbe.

Mozartova rodina žila na ulici Getreidegasse v dome, ktorý zároveň slúžil k výučbe mladých aristokratov v spoločenskej etikete a vybranému chovaniu. Okrem toho sa v tomto dome uskutočňovali obľúbené maškarné bály. Majiteľov domu s Mozartovou rodinou spájal dobrý priateľský vzťah.

Mozart teda vyrastal vo vznešenej spoločnosti, v ktorej okázalosť, honosnosť a spoločenské formality mu nenaháňali strach. Na rozdiel od svojho otca, ktorý uznával existujúcu spoločenskú hierarchiu so všetkými privilégiami a obmedzeniami, bol Mozart rebelom a odmietal sa prispôsobiť. V roku 1781 sa dostal do konfliktu s novým zamestnávateľom arcibiskupom grófom Colloredom. Napriek tomu, že dostal od grófa možnosť cestovať a hrať i mimo Salzburg, Mozart mal náročnejšie požiadavky. Toto napätie vyústilo do roztržky a gróf Colloredo ho definitívne zo svojich služieb prepustil. Mozart tak mohol slobodne odísť do Viedne. To mu však prinieslo finančné ťažkosti.

V septembri 1777 odišiel 22-ročný Mozart do Paríža. Tentokrát ho sprevádzala matka, pretože otec sa nemohol uvoľniť zo svojich povinností, ktoré mal v Salzburgu. Postupne sa presunuli do Mannheimu v Nemecku, kde sa Mozart zamiloval do Aloisie Weberovej, šestnásťročnej opernej speváčky. Touto dievčinou bol natoľko omámený, že dokonca vymyslel plán, ako spolu utečú do Talianska. Keď sa o tom Mozartov otec dozvedel, stratil so svojím synom trpezlivosť a nariadil mu, aby sa opäť vrátil do Paríža. Mozart ho v apríli 1778 poslúchol, ale v Paríži sa mu vôbec nepáčilo. Pohŕdal francúzskou hudbou a svoju aroganciu vôbec neskrýval, takže parížske obecenstvo si ho nezamilovalo. V júli 1778 dostala Mozartova matka horúčku a zomrela. Po matkinej smrti sa Mozart cez Mannheim vracal domov. Tu sa však jeho žiaľ ešte viacej zväčšil, keď zistil, že Aloisia už o neho nejaví žiadny záujem. Svojmu otcovi napísal: *„Nemôžem písať, moje srdce je plné sĺz.“* Keď v roku 1781 odišiel do Viedne, ubytoval sa u Weberovcov. Aloisia už bola vydatá, ale Mozart sa zahľadel do jej mladšej sestry Konstance, s ktorou sa do roka oženil. To sa stretlo s odporom sestry Anny a otca Leopolda. Dovŕšila sa tým roztržka, ktorá vznikla už pri Mozartovom konflikte s arcibiskupom Hieronymom Colloredom a odchode do Viedne.

Počas prvých dvoch rokov vo Viedni dosiahol Mozart vrchol svojej tvorby, čo sa prejavilo aj na jeho príjmoch. Po pôrode jeho prvé-

ho dieťaťa Raimunda, ktorý však zomrel niekoľko mesiacov po narodení, Mozart odišiel so svojou manželkou do Salzburgu, aby ju predstavil otcovi a sestre. K uzmiereniu však nedošlo. Dva roky po narodení druhého dieťaťa Carla Thomasa, ktorý sa dožil dospelosti, porodila Konstance ďalšieho syna. Ten však zomrel takisto veľmi skoro.

V roku 1785 Mozart vstúpil do viedenskej slobodomurárskej lóže Dobročinnosť. Medzi rokmi 1786 a 1790 vznikli Mozartove najslávnejšie opery *Don Giovanni* a *Figarova svadba*. Obidve opery boli s veľkým úspechom uvedené v Prahe v Stavovskom divadle, kde bol Mozart osobne prítomný a znížilo to jeho finančné problémy. Po návrate z Prahy bol Mozart prijatý do služby pri dvore, čo mu opäť zvýšilo príjmy, ale napriek tomu mal finančné ťažkosti, ktoré musel prekonávať pôžičkami. V roku 1789 podnikol trojmesačné turné po severnom Nemecku, ktoré nebolo príliš finančne úspešné.

Po smrti Jozefa II. v roku 1790 jeho brat a nástupca Leopold II. reorganizoval dvorný život, ale Mozarta sa to nedotklo. Náročné pre neho ale bolo financovať Konstancino liečenie v kúpeľoch Baden. Dosiaľ prekonané pôrody a nervové otrasy spôsobené stratou troch detí jej značne podlomili zdravie.

V tom čase Mozart získal objednávku na novú taliansku operu, ktorej libreto pôvodne odmietol Antonio Salieri, s názvom *Così fan tutte* (Také sú všetky). Podľa romantickej fabulácie 19. storočia bol Salieri Mozartovým protivníkom, údajne na neho žiarlil a závidel mu jeho genialitu. Historická pravda je však iná. Napriek tomu, že bol Mozart nesporne talentovanejší hudobník, Salieri mal u súčasníkov väčší úspech: zastával veľmi prestížnu a výnosnú funkciu riaditeľa divadla a dvorného kapelníka, pretože ako Talian sa tešil priazni dobovej módy, ktorá uprednostňovala Taliansko a taliansky štýl opery. Za tejto situácie mohol skôr Mozart žiarliť na svojho uprednostňovaného talianskeho soka, najmä keď bola Salierimu často daná prednosť pred Mozartom pri objednávke novej opery pre dvor. Napriek tomu medzi nimi nebolo nejaké nepriateľstvo.

V septembri roku 1790 uviedol Mozart operu Così fan tutte vo Frankfurte nad Mohanom a podnikol ďalšie koncertné turné. Takisto zložil niekoľko symfónií, menších komorných diel a Singspiel *Čarovná flauta* (Die Zauberflöte), ktorý bol uvedený v periférnom divadle „Na Viedenke“ krátko pred Mozartovou smrťou. Aj keď sa Čarovná flauta na prvý pohľad javí ako obyčajná rozprávka, obsahuje celý rad radikálnych a slobodomurárskych motívov.

S dielom Wolfganga Amadea Mozarta sa stretávame aj v našom Evanjelickom spevníku. Keď si v ňom nalistujeme pieseň č. 648 – *Vezmi, Pane, život môj*, tak meló-

dia tejto piesne pochádza z Mozartovho pera. Aj tento velikán klasicizmu sa zaoberal duchovnou tvorbou, ktorá do dnešných čias nachádza uplatnenie v liturgickom prejave cirkvi. Mozartovým najvýznamnejším duchovným dielom je *Requiem d-mol* pre sólistov, zbor a orchester, ktoré sme si mohli vypočuť v Drevenom artikulárnom kostole 28. septembra 2018 v rámci Kežmarskej hudobnej jesene.

Mozartovo Requiem je súbor 14 skladieb napísaných vo Viedni v roku 1791, ktoré neboli dokončené, pretože Mozart počas komponovania bol nakazený infekčnou chorobou, v dôsledku ktorej zomrel 5. decembra 1791. Už počas písania ho prenasledovala myšlienka, že Requiem si píše na svoj vlastný pohreb. Mozart začal písať Requiem na základe veľkorysej zákazky od neznámeho človeka, ktorý bol v skutočnosti služobníkom grófa Franza von Walssegg Stuppach, bohatého šľachtica, ktorý chcel Requiem vydávať za svoje vlastné dielo, zložené k ucteniu pamiatky svojej manželky. Po Mozartovej smrti Requiem zostalo nedokončené, no však vdova Constance sa zaviazala nakladateľstvu Breitkopf und Hartel, že Requiem bude dokončené a pripravené na vydanie. Constance najprv požiadala o pomoc Josepha Eyblera – skladateľa, ktorého si Mozart veľmi vážil. Eybler krátky čas na Requiem pracoval. Vytriedil niekoľko častí z rukopisných poznámok Mozarta, ale nakoniec zistil, že dokončenie všetkých rozpracovaných častí by bolo pre neho časovo náročné, a tak vrátil partitúry Mozartovej vdove. V priebehu nasledujúceho obdobia Constance oslovila niekoľko ďalších hudobníkov, ktorí však prispeli k dokončeniu diela minimálne, až sa Requiem dostalo k Mozartovmu žiakovi Franzovi Xaverovi Süssmayerovi.

V posledných mesiacoch Mozartovho života bol Süssmayer s ním najčastejšie, ktorý aj dielo nakoniec dokončil. Použil všetky Mozartove originálne partitúry, ktoré sa zachovali. Okrem toho použil aj niektoré hudobné námety Josepha Eyblera a sám zakomponoval nový materiál pre časti „Sanctus“ a „Agnus Dei“. V priebehu dejín sa uskutočnilo niekoľko pokusov prerobiť Mozartovo Requiem, či dokonca úplne nahradiť Süssmayerovu prácu, no nakoniec jeho verzia sa stala najznámejšou skladbou Wolfganga Amadea Mozarta, ktorá po prvýkrát zaznela v roku 1793 vo Viedni a dodnes je uvádzaná pri veľkých príležitostiach a slávnostných koncertoch po celom svete.

Roman Porubän

Hodina pre život

Dostala sa mi do rúk poľská kniha vo viacerých jazykových mutáciách *Lesné kostoly*. Reku – už sa sťahujú bohoslužby aj do prírody? Vlastne by sme sa nemali diviť, keď sobáše sa konajú v záhradách, pod vodou i vo vzduchu na padákoch... Sviatočný akt sa neraz mení na šou, pretože mnohým by oltár zavadzal.

Po lesných kostoloch v Poľsku, hlavne Sliezsku (kedysi Poľsku nepatrilo) ostali iba ruiny alebo balvany, ktoré predstavovali oltár. Ale dodnes sa na ich pamiatku tam schádzajú ľudia. Sú to totiž niekdajšie miesta, kde sa v období protireformácie tajne schádzali evanjelici, aby mohli odbavovať svoje bohoslužby. Nevadili im kilometre, ktoré museli prejsť, aby nebudili pozornosť.

Čo u nás? Kežmarok ako slobodné kráľovské mesto si mohol postaviť artikulárny kostol. Aj do Kežmarku chodili pešo a na vozoch stovky veriacich z blízkeho, ale i vzdialenejšieho okolia. Bohoslužby netrvali hodinu ako dnes, ale aj dve – tri hodiny, niektorí si ich aj odstáli. Napodiv nikomu nebolo zima. Prevládala vďačnosť, že aspoň niekde môžu vyznávať svoju vieru.

Niektoré dediny mali vlastné bohoslužby, kam chodil kežmarský farár. Mal to síce zakázané, hrozilo mu väzenie, ale chodil tajne. V Rakúsoch napr. kázal na povalách domov, inde v pivniciach, bohoslužby v súkromných domoch boli samozrejmosťou.

Dnes? Hodinu prežiť v kostole je priveľa, v zime je zima, v lete teplo, raz je kázeň krátka, raz dlhá, raz sa spievajú krátke piesne, inokedy dlhé...

Zabudli sme, kvôli čomu chodíme do kostola. Veríme vôbec vo večný život po odchode z tejto časnosti alebo je nám to už úplne jedno? Nemalo by byť.

Nora Baráthová

Revolučné osmičky

Je prekvapujúce, že veľké revolučné zmeny vo svete prebehli v rokoch, ktoré sa končia na číslo 8. Uvedieme aspoň zopár príkladov z posledných storočí.

1848 – revolúcie takmer v celej Európe – definitívny koniec feudalizmu

1918 – koniec I. svetovej vojny a vytvorenie nových štátov v Európe

1948 – po dlhom úsilí sionistického hnutia od konca 19. storočia a Organizácie spojených národov (OSN), 14. mája 1948 vyhlásil Izrael nezávislosť napriek tomu, že arabské krajiny s tým nesúhlasili a v nasledujúcej Vojne za nezávislosť rozšírili svoje hranice nad rámec plánu OSN na rozdelenie Palestíny. Odvtedy trvá medzi susednými štátmi a Izraelom ustavičný konflikt, ktorý vyústil do niekoľkých vojen a násilia trvajúceho až dodnes.

Ako to bolo na území Slovenska?

V roku 1848 Slovensko patrilo do Uhorska, ktoré bolo v tom čase

veľmi konzervatívne. Vládlo tu ešte poddanstvo, akékoľvek pokrokové snahy boli tvrdo potlačené. Keď však povstalo Francúzsko, Sicília, Nemecko, Čechy, revolúcia prenikla až do Rakúska a Uhorska. Nemecký Spiš sa pridal na stranu maďarskej revolúcie, ktorá definitívne zrušila poddanstvo; Slováci tušiac, že revolúcia bude potlačená, podporovali cisársku Viedeň v snahe presadiť slovenské požiadavky. Dňa 10. mája 1848 boli spísané Žiadosti slovenského národa, kde sa Slováci vyhlasovali za svojbytný národ a žiadali rovnoprávnosť s ostatnými národmi v Uhorsku, chceli mať samostatný snem, slovenčinu ako úradnú reč na Slovensku, vlastnú zástavu, gardy atď. Žiadali aj všeobecné hlasovacie právo. Hoci maďarská revolúcia bola potlačená, sľuby Viedne pre slovenský národ vyšli naprázdno, ba naopak, dokonca vedúci predstavitelia Slovákov boli ešte aj prenasledovaní.

Túžby Slovákov sa splnili až v roku 1918. Končila sa I. svetová vojna, Rakúsko – Uhorsko sa rozpadlo na viacero štátov a na troskách monarchie vzniklo aj Československo. Konečne sa Slováci dožili slobody, mohli používať vlastný jazyk, mali vlastné úrady, školy, kultúru – len krajina niesla ešte pozostatky bývalej monarchie – zaostalosť v priemysle, nedostatok vlastnej inteligencie atď.

Prvá Československá republika trvala presne 20 rokov. Nerozpadla sa vlastnou vinou. V Nemecku a Taliansku narastal fašizmus a blížila sa ďalšia svetová vojna. Západné mocnosti obetovali Československo, aby vojne zabránili. Na konferencii v Mníchove v septembri 1938 sa „o nás bez nás“ dohodli, že Československo musí odstúpiť Nemecku pohraničné územie, kde žila väčšina nemeckého obyvateľstva. Slovensko bolo okliešťené o južné územia osídlené prevažne Maďarmi. Československo sa onedlho rozpadlo na samostatnú Slovenskú republiku a Protektorát Čechy – Morava. Ale ani tento akt nezabránil vypuknutiu II. svetovej vojny.

Československo sa po vojne obnovilo s otázkou, či sa orientuje jeho politika na víťazný Sovietsky zväz alebo na tiež víťazné západné štáty – Francúzsko, Anglicko, ba aj USA. Dilemu vyriešil tzv. Víťazný február roku 1948, pomenovaný aj „Víťazstvom robotníckej triedy“. ČSR sa dostalo do „područia“ Sovietskeho zväzu a západné štáty začala oddeľovať „železná opona“. Koncom 60. rokov však došlo k uvoľneniu hlavne politického spoločenského života vďaka Alexandrovi Dubčekovi a jeho „socializmu s ľudskou tvárou.“ Toto uvoľnenie nezniesli politici Sovietskeho zväzu a v auguste 1968 s vojskami ľudovodemokratic-

kých štátov v tzv. Varšavskej zmluve okupovali Československo a vrátili všetko na vyše 20 rokov do starých koľají.

Aby sa všetko zmenilo, beh dejín sa trochu pomýlil. O rok. Až v roku 1989 prebehla „nežná revolúcia“. Zdá sa, aj tento rok 2018 priniesol hromadu tragédií i revolučných vystúpení. Je to náhoda s tou osmičkou alebo..?

Aj v našom Kežmarku máme niekoľko výročí, končiacich na číslicu 8. Predstavujú však väčšinou pokojné udalosti:

1368 – prvá správa o mestskom opevnení, pri ktorom stál kostol sv. Alžbety

1438 – panovník Albrecht udeľuje Kežmarku právo meča; vznikli mestské kúpele, pre ktoré bol prijatý osobitný pracovník – kúpeľník, spomína sa chudobinec

1468 – postavenie kaplnky sv. Trojice pri kostole sv. Kríža

1498 – ukončenie prestavby kostola sv. Kríža.

1518 – v kostole sv. Kríža vyhotovil renesančnú lavicu pre predstaviteľov mesta kežmarský stolársky majster Hans Tischler

1528 – majiteľom kežmarského hradu sa stáva rodina Lasky

1548 – vznik krajčírskeho cechu

1558 – veľký požiar

1658 – ukončenie stavby hradnej kaplnky

1708 – ukončenie existencie tlačiarne Mateja Glasera – Vitriaria v budove dnešnej reduty, kde vychádzali knihy v latinčine, nemčine, maďarčine a dobovej slovenčine

1818 – prestavba reduty - predtým strážna veža a tzv. Herrenhaus - do dnešného vzhľadu

1838 – na lýceu vznikol Ústav reči a literatúry československej

1848 – maďarská revolúcia nadchla Kežmarčanov, ktorí sa pridali na jej stranu – v Kežmarku žilo vtedy pomerne málo Slovákov, väčšinu tvorili Nemci

1878 – podľa sčítania obyvateľstva žilo v Kežmarku 4439 ľudí; vznik Spolku zimných športov – tvorili ho najprv korčuliari, ktorí mali už r. 1882 osvetlené ihrisko, neskôr sa k nim pridali lyžiari

1888 – v Kežmarku vznikla poštová sporiteľňa; bola založená akciová spoločnosť na výstavbu železnice Kežmarok – Poprad – prvý vlak prešiel Kežmarkom o rok

1898 – Kežmarok mal 5132 obyvateľov; v júni vysviacka chlapčenskej meštianskej a obchodnej školy pri hrade, bola postavená za dva roky

1908 – vznikol Kežmarský všeobecný ženský spolok – jeho cieľom bolo vplývať na výchovu dievčat a všestranná charitatívna činnosť

1918 – snahy o vytvorenie samostatnej Spišskej republiky, pretože tunajšie neslovenské obyvateľstvo nechcelo patriť do ČSR; 16. december – obsadenie mesta československým vojskom, ktoré sa však stiahlo pred prichádzajúcim poľským vojskom, 17. decem-

bra zastupiteľstvo so situáciou oboznámil starosta Oto Wrchovský a 18.decembra sa čsl. vojsko vrátilo do Kežmarku, Poliaci sa stiahli

1928 – 1929 – výstavba baptistického kostola

1948 – pod vplyvom tzv. Víťazného februára komunisti preberajú moc v meste; čestné občianstvo Kežmarku bolo udelené prezidentovi ČSR Klementovi Gottwaldovi (dodnes sa nezrušilo)

1958 29. jún – jedna z najväčších povodní 20. storočia – rieka Poprad sa zliala s Ľubickým potokom, zaliala Továrenskú ulicu, Ulicu československej armády, časť Starého trhu a zničila poslednú časť niekdajších Troch mostov.

1968 august – Kežmarčania vyjadrujú podporu Alexandrovi Dubčekovi, začali vychádzať Kežmarské hlasy ako odpoveď na okupovanie ČSR vojskami Varšavskej zmluvy

1998 – príchod farára Romana Porubäna do cirkevného zboru

1998 – vyhlásenie kostola sv. Kríža za Baziliku minor – prvú nemariánsku baziliku na Slovensku

2008 – zapísanie dreveného artikulárneho kostola do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO

2018 – poštová známka, ktorá bola vydaná pri príležitosti 500. výročia reformácie a na ktorej je znázornený organ z Dreveného artikulárneho kostola, získala 2. miesto v ocenení najkrajšia známka v Európskej únii.

Nora Baráthová – Roman Porubän

Masada – symbol slobody

Ak hovoríme o osmičkových udalostiach, tak by sme nemali zabudnúť na jednu dôležitú osmičkovú udalosť, ktorá sa odohrala mimo európskeho priestoru. Aj štát Izrael si v tomto roku pripomínal svoje 70. narodeniny. Je jedinou naozaj slobodnou a demokratickou krajinou na Blízkom východe. Jeho príbeh je rovnako dramatický ako príbeh starovekej pevnosti Masada.

Akú by sme boli ochotní zaplatiť cenu za svoju slobodu? Od pár centov až po tú najvyššiu – život. Ten však niekedy človeku položí aj opačnú otázku: *Za akú cenu je človek ochotný svoju slobodu predať?* Odpoveď je v zásade taká istá, líšia sa iba situácie, v ktorých život kladie človeku prvú či druhú otázku.

Boli sme už niekedy postavení pred podobné otázky? Do takýchto situácií sa človek dostáva v zlomových okamihoch svojho života, keď nám niekto siaha po slobode a chce si ju uzurpovať. V tejto chvíli myslím na naše osmičkové roky, a to na rok 1948, keď v tzv. Víťaznom februári komunisti prevzali všetku moc a náš národ pre-

šiel z demokracie do totality, alebo na rok 1968, keď malý náznak slobody v Československej republike bol zahnaný vojskami Varšavskej zmluvy. A tak mnohí z nás sme zažili obdobie totality i obdobie slobody. Pre tých mladšie narodených je sloboda samozrejmosťou a keď im človek rozpráva na hodinách konfirmačnej prípravy, ako to bolo počas totality, tak počúvajú s otvorenými ústami a neraz tomu nechcú ani veriť. Slobodu, ako ju vníma a ako jej rozumie moderný človek Západu, zrodil židovský monoteizmus a grécky Logos (slovo). O takej slobode je príbeh, ktorý sa odohral na strhujúcej skale pri Mŕtvom mori nesúcej meno Masada.

Masada – pevnosť na skale

Masada je polatinčená verzia názvu Metzada, ktorý pochádza z hebrejského slova metzuda, čo znamená „pevnosť". Masada je obrovská skala s veľkou rovnou plošinou namiesto vrcholu, ktorá sa týči z rozpálených kameňov púšte pri Mŕtvom mori asi dvadsať kilometrov na juh od oázy a kibucu En-Gedi a asi šesťdesiat kilometrov na juh od jaskýň v Kumráne, kde sa našli slávne zvitky kníh Starého zákona. Plošina na vrchu Masady má na dĺžku 600 metrov a na šírku asi 300 metrov. Po celom jej obvode sú skalné zrázy takmer kolmé. Z východnej strany obrátenej k Mŕtvemu moru je ich výška vyše 400 metrov, zo západnej, z ktorej sa nakoniec podarilo na jar v roku 73 Rimanom pevnosť na skale dobyť, asi 100 metrov. Z plošiny je dramatický výhľad desiatky kilometrov na všetky strany. Na východ vidno za vodou Mŕtveho mora vrchy v Jordánsku, na západ celkom blízko vo vzduchu vlniacom sa horúčavou pusté skalnaté vrchy rozorvané hlbokými *vádí* (vyschnutými korytami riek, ktoré vyryla do skál valiaca sa voda v čase zriedkavých dažďov), ktorými začína púšť. Z východnej strany sa dá na Masadu vyliezť po krkolomnej úzkej cestičke nazvanej Hadí chodník.

Židovský historik Josephus Flavius napísal, že prvú pevnosť na Masade postavil ešte veľkňaz Jonatán (z rodu Makabejských, od neho pochádza aj meno Masada) asi 150 rokov pred naším letopočtom. Na dokonalú pevnosť ju potom prestaval v rokoch 37 až 31 pred naším letopočtom kráľ Herodes Veľký. Josephus píše, že obohnal celú náhornú plošinu kamenným múrom vysokým šesť a širokým štyri metre

Josephus Flavius

Terajší stav a model

a postavil vôkol aj 37 veží vysokých až 25 metrov. Píše tiež, že vtedy bola na plošine veľmi úrodná pôda, ktorú zachoval na kultiváciu, takže obrancovia pevnosti si dopestovali všetko sami a neboli odkázaní iba na zásoby prinesené zvonka.

Opis Herodesovho paláca, ako ho na severnej a západnej časti plošiny videl Josephus, je tiež ohurujúci. Veže, kolonády, stĺporadia a kúpeľne bohato zdobené mozaikami. Stĺpy boli z jedného kusa skaly a steny boli obložené kamennými dlaždicami mnohých farieb. Na každom mieste, kde boli ľudské obydlia – pri paláci i okolo plošiny – dal vyhĺbiť do skaly obrovské cisterny na vodu, do ktorých viedol dokonalý systém žľabov, ktoré zberali dažďovú vodu, vďaka čomu obyvatelia pevnosti nikdy netrpeli nedostatkom vody a mali jej dosť aj na kúpanie a zavlažovanie rastlín. V zásobárňach bolo tiež ohromné množstvo najrôznejšej potravy – obilia, olivového oleja, vína, všetko vďaka klíme a stavbe zásobární sa po dlhé roky zachovalo v perfektnom stave. Josephus píše, že všetko to v perfektnom stave našiel o sto rokov neskôr Eleazar ben Jair a jeho nasledovníci, keď sa zmocnili Masady záverom židovského povstania proti Rimanom. Našiel vraj aj zbrane pre desaťtisíc mužov, ktoré tam dal priniesť kráľ Herodes rovnako ako veľa surového železa, bronzu a olova.

Josephus píše, že Herodes mal svoje veľmi dobré dôvody zariadiť si pevnosť, do ktorej by sa mohol utiahnuť do bezpečia. Bál sa dvoch vecí – tou menšou bol hnev Židov, ktorí by ho mohli za jeho krutosť zhodiť z trónu a obnoviť vládu predchádzajúcej kráľovskej rodi-

ny, tou väčšou a podstatne strašnejšou hrozbou bola egyptská kráľovná Kleopatra. Nikdy neskrývala svoje útočné chúťky a stále tlačila na Antónia a prosila ho, aby zničil Herodesa a daroval jej judské kráľovstvo. Antonius, hoci ju inak počúval takmer vo všetkom, v tejto veci odolal.

V roku 70 padol Jeruzalem a Rimania v ňom usporiadali strašný masaker. *„Vojakom už nezostal na zavraždenie a olúpenie nikto, ani duša, na ktorej by si schladili svoju zúrivosť; lebo zľutovanie by nezastavilo žiadneho z nich. Tak cézar nariadil zrovnať celé mesto i Chrám so zemou,“* napísal o tom neskôr v Ríme Josephus Flavius. Okrem toho napísal, že počet tých, ktorí prišli pri tom dlhom rímskom obľahnutí o život, bol vyše milióna (milión sto tisíc). V roku 69 ho prepustili zo zajatia.

V roku 71 prišiel Josephus Flavius do Ríma spolu s víťazným sprievodom vojvodcu Tita a stal sa rímskym občanom a chránencom Flaviovcov. Bol slobodný rovnako, ako boli slobodní rímski občania. Eleazarovi ben Jairovi v Judei pri Mŕtvom mori zostávali ešte dva roky života a tiež bol ešte slobodný. Z kňaza a vojaka Josepha sa stal píšuci historik, ktorý spísal v gréckom a aramejskom jazyku celý priebeh rímsko-židovskej vojny aj s jej prehistóriou a jeho úloha sa akoby rozštiepila. Jeho kritici vravia, vzhľadom na fakt, že uprednostnil život v zajatí pred slobodnou smrťou a slúžil potom Flaviovcom, že bol zradcom

a apologetom Rimanov, čo spochybňuje jeho nezaujatosť ako kronikára histórie. Väčšina rabínskych komentátorov ho však považuje za Žida poctivého vo svojej viere. V každom prípade bol v antickom prostredí aj významným obhajcom Židov a židovskej kultúry a trval na tom, že židovská viera a jej myšlienkový svet sú kompaktibilné s myšlienkovým svetom grécko-rímskej kultúry. Jeho spisy sú významným a v mnohom jediným mimobiblickým zdrojom informácií o tom, čo sa presne vtedy odohrávalo v provincii Judea. Nebyť toho, že to zapísal Josephus Flavius, aj príbeh poslednej bitky rímsko-židovskej vojny, ktorá sa odohrala na Masade v roku 73, by zostal sotva zaznamenania hodnou šarvátkou zapadnutou v prachu iných, významnejších bitiek predtým i potom.

V židovskej vojne zohrávali veľkú úlohu zelóti. Toto slovo v gréckej pôvodine „zeal“ a „zealots“ znamená posadnutosť, fanatická snaha, veľký zápal pre vec až fanatickosť. V gréčtine však nemá to slovo negatívnu príchuť, ktorú mu pridala latinčina – v tej označuje slovo zealot niekoho, kto je fanaticky stranícky, fanaticky oddaný veci či myšlienke.

Povstanie Makabejských v polovici druhého storočia pred naším letopočtom vyvolala strana Chasidov a z nich údajne vznikla sekta zelótov. Júda Makabejský a jeho bratia sú modelovými hrdinami v histórii zápasov Židov za slobodu. Niekedy sú zelóti stotožňovaní so skupinou, ktorá sa nazývala sikariovia (z latinského sicarii, čo je plurál od slova sica, sicarius – dýka, muž s dýkou), ale Josephus tie slová i skupiny odlišuje. Sikariovia boli ozbrojení krátkymi dýkami, ktorými zabíjali Rimanov, ale predovšetkým svojich – Židov, ktorých považovali za zradcov či kolaborantov, čo boli okrem nich prakticky všetci.

Sikariovia boli skutočnými teroristami prvého storočia a medzi ich obete niektorí rátajú aj veľkňaza Jonatána, hoci je možné, že za jeho vraždou je skôr rímsky guvernér. Josephus píše o skutkoch sikariov so značným pohoršením a opovrhnutím. Určite zavraždili viac svojich krajanov než Rimanov. Väčšina učencov si myslí, že slovo Iškariotský (Iskariot) v mene apoštola Judáša, ktorý zradil Ježiša, je helenizovanou podobou slova sicarius, a že Judáš k tej sekte pôvodne patril. Podobný záver možno urobiť aj o Šimonovi (jeho druhé meno je Zelotes, patril teda k zelótom).

Na začiatku židovského povstania v roku 66 prenikli vraj sikariovia a zelóti do Jeruzalema, kde spáchali viacero zverstiev – aby vraj podnietili obyvateľov do vojny proti Rimanom. Podľa jednej informácie, ktorá vraj pochádza z Talmudu, zničili v obliehanom Jeruzaleme zásoby potravín, aby jeho obyvatelia boli prinútení s Rimanmi bojovať, a nie vyjednávať o mieri. Vodcami sikariov vo vojne boli Menachem ben Jair, jeho brat Eleazar ben Jair a bar Giora. Z nich sa podarilo uniknúť útočiacim Rimanom iba Eleazarovi ben Jairovi, ktorý sa spolu so skupinou svojich nasledovníkov dostal až do takmer opustenej pevnosti Masada, kde sa bránil až do jej pádu v máji roku 73. S Eleazarom tam bolo podľa Josepha dovedna vyše 900 ľudí, z čoho veľká časť neboli bojovníci, ale ženy, deti a starí ľudia.

Eleazer ben Jair bol nepochybne tvrdý a krutý muž, ale bol aj mužom planúcej viery a pevného presvedčenia, s veľký čarom pre svojich nasledovníkov. Keď k Masade pritiahol v roku 72 rímsky guvernér Judei Lucius Flavius Silva spolu s celou 10. rímskou légiou aj s pomocnými silami – spolu asi 8 tisíc mužov – začalo dlhé obliehanie. Rimania nemohli pritiahnuť priamo do tej obrovskej výšky k obranným múrom Masady hore takmer kolmými svahmi dobývacie stroje a baranidlá, tak postavili najprv dookola svoje obmurované tábory (ich obvodové múry vidno dodnes) a okolo celej skaly dlhý múr, ktorý mal zabrániť tomu, aby ktokoľvek z obrancov unikol. Stavali to najmä židovskí zajatci a otroci, ktorí nosili aj vodu až z En-Gedi. Z nižšej západnej strany začali potom stavať

Obliehací stroj

z nanosenej hliny a skál obrovskú šikmú rampu až k obrannému múru na vrchu. Aby rampa uniesla ťažké dobývacie stroje, postavili podľa údajov z Josephovho rozprávania z obrovských kameňov na jej hrane 25 metrov širokú a rovnako vysokú platformu (cestu). Po nej vytlačili veľkú, až tridsať metrovú vežu pokrytú železnými platňami, na ktorej boli vrhači oštepov a kameňov, ktorí odohnali obrancov z hradieb. Na príkaz Flavia Silvu potom búšili vojaci obrovským baranidlom do hradieb, až kým do neho neprerazili dieru.

Eleazarovi muži však vo vnútri nečakali, ale vidiac, že hradba nevydrží, postavili zvnútra na tom mieste ďalšiu hradbu z drevených trámov, medzi ktoré nasypali hlinu. Bola to pružná konštrukcia, ktorá pod údermi baranidla uhýbala a nedala sa preraziť. Silva pochopil, že ju môže zničiť iba oheň a jeho muži ju nakoniec zapálili. Severný vietor nachvíľu vrhol veľké plamene do tvárí Rimanov na dobývacej veži, ale potom sa vietor obrátil a bolo jasné, že posledná hradba nakoniec zhorí. Stmievalo sa a spokojní Rimania sa stiahli do svojich táborov s úmyslom dokončiť útok na druhý deň ráno. Iba dávali pozor, aby nik z obrancov nevykĺzol.

Smrť alebo otroctvo

O posledných chvíľach obrancov píše Josephus toto: „*Eleazar nemal v úmysle utiecť, ani nechať utiecť kohokoľvek iného. Videl, že jeho hradba sa rúca v plameňoch a nevedel o nijakom spôsobe úniku ani hrdinského útoku. Mal jasnú predstavu o tom, čo urobia Rimania s mužmi, ženami a deťmi, keď nakoniec zvíťazia a smrť sa mu pre nich všetkých zdala tou najlepšou voľbou. Nadobudnúc presvedčenie, že spoločná smrť je tým najmúdrejším rozhodnutím, zhromaždil svojich najodhodlanejších súdruhov a predniesol k nim reč.*“ Pridal potom ešte i ďalšie argumenty a nakoniec boli všetci rozhodnutí radšej zabiť seba i všetkých svojich blízkych, ako dať sa zajať a stratiť slobodu.

Všetci muži so slzami objali svoje ženy a deti, ktoré boli, zdá sa rovnako odhodlané zomrieť a zabili ich vlastnými rukami. Potom, keďže už nemohli zniesť hrozný pohľad na to, čo urobili, zhromaždili rýchlo všetok svoj majetok a podpálili ho. Nakoniec vylosovali spomedzi seba desať tých, ktorí zabijú ostatných, lebo židovská viera dôsledne nedovoľuje samovraždu, a ľahli si na zem k telám svojich rodín, objali ich a nastavili hrdlá vylosovaným katom. Zostáva-

Cisterny

Kolumbárium

júcich desať mužov potom opäť losovalo a zomreli postupne rukami svojich druhov – až na posledného, ktorý sa vrhol na svoj meč a tiež zomrel.

Dve ženy (jedna z nich vzdelaná, ktorá to všetko potom vyrozprávala Rimanom a neskôr aj Josephovi) a päť malých detí sa však ukrylo v cisterne a prežili. Rimania ráno vtrhli cez prebúranú dieru v opevnení do pevnosti pripravení bojovať, ale čakalo ich iba hrozné ticho. *„Keď prišli k radom mŕtvych tiel, neradovali sa nad nimi ako zvyknú nepriatelia, ale zalial ich obdiv k vznešenosti ich odhodlania a k spôsobu, ktorým toľkí preukázali absolútne pohŕdanie smrťou, keď to všetko vykonali bez zachvenia,“* opísal záver tej tragédie Josephus a dodáva, že mŕtvych obrancov, spolu so ženami a deťmi, bolo spolu 960.

Trosky rímskych opevnení ešte obkolesujú Masadu a na jej plošine sú dodnes ruiny synagógy, kúpeľov, kolumbária, kde chovali holubov, skladov potravín i Herodesovho paláca. K západnej strane plošiny stále vedie dvomi tisícročiami zvetraná rímska rampa. Nie je veľa natoľko dramatických miest na svete. Ale Masada sa stala aj symbolom najväčšieho odhodlania Židov v boji za slobodu. Keď bol náčelníkom štábu ozbrojených síl Izraela generál Moše Dajan, začali sa jednotky izraelských vojakov zúčastňovať na vrchu Masady ceremónie spojenej s ich vojenskou prísahou. Pred prísahou každý z nich absolvoval trojhodinový pochod v plnej výstroji hore Hadím chodníkom. Časťou ich vojenskej prísahy sú i slová: *„Masada už nikdy nepadne!“* V krajine, ktorá je od prvého dňa svojej existencie ohrozená všetkými susedmi, to naozaj dáva zmysel. Niektoré jednotky izraelskej armády považujú dodnes pochod na Masadu a ceremóniu za dôležitú časť ich identity.

Dnes je pre mnohých Izraelčanov príbeh Eleazara ben Jaira a jeho druhov skôr niečím, čo odmietajú ako vzor. Možno je to naozaj príliš krvavý príbeh a pred svojou smrťou Eleazar určite nebol iba kladnou postavou židovskej histórie. Ale v okamihu smrti bol veľký, vznešený a hrdinský. Väčší než víťaz Flavius Silva.

Roman Porubän

Farní sbor Českobratrské církve evangelické na Mělníku

Církevnímu sboru ECAV na Slovensku, Kežmarok

Milé sestry a milí bratři bratrského sboru v Kežmarku, od Vašeho sborového plesu uběhlo již několik měsíců, také letní prázdniny jsou za námi, a Vy i my jsme našim Pánem postaveni před mnohé úkoly, které nás čekají. Práce s dětmi, mládeží, práce se starými lidmi, kulturní a společenská setkání. A také různé úpravy a opravy a rekonstrukce našich budov. Jádrem celého života našich sborů jsou ovšem nedělní bohoslužby. Ze zvěstování a slyšení evangelia plyne všechno naše společné snažení.

My máme nyní před sebou dokončení generální opravy celé střechy kostela. V loňském roce se nám podařilo zrekonstruovat zhruba jednu čtvrtinu, v tomto roce nás čeká větší část. Věříme, že se nám s pomocí Boží podaří opravu střechy letos dokončit. Celkový náklad na střechu činí zhruba čtyři miliony korun. Finanční prostředky zajišťujeme ze všech možných stran. Není to jednoduché, ale daří se nám to.

Velikou pomocí nejen finanční, ale také duchovní, pro nás byl dar Vašeho sboru ve výši padesát tisíc korun (2.000,- €). Vaše šlechetné sesterské a bratrské rozhodnutí poskytnout nám peníze z výtěžku Vašeho sborového plesu, tomboly a také sbírkou a osobními dary nám velmi mnoho sdělilo o tom, co to znamená křesťanská solidarita, bratrská láska, probuzená láskou Kristovou. A také jak promlouvá biblické slovo z dopisu Galatským 6, 2: ***„Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův.“***

Milé sestry a milí bratři Kežmarského sboru, mnohokrát Vám děkujeme za to, že jste na sebe trochu našeho břemene vzali. Moc to pro nás znamená. Pán Bůh ať Vám žehná. Pokoj Boží, který převyšuje každé pomyšlení, ať hájí a střeží vaše srdce i mysl v Ježíši Kristu, našem, Pánu.

S díky, láskou a vděčností Vaši

Za Farní sbor Českobratrské církve evangelické na Mělníku

Miroslav Erdinger, farář
Jana Jahodová, kurátorka

Popradské vyhlásenie VD ECAV

My, členovia ECAV na Slovensku, zídení na Dištriktuálnom dni dňa 16. septembra 2018 v Poprade pri príležitosti viacerých významných – „osmičkových“ – jubileí novodobej histórie národa a cirkvi, s vďačnosťou mysliac na všetkých tých, ktorí s odvahou a úprimnou vierou v dobro sa dokázali postaviť zlu v totalitných časoch; vedomí si však aj svojej slabosti a pochybení, s túžbou ospravedlniť sa za priestupky a previnenia, ktoré spôsobili v radoch evanjelickej cirkvi, či v radoch iných cirkví a náboženských spoločenstiev i neveriacim mnoho bolesti a zármutku, vyhlasujeme:

Zišli sme sa v Poprade, v podtatranskom meste, ktoré živo pripomína historickú traumu Slovákov, známu ako židovský holokaust. Z popradskej železničnej stanice bol dňa 25. marca v roku 1942 vypravený prvý vlak s tisíckou žien a dievčat, neskôr ďalšie s tisíckami našich židovských spoluobčanov do Osvienčimu, kde väčšina z nich zomrela potupnou smrťou. Stalo sa tak nielen v dôsledku krutosti nacistickej vražednej mašinérie, ale aj prijatím najtvrdších protižidovských zákonov vojnovej Slovenskej republiky, ktoré do praxe bolestne uviedla Hlinkova garda. V Osvienčime, v Brezinke a v ďalších koncentračných táboroch zomrelo viac než 105 000 slovenských Židov, okolo 77 percent židovského obyvateľstva na Slovensku. Práve preto z Popradu znie náš ospravedlňujúci hlas.

Sme vďační za to, že proti týmto zákonom odvážne vystúpili evanjelickí biskupi, menovite Vladimír Pavel Čobrda a Samuel Štefan Osuský, ale i ďalší duchovní i laickí predstavitelia Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi, ktorí boli – spolu s viacerými evanjelickými duchovnými – za svoje politické postoje a verejné vyhlásenia proti Hlinkovej garde, ako aj účasť v Slovenskom národnom povstaní – uväznení a umučení. Sme vďační, že v našich evanjelických radoch sa zrodil veľký počet Spravodlivých medzi národmi, duchovných i laikov, ktorí riskovali svoje vlastné životy i životy svojich rodín, aby zachránili prenasledovaných Židov alebo im preukázali milosrdenstvo. Dielo spravodlivých, zachraňujúce životy a zdravie starých i mladých, zvlášť detí, pozná nielen Slovensko, ale aj pamätník Yad Vashem v Jerozaleme i celý svet.

Nezabúdame na vás, Spravodliví medzi národmi. Stali ste sa vzorom milosrdenstva, odvahy a nezištnej pomáhajúcej lásky.

Napriek tomu s bolesťou v srdci priznávame, že sme vo svojich postojoch nie vždy poslúchli Ježišove príkazy milovať svojich blížnych ako seba samých. Nechali sme sa neraz premôcť strachom z vojnového besnenia. Politickú a spoločen-

skú tragédiu viacerí nechceli vidieť. Dokonca niektorí sa zúčastnili na nenávistnej protižidovskej propagande alebo na neľudskom arizovaní židovského majetku. Nielen počas Slovenského štátu sme sa mnohí mlčky prizerali na protižidovské ťaženie, ale i v nasledujúcich obdobiach sme boli a dodnes sme svedkami recidívy. Protižidovské pogromy, masový exodus Židov po roku 1945, ktorí s nami žili tisíc rokov, rúcanie synagóg, nivočenie židovských cintorínov, pomníkov i pamätníkov vrátane niektorých antisemitských postojov slovenských politikov, nie sú ničím iným, ako prejavom nostalgie časti nášho obyvateľstva za dobou prenasledovania, hrozných popradských deportácii a nemilosrdných koncentračných táborov.

Sme presvedčení, že toto všetko sa nemalo stať, poškodilo to nielen naše meno, naše svedomie, ale sťažilo to hlavné, čo je naším poslaním – a to je kresťanstvo, pevné v nasledovaní Pána Ježiša Krista v láske k ľuďom a všetkým sveta národom.

Prijmite, prosíme, vážení židovskí spoluobčania, slovo ospravedlnenia a ruku zmierenia. Veríme, že naše vzťahy budú budované a rozvíjané v úcte, podľa slov Písma v Desatore, ktoré nás zjednocuje v úcte k životu, zakazuje vraždiť, krivo svedčiť a siahnuť na dom či majetok svojich blížnych.

Šalom! Pokoj vám i nám, židovskí priatelia, starší bratia a sestry vo viere!

Dnes – v roku 100. výročia zrodu demokratickej Československej republiky – príchodu politickej slobody a nezávislosti, s hlbokou úctou a vďakou myslíme na tých, ktorí stáli pri jej zrode a ktorí zvlášť v čase nástupu novej totality v podobe komunistického režimu dokázali s odvahou viery čeliť hrozbám komunistických väzenských táborov, Valdíc, Jáchymova alebo Ilavy, či iným podobám krutého prenasledovania.

Mnohí v zápase o zachovanie tváre cirkvi vzdorovali. Známe sú nebojácne hlasy slovenských evanjeli-

kov, ktoré dokázali poukázať na vinu ľudskej genocídy priamo do tváre Hitlerovi i Stalinovi, verejnosť pozná a pamätá si dokumenty o neohrozenosti našich biskupov, duchovných i laikov, ktorú prejavili na svetských súdoch a vo väzeniach.

Napriek tomu sa niektorí v cirkvi dopustili vážnych chýb a omylov. V našich evanjelických radoch sa našli členovia, ktorí vstúpili do komunistickej strany s ateistickým programom. Lákala ich moc v cirkvi, kariéra či iný zištný záujem. Milovali postavenie viac než Krista. Nezastali sa trpiacich, prenasledovaných a väznených príslušníkov svojej cirkvi. Mnohí evanjelici laici tak učinili v bludnom presvedčení, že prispejú k spravodlivejšiemu usporiadaniu sveta. Viacerí z duchovných i laikov sa dokonca zaviazali slúžiť tajnej zbrani komunistického štátu, Štátnej bezpečnosti. Niektorí z presvedčenia, ktoré bolo hlbokým omylom a osobnou tragédiou. Iní sa do bezpečnostnej siete zamotali v strachu pred prenasledovaním, v úsilí zachrániť rodinu, deti, neškodiť pritom cirkevným zborom, bratom a sestrám. Po páde komunistického režimu mnohí prežili ťažkú traumu, iní sa to, čo zažili, snažili skrývať a niektorí svoje zlyhanie odmietali.

Na jedno i druhé je účinný liek: je to otvorené vyznanie a priznanie chýb, omylov i vážnych hriechov, je to úprimná žiadosť o odpustenie a verejné zmierenie. Kajúca služba Pánovi a blížnym.

Naše ospravedlnenie, zmierenie a objatie je zvlášť dôležité voči verným nasledovníkom Ježiša Krista – Pánovým svedkom, ktorí nezradili kresťanstvo, ktorí pevným krokom vstupovali do väzenských brán, s nádejou v zranenom srdci opúšťali poslanie duchovných v evanjelických zboroch, v ktorých stratili štátny súhlas k duchovnej službe. Ktorí po návrate z väzenia trpezlivo navštevovali desiatky podnikov, kde neraz márne hľadali prijatie na svetské zamestnanie. Stali sa z nich druhoradí občania, v bezprávnom postavení bolestne, v ťažkých podmienkach a v materiálnom nedostatku prežívali stav spoločenskej izolácie.

V komunistickom raji prežili – obrazne povedané – peklo na zemi. A my sme sa im dodnes poriadne neospravedlnili. Dôrazne sme neocenili ich službu a oddanosť kresťanstvu. Málo sme urobili, aby sme spoznali ich osobné osudy a príbehy, aby sa mohli stať príkladom pre budovanie charakteru evanjelickej cirkvi a viery tak, ako ho vzbudzovali dávni neohrození svedkovia viery. Činíme tak dnes s pohnutým srdcom a túžime činiť tak i naďalej. Konať podobne ako oni.

Ospravedlňujeme sa v mene cirkvi všetkým prenasledovaným, ako aj pozostalým rodinám poškodených kňazov a laikov, a prosíme, aby Všemohúci Boh zahojil ich pretrvávajúcu bolesť a naplnil ich životy radosťou a požehnaním.

Odpusťte nám, bratia a sestry!

Písmo i dejiny nás učia: Pravda o prenasledovaní a krivdách nezostane skrytá. Preto ju ctime. Zverejňujme. Zápasme o ňu. Držme ju vysoko, ako nás učili naši vodcovia. Tak sa ocitneme vo svetle večnej spravodlivosti, objíme nás sám Hospodin. Tak obnovíme a očistíme cirkev, postihnutú rozličnými hriechmi, zvlášť bezohľadnosťou, v ktorej nieto lásky. Odstránime spomedzi nás autoritársku panovačnosť, povýšenosť a ľahostajnosť. Budeme bratmi a sestrami.

Milujme domácich viery i pútnikov, najmä zranených a bezmocných. Prinášajme Evanjelium do nemocníc a väzníc nešťastným a opusteným. Posilníme tým našu vieru. Vykročíme na chodník spravodlivých, ktorý je ako úsvit, ktorého jas rastie do bieleho dňa. Buďme vernými kresťanmi, oddanými učeníkmi Ježiša Krista.

Poprad, 16. septembra 2018

Účastníci Dištriktuálneho dňa
Východného dištriktu ECAV

Ocenenia pre našich dvoch evanjelikov

V priestoroch obnovenej synagógy v Lučenci sa konal 5.11. 2018 4. ročník konferencie Židovské kultúrne dedičstvo na Slovensku.

Po vstupných prejavoch predsedu ÚZŽNO I. Rintela, primátorky mesta A. Pivkovej, predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja J. Luntera a rabína M. Kapustina nasledoval slávnostný akt udelenia Ceny a plakety Eugena Bárkánya. E. Bárkány je známy ako zakladateľ Židovského múzea v Prešove a významný zberateľ exponátov židovskej kultúry a histórie.

Pri tejto príležitosti bolo vyhlásenie laureátov a udelenie Ceny E. Bárkánya aj našim Kežmarčanom: PhDr. Nore Baráthovej – spisovateľke a historičke a Ing. Mikulášovi Liptákovi – vydavateľovi kresťanskej literatúry. Toto morálne ocenenie získali za prínos pre židovské kultúrne dedičstvo v Kežmarku, na Spiši a na celom území Slovenska.

Týmto spôsobom sa židovská komunita usiluje aspoň symbolicky oceniť nezištnú prácu na záchrane kultúrneho dedičstva.

Ing. G. Križanová

Slovenská pošta obhájila 2. miesto v súťaži o najkrajšiu rytú známku Európskej únie!

Poštová známka „500. výročie reformácie“ získala v konkurencii 27. krajín vynikajúce 2. miesto v súťaži o najkrajšiu rytú poštovú známku Európskej únie „Les Grands Prix de l´Art Philatéque Belge et Européen“ v Bruseli.

Súťaž „Les Grands Prix de l´Art Philatélique Belge et Européen“ konaná v Bruseli bola založená v roku 1966 výtvarníkom a animátorom Guy Harnouldom, čo ju radí medzi najstaršie súťaže o najkrajšie známky v Európe.

Motívom poštovej známky, ktorá bola vydaná v exkluzívnej hárčekovej podobe, je barokový dvojmanuálový organ s pôvodným píšťalovým fondom, ktorý sa nachádza v Drevenom artikulárnom kostole v Kežmarku (1717). Unikátny kežmarský organ, ktorého hudobná produkcia zohrávala v rámci reformačnej Lutherovej liturgie veľmi dôležitú úlohu, pochádza od levočského organára Vavrinca Čajkovského, ktorý ho dokončil v roku 1720. Ornamentálnu výzdobu s iluzívnou maľbou a sochou anjela, ktorá robí z tohto organu jednu z najcennejších barokových pamiatok, realizoval Ján Lerch.

Poštová známka bola vydaná 31. 10. 2017 pri príležitosti osláv 500. výročia založenia Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Výtvarné návrhy tejto emisie realizovali najlepší slovenskí známkoví tvorcovia: prof. Dušan Kállay, akad. mal. (výtvarný návrh) a Doc. Martin Činovský, ArtD. (oceľorytina). Známku vytlačila technikou oceľotlače z plochých platní v kombinácii s ofsetom Poštovní tiskárna cenín Praha, a. s.

V súťaži NexoFil World´s Best Stamp, ktorá je tradičným podujatím oceňujúcim najlepšie poštové známky sveta, získala poštová známka tiež 2. miesto v kategórii „NexoFil Prize for the World Best Hand Engraved Stamp of the World“, venovanej poštovým známkam vytvoreným technikou oceľorytiny. Poštová známka bola tiež súčasťou kolekcie poštových známok, vydaných za posledné tri roky, ktoré boli ohodnotené Svetovou poštovou úniou zlatou medailou na 35. ročníku medzinárodnej filatelistickej výstavy MACAO 2018 konanej v septembri v čínskom Macau.

Mgr. Marianna Šimová

Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku Kežmarok
srdečne všetkých pozýva na

11. PLES KEŽMARSKÝCH EVANJELIKOV,

ktorý sa uskutoční

v piatok – 1. marca 2019

o 18. hod. v reštaurácii Severka.

Cena vstupenky: 30,- EUR

Čakajú vás dve večere, tombola, program, hudba a dobrá zábava.

Nakoľko je počet plesajúcich z priestorových dôvodov obmedzený, zakúpte si vstupenky čím skôr na Ev. farskom úrade v Kežmarku.

Tešíme sa na stretnutie s vami!

Nová webová stránka

Počas vianočných sviatkov oficiálne spúšťame vynovenú webovú stránku cirkevného zboru. Nahrádzame tak pôvodnú, ktorá funguje ešte od roku 2007 a momentálne už nespĺňa dnešné potreby a štandardy. Mala by slúžiť ako zdroj informácií nielen pre členov cirkevného zboru, ale aj pre turistov, obchodných partnerov, študentov a ostatnú verejnosť. Plní administratívnu, edukačnú, informačnú a prezentačnú funkciu. Preto som pokladal za dôležité popracovať na skvalitnení jej celkového dizajnu a obsahu. Najväčšia zmena oproti súčasnému stavu je v celkovom vizuáli a v členení. Keďže spektrum informácií cirkevného zboru je značne rozsiahle, hlavným problémom bola orientácia na stránke.

Po novom bude domovská stránka rozdelená na 3 sekcie:

- **Cirkevný zbor,** kde nájdete dôležité oznamy, aktuálny rozpis bohoslužieb, kontakty, tlačivá a dokumenty, predstavenie, aktivity a dejiny zboru, zborové listy na stiahnutie v PDF formáte, informácie pre žiadateľov o krst, konfirmáciu, svadbu či pohreb atď.
- **Návštevníci** – obsahuje všetky informácie nielen pre turistov: história kostolov a lýcea, otváracie hodiny, vstupné a pod.
- **Podujatia** – pozvánky na aktuálne udalosti, koncerty, výstavy, stretnutia a pod.

Najväčší priestor zapĺňajú texty o dejinách cirkevného zboru, histórii kostolov a lýcea, ktoré boli doplnené rozsiahlejšími informáciami, novými fotografiami v lepšej kvalite a historickými fotografiami. Väčší priestor dostali aj filiálky, keďže doteraz boli opomenuté. Dočítate sa o ich histórii a možno sa, podobne ako ja, obohatíte o množstvo nových poznatkov.

Zároveň pribudne aj jedna novinka – **blog** – čiže priestor, ktorý robí webovú stránku živou a na ktorom sa môžete podieľať aj vy – členovia a priaznivci cirkevného zboru, ktorí chcete prispieť svojimi komentármi, postrehmi či dokonca chutnými overenými receptami. Myšlienka vytvorenia blogu vznikla hlavne preto, že nie každý má účet na sociálnych sieťach a preto nemá

prístup k aktuálnym správam o živote zboru či k informáciám o dianí v evanjelickej cirkvi a pod. Kvôli ochrane obsahu stránky, nie je sprístupnená možnosť registrovať sa verejne, ale môžete ma o členstvo požiadať na e-mailovej adrese: **uhlar.romanpp@gmail.com** či osobne. K registrácii budem potrebovať váš e-mail a bude vám vygenerované heslo. Chcel by som týmto apelovať na bratov a sestry, čo radi píšu, aby túto funkciu využili a prispeli svojou trochou času k rozvíjaniu webovej stránky, ktorá má byť vizitkou cirkevného zboru vo virtuálnom informačnom priestore.

Kvôli novej legislatíve SR a EÚ o ochrane osobných údajov (GDPR) nebude možné na webstránke zverejňovať fotografie z akcií cirkevného zboru. Ku takýmto fotografiám by sme prakticky od každého zúčastneného potrebovali súhlas s ich zverejnením. Sankcie za porušenie týchto pravidiel sú vysoké, preto budeme na tento účel odkázaní iba na sociálne siete (Facebook) alebo osobné šírenie.

Tvorba kvalitnej webovej stránky je časovo veľmi náročná. S jej vytváraním som začal už v auguste tohto roka, ale doposiaľ sa mi nepodarilo dokončiť všetky plánované funkcie a podstránky. Preto bude časť obsahu ako aj ostatné jazykové mutácie slúžiace turistom (nemecká, anglická a maďarská) pribúdať postupne v nasledujúcom období. Čo sa týka oznamov a rozpisov bohoslužieb, tie sa budú samozrejme aktualizovať pravidelne v čo najkratšom možnom čase.

Roman Uhlár

Štatistika roku 2018

Pokrstených: 10 ľudí

	Meno a priezvisko	Dátum narodenia	Dátum krstu	Bydlisko
1.	Kristína Kellnerová	16. 11. 2017	14. 01. 2018	Kežmarok
2.	Karin Kriššáková	11. 01. 2018	18. 02. 2018	Mlynčeky
3.	Samo Lantaj	11. 11. 2017	08. 04. 2018	Bratislava
4.	Peter Jankura	06. 03. 2018	14. 04. 2018	Kežmarok
5.	Valéria Fassingerová	11. 04. 2018	19. 05. 2018	Vrbov
6.	Peter Vnenčák	22. 03. 2018	08. 07. 2018	Prímovce
7.	Michal Hurajt	04. 06. 2018	15. 07. 2018	Ľubica

	Meno a priezvisko	Dátum narodenia	Dátum krstu	Bydlisko
8.	Slavomír Bartoš	29. 07. 1995	05. 10. 2018	Stráne pod Tatrami
9.	Hugo Božoň	01. 10. 2018	10. 11. 2018	Kežmarok
10.	Jakub Šarafín	01. 10. 2018	02. 12. 2018	Liptovský Ján

Požehnanie manželstva: 0

Sobášených: 2 páry Kežmarok: 2
z toho 1 krížne manželstvo

	Dátum sobáša	Meno sobášených	Dátum narodenia	Bydlisko
1.	29. 04. 2018	Peter Otčenáš Paulína Ilavská	04. 04. 1980 23. 03. 1979	Štrba Važec
2.	19. 05. 2018	Marián Plačko Simona Sisková	16. 10. 1987 23. 06. 1988	Kežmarok Kežmarok

Pochovaných: 13 ľudí Kežmarok: 9; z toho 4 muži, 5 žien
V. Lomnica: 3; z toho 2 muži, 1 žena
M. Slavkov: 1; z toho 1 žena

	Dátum smrti	Meno zomrelého	Dátum narodenia	Bydlisko	Vek r-m-d
1.	21. 01. 2018	Eva Helexová	14. 06. 1930	Kežmarok	87-07-07
2.	29. 01. 2018	Viliam Kuchta	21. 08. 1942	Kežmarok	75-05-08
3.	01. 02. 2018	Amália Fábryová	25. 02. 1919	Kežmarok	98-11-07
4.	07. 02. 2018	Ladislav Galuš	02. 03. 1939	Kežmarok	78-11-05
5.	09. 02. 2018	Mária Spišáková	31. 07. 1921	Kežmarok	96-06-09
6.	20. 02. 2018	Eleonóra Imrišová	11. 02. 1936	Kežmarok	82-00-09
7.	26. 02. 2018	Margita Karkašová	30. 06. 1932	V. Lomnica	85-07-27
8.	16. 04. 2018	Milan Imrich	02. 07. 1961	V. Lomnica	56-09-14
9.	22. 06. 2018	Ladislav Maro	08. 03. 1970	V. Lomnica	48-03-14
10.	25. 06. 2018	Anna Oláhová	30. 01. 1952	Kežmarok	66-04-26
11.	12. 08. 2018	Gertrúda Olekšáková	07. 10. 1931	M. Slavkov	86-10-05
12.	17. 08. 2018	Marián Horník	07. 10. 1931	Kežmarok	61-09-08
13.	03. 10. 2018	Ladislav Renner	18. 06. 1951	Kežmarok	67-02-15

Prestup: 0
Prihlásený do zboru: 0
Odhlásených zo zboru: 0
Konfirmovaných: 5 z Kežmarku: 4; 1 dievča, 3 chlapci, 1 muž

Konfirmandi:

1. ročník: 4 konfirmandky – z toho 4 z Kežmarku:
Sára Kubošiová, Kamilka Handzušová, Timea Ferencová, Laura Tropová

2. ročník: 6 konfirmandov – z toho 2 z Ľubice a 4 z Kežmarku:
René Špés, Daniel Magera, Sarah Vnenčáková, Alexandra Vavreková, Erika Hurajtová, Mário Klein

Vyučovanie náboženstva v školskom roku 2018/2019 navštevuje			
	Kežmarok	**Ľubica**	**Vrbov**
1. ročník	9	1	–
2. ročník	8	–	–
3. ročník	7	1	–
4. ročník	4	1	1
5. ročník	5	–	1
6. ročník	7	–	–
7. ročník	3	1	–
8. ročník	4	2	–
9. ročník	3	–	–
Spolu:	**50**	**6**	**2**
Hotelová akadémia: 1 žiak			
Gymnázium: 1 žiak			

Rozpis vyučovania náboženstva v Kežmarku

1. ročník: štvrtok o 14^{15} h.
2. – 4. ročník: štvrtok o 15^{00} h.
5. a 6. ročník: streda o 14^{30} h.
7. – 9. ročník: streda o 15^{15} h.

Rozpis vyučovania náboženstva v Ľubici

I. stupeň: utorok o 12^{35} h.
II. stupeň: utorok o 13^{35} h.

Rozpis vyučovania náboženstva vo Vrbove

II. stupeň: streda o 12^{25} h.

Štatistiku roku 2018 zostavil Roman Porubän

13. februára 2018 sme sa v Novom evanjelickom kostole rozlúčili s Máriou Spišákovou r. Jackovou, ktorá sa narodila 31. júla 1921 vo Važci rodičom Michalovi Jackovi a Zuzane rod. Kováčovej. V roku 1922 sa presťahovali do Kežmarku. Otec pracoval pri železnici a mama sa starala o rodinu. Vyrastala v podmienkach skromnosti a lásky v početnej rodine so siedmimi deťmi, kde ich mottom bol žitý citát: ***„Ja však a môj dom budeme slúžiť Hospodinovi“*** (Józua 24,15).

Vychodila päť ľudových tried, rok v meštianke a potom robila rozdielové skúšky a prestúpila do II. ročníka gymnázia. Po štvrtom ročníku štúdia a po rozhovore profesora Devečku s jej otcom prestúpila na Fachschule für Frauen/berufe, kde sa musela naučiť po nemecky. Po roku sa vrátila na gymnázium na prosby profesora Knopa, ktorý chcel udržať a rozšíriť slovenské gymnázium. Dostala sa tak do jednej triedy so svojou sestrou Julkou, ktorá bola o dva roky mladšia.

Po maturite na gymnáziu v roku 1941 sa zamestnala v NUPODe ako administratívna pracovníčka. Ešte počas štúdia na gymnáziu sa zoznámila s mladým kaplánom Ondrejom Spišákom, ktorý navštevoval ich rodinu a v roku 1944 sa stal jej manželom. Bol zakladateľom Slovenského evanjelického cirkevného zboru v Kežmarku. Počas ťažkých rokov II.

V. Hanudeľová (dcéra), M. Spišáková, D. Spišák (syn) a R. Porubän

svetovej vojny sa snažil pomáhať židovským rodinám tým, že ich krstil. Zosnulá Mária Spišáková bola neraz svedkom týchto krstov.

Pán Boh v tomto manželstve ich požehnal dvoma deťmi. V roku 1946 sa im narodila dcéra Vierka a v roku 1948 syn Dušan. Keď manželovi v roku 1952 odobrali štátny súhlas k vykonávaniu funkcie farára v Kežmarku, o pol roka neskôr sa presťahovali do Galanty, kde bol ustanovený za farára. Keďže v Galante ani v blízkom Matúškove nebol kantor, tak jeho manželka sa podujala vykonávať túto službu a kantorovala manželovi až do dôchodku. V tých časoch mala Mária ako manželka farára problém zamestnať sa. Do zamestnania sa jej podarilo nastúpiť až v roku 1959. Najprv ako brigádnička v konzervárňach a potom pracovala ako predavačka. V roku 1963 dostala trvalé miesto v Poľnonákupe, kde pracovala až do dôchodku.

Po nastúpení na dôchodok sa s manželom presťahovali do Bratislavy k synovi Dušanovi a jeho rodine, kde však po roku a po ťažkej chorobe jej manžel zomrel. Na dôchodku však nechcela zostať nečinná. Naskytla sa jej možnosť starať sa o malé deti, tak ju využila a pomáhala pri opatere detí v niekoľkých rodinách, dokonca rok i v Nemecku. V Bratislave žila do roku 2012 a následne sa vrátila do Kežmarku ku svojej dcére Vierke, kde žili aj jej tri sestry s rodinami.

Pán Boh jej uchoval dobré zdravie do vysokého veku a vďaka dobrému zraku sa mohla do 95 rokov

Mária Spišáková, H. Michalíková (sestra) a V. Hanudeľová

venovať svojej veľkej záľube – čítaniu kníh. Do posledných síl chcela byť nápomocná – či už v domácnosti alebo pri dozeraní na pravnúčatá, ktoré milovala. Milá, pracovitá, vždy usmiata rozdávala lásku a skúsenosti všetkým svojim blízkym. Viera v Boha ju sprevádzala celým životom a inak tomu nebolo ani v posledných dňoch. Pán života a smrti ju z tejto časnosti odvolal 9. februára 2018 vo veku 96 rokov, 6 mesiacov a 9 dní.

So zosnulou sme sa rozlúčili v nádeji vzkriesenia a večného života na základe slov z 1. knihy Mojžišovej 49,18: ***„Na Tvoju pomoc čakám, Hospodine.“*** Brat farár Porubän vo zvesti slova Božieho poukázal na to, ako v živote človeka je dôležitá pomoc. Túto pomoc do svojho života prijímame predovšetkým od Boha a rovnako aj my sme povinní túto pomoc odovzdávať svojim blížnym. Mária Spišáková pre svoj život prijala Božiu pomoc, ktorá sa nám zjavila v Ježišovi Kristovi, no rovnako i ona bola dobrou pomocou svojmu manželovi, svojej rodine, spoločenstvu cirkvi, no i všetkým tým, ktorí túto pomoc potrebovali. Tak ako milosrdný samaritán sa sklonil k doráňanému pocestnému, tak aj ona sa skláňala k mnohým ľuďom, ktorí potrebovali pomôcť.

Na Božiu pomoc očakávala aj na sklonku svojho života, keď ju choroba priviazala na lôžko. Tejto pomoci sa jej dostávalo nielen od najbližšej rodiny, ale predovšetkým od Toho, komu v celom živote verila a na koho sa v každom čase spolie-

95. narodeniny M. Spišákovej, prvý sprava Miroslav Erdinger

ha, od Hospodina, nášho Boha, ktorý ju smrťou vytrhol z bied tejto časnosti, aby mohla uzrieť slávu, ktorú Boh pripravil pre tých, čo Ho milujú. Spomienka na Máriu Spišákovú nech zostane aj v našom cirkevnom zbore požehnanou.

12. marca 2018 sa uskutočnila vo filiálke Ľubica Seniorálna pastorálna konferencia Združenia Evanjelických duchovných Tatranského seniorátu (SPK ZED TAS) – jednoducho povedané pravidelná mesačná porada farárov Tatranského seniorátu, ktorá sa začala krátkymi službami Božími v evanjelickom chráme Božom v Ľubici, kde domáci brat farár poslúžil príhovorom, ale aj prislúžením Večere Pánovej, ktorú spieval podľa staršej tradície – ako ukážku pre farárov, vzhľadom na to, že táto liturgia sa veľmi málo používa v našej cirkvi napriek tomu že je pôvodnejšia reformačnej tradícii.

Potom sme sa na rokovanie presunuli do Cafe Leibitz – pôvodne budovy evanjelickej fary. O liturgickom speve a technikách spievania nám prišli porozprávať Doc. Mgr. art. Anna Predmerská – Zúriková a Janka Feketeová, dlhoročná hlasová pedagogička na Evanjelickej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského.

Reformácia priniesla veľké zmeny aj do bohoslužobného života a jeho liturgického stvárnenia. Vďaka materinskej reči a odklonu od stredovekých módov k ľudovejšej melodike sa mohlo do spevu piesní zapojiť celé zhromaždenie. Bohoslužobný život obohacovala aj organová hra.

Doc. Mgr. art. Anna Predmerská-Zúriková pri prednáške

Úlohou organa bolo uvádzať spev chrámového zhromaždenia. Vplyv na túto skutočnosť mala Lutherova teológia a jeho pohľad na hudbu v službe budovania viery jednotlivca, ako aj celého cirkevného spoločenstva.

Luther mal od mladosti mimoriadne vrelý vzťah k hudbe, podporený štúdiom na artistickej fakulte v Erfurte. Bol členom speváckych zborov, vynikajúcim hráčom na lutne a mal pekný tenor. Mnohé texty svojich piesní zaodel vlastnou melódiou. Najznámejší Lutherov hymnus „*Ein feste Burg*" sa stal hymnou evanjelickej cirkvi. Lutherove názory na hudbu zúročil predovšetkým J. S. Bach, ktorý vo svojich kantátach a chorálovej tvorbe veľmi účinne stvárnil teologické pravdy.

Pod liturgiou v našej cirkvi rozumieme predovšetkým spev kňaza pri bohoslužbách (alebo iných benediktórnych príležitostiach) a odpoveď, resp. zapojenie sa zboru – bohoslužobného zhromaždenia do liturgie. To vytvára celkový liturgický poriadok služieb Božích. Je vôbec liturgia potrebná? Do istej miery s ohľadom na nechuť, či výhrady, alebo kritiku, s ktorou sa dnes stretávame u mladej generácie, musíme povedať, že aj liturgia má svoje miesto v bohoslužobnom živote a je rovnako vyjadrením Božieho zjavenia. Tak, ako sa nedajú urobiť bohoslužby bez kázne, čo je jeden z pilierov bohoslužieb, tak zatiaľ v našej cirkvi to nejde bez liturgie, i keď sú snahy mladých ordinovaných kňazov o určitú elimináciu liturgické-

Počúvajúci bratia a sestry farárky Tatranského seniorátu

ho spevu, ktorá by pomohla predovšetkým tým, ktorí nemajú všeobecné nadanie pre spev.

Doc. Mgr. art. Predmerská vo svojej praktickej prednáške upozornila na niektoré nedostatky v liturgickom speve, aj v speve chrámového zhromaždenia, a dokonca zaspievala i ukážky nesprávnej a správnej interpretácie. Zdôraznila, keďže sme „spevavou cirkvou“, ktorej mnohé evanjelické cirkvi v zahraničí závidia bohatstvo liturgického spevu, tak by sme sa mali snažiť o zachovanie tejto tradície, ale zároveň aj o to, aby bol tento spev aj správne interpretovaný, hlavne ak sa jedná o televízne alebo rozhlasové prenosy.

Janka Feketeová nás poučila o praktických hlasových možnostiach. To znamená, ako udržať hlas v patričnej tónine. Zároveň poukázala na to, ako je potrebné si pri speve v chladných kostoloch chrániť svoj hlas, aby nám hlasivky neskolabovali. Najčastejšou chybou, a to nielen pri speve, ale aj v zime pri lyžovačke je, keď sa človek napije horúceho čaju. Horúcim čajom hlasivky zohrejeme, ale vzápätí dýchaním studeného vzduchu hlasivky ochladzujeme, čím spôsobujeme pre hlasivky veľký šok. Ten nakoniec môže spôsobiť, že nám hlasivky úplne odídu. Podobných praktických rád sme dostali niekoľko, keďže hlas je nástroj, ktorý farári vo svojej službe najviac používajú.

13. – 18. marca 2018 V pôstnom čase sme sa mohli prostredníctvom internetu zúčastniť vysielania ProChrist 2018, ktoré sa v na-

Prenosové plátno proChristu 2018 v auditóriu lýcea

šom cirkevnom zbore uskutočnilo v auditóriu lýcea namiesto pôstneho modlitebného týždňa. Jednotlivé večery, ktoré boli plné rozhovorov so zaujímavými ľuďmi z rôznych oblastí života, nám prinášali osobné svedectvo viery, ktoré bolo pre mnohých veľkým povzbudením a poukazom na to, že Boh koná aj v dnešnej dobe, a nie je iba akýmsi prizerajúcim sa Bohom na to, čo sa deje v tomto svete. Okrem toho každý jeden večer bol venovaný nejakej téme, a tak počas šiestich večerov sme mohli počuť zamyslenia na tému: *Boh ma Miluje, Boh ma chce, Boh ma hľadá, Boh ma zachraňuje, Boh ma obdaruje a Boh ma motivuje*. Verím, že spoločne sme tak prežili pekné večery s bohatým duchovným programom, ktorý v pôstnom čase viedol naše myšlienky k poznaniu toho, že Boh má záujem o hriešneho človeka, ktorý dokázal tým, keď Svojho Syna neváhal obetovať na dreve golgotského kríža.

16. marca 2018 sa uskutočnilo o 17:00 h. protestné stretnutie pred budovou kežmarskej Reduty, čím sa mesto Kežmarok pripojilo k ostatným mestám na Slovenku, ktoré tak vyjadrili hlboké znepokojenie nad vraždou novinára Jána Kuciaka so svojou snúbenicou Martinou Kušnírovou, čím boli princípy demokracie v tejto spoločnosti podlomené. Na tomto podujatí *Za slušné Slovensko* sa zúčastnilo niekoľko členov nášho cirkevného zboru, na ktorom vystúpil so svojím príhovorom aj náš domáci brat farár, ktorý poukázal na to, že vražda Já-

Brat farár na zhromaždení Za slušné Slovensko

na Kuciaka sa stala aj kvôli tomu, lebo človek sa vzdialil od Boha, prestal rešpektovať Jeho zákony a hodnoty, ktoré dal tomuto svetu a v ňom človeku ako korune stvorenstva. My sme tí, ktorí máme dbať o to, aby sa tieto hodnoty medzi nami zachovávali a aby boli hlboko vryté do nášho srdca. Potom nebudeme rozmýšľať spôsobom, ako získam pre seba čo najviac hmotných statkov, lebo pred očami budeme mať dobro svojho blížneho, o ktoré sa budeme usilovať. To je princíp evanjelia, a nie ako pred Vianocami nám premiér tejto krajiny povie: *Kto do teba kameňom, ty doňho dvoma.* K čomu nás vlastne jeden z najvyšších predstaviteľov štátu týmto výrokom nabáda? Už to je obraz chorého zmýšľania a nízkeho morálneho postoja, ktorý vedie človeka do takých skutočností, ako je siahnutie niekomu na život – vražda.

Obraz súčasnej spoločnosti je, že sme akosi po 28 rokoch od nežnej revolúcie nevyzreli, ale ešte viacej morálne upadli do hnoja korupcie. Túžba mať viac a viac je jednou z diablových zbraní, ktorej človek veľmi ľahko podľahne a potom nepozerá vôkol seba, aké to má dôsledky a čo všetko táto túžba môže spôsobiť nielen blízkemu okoliu, ale čo to môže spôsobiť i celej spoločnosti.

21. marca 2018 sa konala v auditóriu lýcea súťaž detí materských škôl mesta Kežmarok a širšieho okolia v recitovaní poézie a prózy pod názvom: *„Malý recitátorík“*. Po prvýkrát sa táto súťaž uskutočnila v roku 2008. To znamená, že toh-

Účastníci zhromaždenia Za slušné Slovensko

to roku mal Recitátorik pekné jubileum. Pôvodne to bola len akcia MŠ Cintorínska pod vedením p. riad. Haniskovej, ktorá je zároveň predsedníčkou Spoločnosti pre predškolskú výchovu v okrese Kežmarok, preto sa v nasledujúcom roku zapojili aj ďalšie materské školy okresu Kežmarok. Zámerom bolo pripraviť deti už v útlom veku na recitáciu ako prostriedok na rozvíjanie ich komunikačných a jazykových schopností, zlepšenie výslovnosti, cibrenie pamäti, nebojácnosť vystupovať pred publikom, aby z nich možno vyrástli recitátori na Literárny Kežmarok, ktorý je v našom meste už dlhoročnou tradíciou.

Každoročne sa súťaže „Malý recitátorík" zúčastňuje približne 25 – 30 detí; ich prednes, vystupovanie, rečový prejav hodnotí odborná porota pozostávajúca z učiteliek ZŠ, logopedičiek, zástupkýň Mestskej knižnice a Školského úradu, dokonca sa raz podarilo prizvať aj spisovateľku detskej literatúry Miriam Molnárovú – Nevyjelovú.

Úroveň tohto podujatia sa z roka na rok skvalitňuje, je lepší výber literatúry, prednes sa obohacuje o rôzne kostýmy, rekvizity, zlepšuje sa spolupráca s rodičmi.

Mohlo by sa nájsť v Kežmarku lepšie miesto na súťaž v prednese ako je kežmarské lýceum? Účastníci a ich rodinní príslušníci majú teda okrem recitácie jedinečnú príležitosť prezrieť si priestory tejto výnimočnej budovy, v ktorej sa nachádza najväčšia školská historická knižnica v strednej Európe. Tohto roku sa

Malý recitátorík: Michal Šterbák

zúčastnil tejto súťaže aj člen nášho cirkevného zboru, pravidelný účastník detskej besiedky Michal Šterbák, ktorý získal 2. miesto.

27. marca 2018 sa v auditóriu lýcea uskutočnilo tieňové divadlo, ktoré nám predstavilo udalosti Veľkého piatku, keď bol Ježiš Kristus mučený a nakoniec popravený na dreve golgotského kríža. Toto divadlo pre nás pripravila komlóšska evanjelická mládež z Maďarska. Napriek tomu, že medzi Slovákom a Maďarom je veľká jazyková bariéra, tieňové divadlo túto bariéru prekonalo veľmi hravo, pretože dej ukrižovania bol divákovi predstavený prostredníctvom tieňov a hudby, ktorá je medzinárodným jazykom. Komlóšska mládež sa na Slovensku s týmto divadlom prezentovala v mnohých cirkevných zboroch, kde ju sprevádzal brat farár Attila Spisak, ktorý hovorí po slovensky. Pred predstavením nás pozdravil v mene Evanjelickej cirkvi a. v. v Maďarsku.

Účinkujúci počas svojho pobytu spoznávali krásy Slovenska na tých miestach, kde vystupovali so svojím divadlom. V Kežmarku si prezreli miestny hrad, kde sa zoznámili s rodinou Thököly, no zároveň mohli spoznávať aj rôznu cechovú kultúru, ktorá bola v našom meste na vysokej úrovni. Okrem toho sa zoznámili aj s významnou osobnosťou röntgenológie Vojtechom Alexandrom, ktorý bol prvým docentom a profesorom röntgenológie v Uhorsku. Potom si prezreli Nový evanjelický kostol, Drevený artikulárny kostol a evanjelické lýceum, kde sa oboz-

Brat farár Attila Spisak s mládežníkmi na kežmarskom hrade

námili s dejinami cirkevného zboru a jeho životom v súčasnosti.

31. marca 2018 v Novom evanjelickom kostole v Kežmarku sa na Bielu sobotu konal organový koncert. Biela sobota je dňom hrobového odpočinku Pána Ježiša Krista. Zvony kostolov sa „zväzujú“ – to znamená, že od Veľkého piatku až po Veľkonočnú nedeľu sa nezvoní. Všade vládne pokoj a kľud. Do tejto atmosféry vrcholného pôstneho obdobia nám zazneli v podaní organistky Marty Gáborovej a sopranistky Karin Loudovej mnohé vzácne duchovné diela od autorov J. S. Bacha, K. E. Bacha, P. Ebena, A. Vivaldiho, Viliama Figuša Bystrého, G. Frescobaldiho. Všetci títo významní hudobní skladatelia boli inšpirovaní pri svojej tvorbe udalosťami Veľkého piatku, Bielej soboty či samotnej Veľkonočnej nedele – víťazstva Ježiša Krista nad smrťou. Bohatstvo pôstneho obdobia popri čítaní pašií na bohoslužbách sme mohli prežiť aj započúvaním sa do duchovnej hudby, ktorá nám toto prežívanie a jeho význam ešte viacej sprítomnila.

7. apríla 2018 sa uskutočnil konvent Tatranského seniorátu na Tatranske Štrbe v zariadení pre seniorov, ktorého riaditeľom je zároveň dozorca Tatranského seniorátu Ing. Tomáš Hyben, PhD. Konvent začal krátkymi bohoslužbami, na ktorých nám zvesťou slova Božieho poslúžil domáci brat farár Stanislav Baloc. Po bohoslužbách sme pokračovali v rokovaní. Delegátmi z nášho cirkevného zboru na konvent Tatranského seniorátu sú: Pred-

Úvod zborového dozorcu Ing. J. Horvátha na konvente TAS

sedníctvo CZ Roman Porubän, zborový farár a Jozef Horváth, zborový dozorca a dvaja delegáti: Ivana Prelichová a Slávka Jančušková.

Na tomto konvente boli slávnostne uvedení novozvolení zboroví dozorcovia cirkevných zborov Tatranského seniorátu, medzi ktorých patril aj náš novozvolený zborový dozorca. Tento úvod aj s potvrdením voľby uskutočnil brat senior Tatranského seniorátu Jaroslav Matys.

7. apríla 2018 v prvú sobotu po Veľkej noci sa deti stretli v spoločenskom dome CULTUS na detskom plese, ktorý bol tohto roku venovaný kráľovnej Ester. Celý tento biblický príbeh je veľmi zaujímavý, ako kráľovná Ester zachráni svoj národ, mohli by sme povedať pred biblickým holokaustom, ktorý pripravoval v perzskej ríši Háman, najvyšší minister kráľa Ahasvéra.

Po úvodnej modlitbe sa deti oboznámili s týmto biblickým príbehom prostredníctvom krátkeho videofilmu. Keď kráľ Ahasvér usporiadal veľkú hostinu, povolal na ňu svoju kráľovnú Vaští, aby sa ukázal v celej svojej kráse pozvaným hosťom. Kráľovná sa však odmietla predvádzať pred hodujúcimi mužmi a kráľ sa tak rozzúril, že ju vyhnal. Rozhlásil, že hľadá novú kráľovnú. A tak na kráľovský dvor prichádzali rôzne dievčatá. Každý večer si dal priviesť jednu z nich, a tak prišiel rad aj na Ester. Kráľovi sa veľmi zapáčila, a preto si ju vybral za novú kráľovnú.

Esteriným strážcom bol Žid Mordochaj – jej strýko, ktorý ju vychovával po smrti rodičov. Jedného dňa

Detský ples v plnom prúde

Mordochaj začul dvoch dvoranov, ako sa dohovárajú, že zavraždia kráľa. Povedal o tom Ester a tá kráľa varovala. Za svojho radcu v tom čase Ahasvér vymenoval Hámana, ktorý bol hrdý a ctižiadostivý muž, nenávidiaci Židov. No najviac zo všetkých však nenávidel Mordochaja, pretože pred ním si Mordochaj nemusel kľakať ako ostatní. A tak Háman začal pracovať na tom, aby kráľ dal vyvraždiť všetkých nepriateľov Perzie, no kráľovi nepovedal, že tým myslí na Mordochaja a ostatných Židov. Dokonca vypracoval aj návrh zákona, ktorý dal podpísať kráľovi.

Mordochaj o tomto zámere informoval Ester, ktorá pripravila hostinu a pozvala na ňu kráľa Ahasvéra a Hámana. Kráľ sa cítil na tejto večeri veľmi dobre a ponúkol jej až polovicu kráľovstva. Ester však žiadala od neho celkom inú láskavosť. Oboznámila kráľa s Hámanovým úmyslom, ktorý chcel zabiť jej strýka Mordochaja i celý židovský národ, medzi ktorý patrila aj ona. Kráľ pochopil Hámanove zámery a nechal Hámana popraviť. Na jeho miesto dosadil Mordochaja. Tak Ester zachránila židovský národ pred holokaustom. Toto vyvraždenie židov sa malo uskutočniť v 13. deň posledného dvanásteho mesiaca. V tento deň si dodnes Židia pripomínajú túto skutočnosť vo sviatku Purim.

Po oboznámení sa s udalosťami, ktoré sa niekedy dávno odohrali na perzskom kráľovskom dvore, medzi nás prišiel kráľ Ahasvér, ktorý si vyberal svoju nevestu. Aby nevesty boli čo najkrajšie, tak pre nich pri-

Kráľ Ahasvér si vyberá novú kráľovnú

pravil skrášľovacie salóny. V jednom ich čakal perličkový kúpeľ na nohy, ktorý mladé kráľovné, ale i tie staršie, veľmi rady absolvovali. Potom pre deti bol pripravený nechtový salón. Tu sa dievčatám venovala dvorná dáma kráľa Ahasvéra Andrejka Štecová, ktorá im pripravila nádherné nechty. Okrem toho sme tu mali uhorkový salón, kde mladé princezny si skrášľovali svoju tvár, aby lepšie vyzerali pred kráľom, i keď to vôbec nepotrebovali. Celé podujatie nás sprevádzala hudba a tanec a samozrejme nechýbal ani spoločný tanček, ktorý pre deti pripravil Dávid Jendrušák. Rodičia sa mohli občerstviť kávou a inými sladkými dobrotami, či dokonca sa zapojiť do rôznych súťaží spolu so svojimi deťmi. A tak opäť po roku sme mohli prežiť jedno z pekných sobotných popoludní na detskom plese.

13. mája 2018 sa uskutočnil charitatívny koncert Lucie Bílej v Evanjelickom kostole vo Veľkej Lomnici. Vstupenky na koncert boli vypredané už týždne dopredu. Česká slávica Lucie Bílá pod Tatry prišla v sprievode klaviristu Petra Maláska. Komornú atmosféru kostola umocnil jej recitál, po ktorom si publikum vyžiadalo ešte dva prídavky. V rámci jedného z nich sa Lucie Bílá rozhodla pre slovenský hit Vyznanie od Mariky Gombitovej.

Na úvod organizátori koncertu o každom obdarovanom urobili krátky videofilm. Divák sa tak mohol oboznámiť s obdarovaným, jeho problémami, ale zároveň aj potrebami, na ktoré finančné prostried-

Perzský perličkový kúpeľ vyskúšali aj babky

ky z koncertu budú použité. Symbolické šeky boli odovzdané šiestim obdarovaným: rodine Jána Šuleja, Tomáša Maka a Lukáša Mišaneka z Veľkej Lomnice, Petra Draveckého z Huncoviec a Martina Janečka zo Starej Lesnej. Vďaka veľkému záujmu o lístky na koncert, ako aj pomoci zo strany sponzorov, do zoznamu obdarovaných bola zahrnutá Anna Kičáková z Liptovskej Tepličky. Je to matka štyroch detí, ktorá jedného dňa odpadla a po dlhom oživovaní v nemocnici si jej rodina vypočula diagnózu: apalický syndróm, teda špecifický druh poruchy vedomia. Výťažok z koncertu každému z obdarovaných prispel sumou vo výške 1 500,- €. Pri organizácii koncertu sa tento rok k Nadácii Miroslava Šatana pridala aj Nadácia Cena života pri detskom oddelení Nemocnice v Poprade pod vedením primárky Beáty Šoltýsovej, ktorá je tiež pôvodom z Veľkej Lomnice.

Lucie Bílá do repertoáru svojho recitálu zaradila aj známe hity ako *Most přes minulost, Hallelujah, Vyznanie* od Mariky Gombitovej a záver patril skladbe Jsi můj Pán. *„Charita ku mne patrí ako stromček k Vianociam,“* uviedla speváčka, ktorá počas koncertu venovala jednej z malých poslucháčok prívesok s anjelom. Nasledujúci piaty ročník koncertu sa uskutoční 19. mája 2019 a medzi nás prídu Cigánski diabli.

16. mája 2018 od 17.00 hod do 22.00 hod sa v Kežmarku na piatich miestach uskutočnil projekt *Noc literatúry 2018*. Úryvky z kníh európskych autorov zazneli v priesto-

Lucie Bílá na charitatívnom koncerte vo Veľkej Lomnici

roch Hradnej kaplnky Kežmarského hradu, Dreveného artikulárneho kostola, v kníhkupectve Alterego a Boutique hotela Hviezdoslav. Čítajúcimi boli Marek Geišberg, herec martinského Slovenského komorného divadla, herec Peter Rúfus, herečka prešovského divadla Silvia Donová a herečka košického divadla Tatiana Poláková.

Priaznivci kvalitnej literatúry sa mohli potešiť štyrmi sériami večerných čítaní z kníh európskych autorov. Na Slovensku sa do Noci literatúry zapojilo 14 miest, v ktorých známe osobnosti čítajú literárne úryvky na najrôznejších miestach od kostolov cez galérie, terasy až po kryt civilnej ochrany.

Už po tretíkrát sa tento projekt realizuje v našom meste, do ktorého sa zapojil aj Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Kežmarok. Myšlienka zapojiť sa do Noci literatúry v Kežmarku vyšiel z Hotela Hviezdoslav.

V hradnej kaplnke sa čítala kniha: Taliansko – Paolo Cognetti: *Osem hôr*; čítal Marek GEIŠBERG. Román je podľa slov autora o dvoch priateľoch a jednej hore... Najskôr sú to chlapci, neskôr dospelí a navyše celkom odlišní muži. Príbeh opisuje dlhý časový oblúk ich priateľstva ako dobrodružnú cestu zloženú z útekov a pokusov o návrat k ustavičnému hľadaniu cesty k sebapoznaniu.

V hoteli Hviezdoslav sa čítala kniha: Holandsko – Hendrik Groen: *Tajný denník Hendrika Groena*. Preklad: Adam Bžoch; čítal: Peter RÚFUS. Humoristický román holandského autora, ktorý sa ukrýva pod

Tatiana Poláková pri čítaní knihy v drevenom kostole

pseudonymom zhodným s menom hlavnej postavy svojej knihy. Tou je vyše 83-ročný starček žijúci v domove dôchodcov, ktorý nemá rád starých ľudí a nechce čakať na smrť popri pestovaní muškátov a pití slabého čaju…

V kníhkupectve Alterego sa čítala kniha: Francúzsko – Jean Michel Guenassia: *Vplyv Davida Bowieho na osudy mladých dievčat*; čítala: Silvia DONOVÁ. Zábavný a láskavý príbeh jednej milo nekonformnej rodiny s hlavným hrdinom Paulom, ktorý je všetko iné, len nie typický tínedžer. Napriek svojmu dievčenskému vystupovaniu miluje výlučne ženy. Náhoda spojená s jeho narodením ho privedie k osudu jedného z najslávnejších nejednoznačných androgýnov – Davida Bowieho.

V Drevenom artikulárnom kostole sa čítala kniha: Slovensko – Ondrej Štefánik: *Som Paula*; čítala: Tatiana POLÁKOVÁ. Román zo súčasnosti Som Paula popisuje rozklad nášho sveta, jeho prirodzených a životne dôležitých štruktúr, sebazáchovných mechanizmov, vzťahov a identifikácií. Je to aj rodinná dráma, neviditeľnými vláknami poprepájaná s celou spoločnosťou a samotným človekom.

Po skončení čítania na všetkých štyroch miestach sa účastníci tohto projektu i poslucháči stretli v kongresovej sále Hotela Hviezdoslav, kde pokračovala s umelcami debata o jednotlivých dielach, ktoré sa v tomto roku poslucháčovi a perspektívnemu aj čitateľovi prezentovali cez projekt Noc literatúry 2018,

Spoločná beseda s účinkujúcimi v hoteli Hviezdoslav

ktorú moderoval Marián Galajda a hudobnými vstupmi nás sprevádzal brat Mareka Gaišberga Martin, vynikajúci spevák a skladateľ.

20. mája 2018 sa v Drevenom artikulárnom kostole uskutočnila slávnosť konfirmácie, na ktorej boli konfirmovaní štyria konfirmandi. Traja chlapci: Michal Choma, Dávid Babják, Tomáš Krompaský a jedno dievča Lesia Benčová.

Brat farár vo svojom príhovore poukázal na základe textu z proroka Jonáša 2,1.2, že kresťania v prvotnej cirkvi, keď boli prenasledovaní, tak sa medzi sebou identifikovali znakom ryby. Po grécky sa ryba povie ICHTHYS. Začiatočné písmená znamenajú: Ježiš Kristus, Boží Syn, Spasiteľ. Pre prvotnú cirkev ryba bola akýmsi logom – symbolom, v ktorom bolo zakódované vyznanie ich viery. Keďže to bolo obdobie krutého prenasledovania kresťanov, tak takto zakódovaný znak pomáhal, aby jeden kresťan poznal iného a zároveň, aby sa predčasne neprezradil pred nepriateľmi – prenasledovateľmi. Vieru v Ježiša ako najvyššieho Pána prví kresťania vyznávali smelo. Aj keď časy, v ktorých žili, boli zlé, napriek tomu kresťania vyhľadávali spoločenstvo cirkvi. Neuspokojili sa s tým, že veria sami, že sa pomodlia doma, ako to častokrát dnes počujeme: *Ja verím v Boha, ale cirkev k tomu nepotrebujem.* Tu si musíme klásť otázku: *Aká je vlastne viera takého človeka, keď Božie zjavenie bolo zverené cirkvi a on cirkev ku svojej viere nepotrebuje?*

Zaiste, veriť, že Ježiš Kristus je Boží Syn a Spasiteľ, potrebuje kaž-

Slávnostný vstup konfirmandov do chrámu

dý z nás osobne. Nestačí, že to vyznáva moja stará mama, dedo, otec, či mama. Nikto iný nemôže za nás veriť. Keď čítame Bibliu, tak narazíme na príbeh jedného človeka, ktorý je úzko spojený s rybou – s kresťanským kryptogramom. Bol to Jonáš. Pán Boh ho poslal do mesta Ninive, no on „vysolil ťažké peniaze" – zaplatil drahý lístok na loď, aby sa vybral opačným smerom. Nasadol na loď, ktorá smerovala do Taršíša, no nerátal s tým, že Pán Boh ho na tejto ceste zastaví prostredníctvom búrky. A čo sa dialo ďalej? ***„Potom Hospodin prikázal veľkej rybe, aby Jonáša zhltla. Jonáš bol v bruchu ryby tri dni a tri noci. Jonáš sa z brucha ryby modlil k Hospodinovi, svojmu Bohu."***

Človek sa Pánu Bohu nestratí. Nestratil sa Mu ani Jonáš. Pán Boh na neho nastrojil špeciálnu rybu, ktorá ho prehltla. Byť „schrupnutý" veľkou rybou – to neznie nijako príťažlivo. Táto ryba bola na prvý pohľad veľmi podozrivý tvor. Zhltnúť živého človeka, ocitnúť sa v útrobách ryby – to nie je nič lákavé. Ibaže práve táto okolnosť doviedla Jonáša k modlitbe a nasmerovala ho k tomu, aby konal, čo sa Bohu páči, čo od neho Pán Boh očakáva. Tá veľká ryba – Božia „sociálna" ryba, bola v konečnom dôsledku dobrá a užitočná. Jonáš si vďaka nej uvedomil, k čomu ho kedysi Pán Boh povolal. Vtedy mu zaznelo Božie slovo – Pán Boh Jonáša oslovil. Vybral si ho pre konkrétnu úlohu, aby zvestoval Božie slovo v Ninive.

Milí konfirmandi! My – cirkevný zbor – my sme tá veľká ryba a „zhltli"

L. Benčová, D. Babjak, R. Porubän, T. Krompaský, M. Choma

sme vás. Od dnešného dňa ste v našom vnútri – ste prijatí za dospelých členov cirkevného zboru. No nebojte sa, neznamená to, že vás teraz „rozložíme“ príkazmi a zákazmi ako nejakými žalúdočnými kyselinami...

Vy sa budete „plaviť“ týmto svetom a nikto z nás ako členov spoločenstva cirkvi nedokáže v tomto svete veriť za vás. Veriť Pánovi Ježišovi Kristovi potrebujem ja – vy – každý z nás osobne. Každý z vás, moji milí, má vyznať: *Verím, že Ježiš Kristus je Boží Syn a (aj môj) Spasiteľ.* To je naše logo, náš kryptogram ryby.

23. mája 2018 sa uskutočnil v Drevenom artikulárnom kostole o 18^{00} h. koncert medzinárodného detského sláčikového orchestra, ktoré tvorili deti zo Základnej umeleckej školy Antona Cígera v Kežmarku a deti Panstwowej szkoly muzycznej z Bochne v rámci projektu *„Na strunách“*. Sláčikový orchester dirigovala Božena Wojciechowska (Poľsko). Na koncerte zazneli rôzne diela od svetových autorov.

25. mája 2018 sa uskutočnil v Drevenom artikulárnom kostole koncert Márie Čírovej & Sláčikové kvarteto a kapela, ktorý uviedla Umelecká agentúra Bell Canto z Popradu. Koncert sa uskutočnil pri príležitosti 20. výročia umeleckej agentúry Bell Canto Poprad, ktoré v tomto roku oslavuje. Mária Čírová je talentovanou úspešnou slovenskou interpretkou, skladateľkou a klaviristkou. Narodila sa v hudobníckej rodine s koreňmi skladateľa E. Suchoňa. Dvakrát získala ocenenie Zlatý slávik. Do povedomia sa dostala

Medzinárodný detský sláčikový orchester

v roku 2008, keď vyhrala súťaž *Coca-cola Pop-star*. Je držiteľkou ceny OTO 2017. Na konte má štyri úspešné CD. Jej najnovší album *2017* je inšpirovaný emóciami, životom, zážitkami a nezabudnuteľnými okamihmi, ale i náročnými skúškami, ktoré jej do cesty postavil rok 2017. Jej piesne sú zároveň aj nádhernou duchovnou hudbou, prostredníctvom ktorej nemá problém sa priznať pred verejnosťou, že je veriacim človekom.

7. – 8. júna 2018 sa uskutočnil 53. ročník *Literárneho Kežmarku*, ktorý bol venovaný 130. výročiu narodenia Ivana Stodolu a Martina Rázusa – literátov, ktorí na začiatku 20. storočia študovali v Kežmarku – a 100. výročiu vzniku Československa. LK bol organizovaný výlučne v réžii mesta, usporiadaný pod záštitou ministerky školstva, vedy, výskumu a športu SR Martiny Lubyovej. Ako predtým, ani teraz nikto z ministerstva neprišiel. Podujatie sa konalo v spolupráci s Prešovským samosprávnym krajom – Múzeom v Kežmarku a Cirkevným zborom ECAV na Slovensku Kežmarok. Z finančných dôvodov, alebo skôr z nezáujmu nových vedení odpadli aj dvaja dlhoroční spoluorganizátori LK – Slovenská národná knižnica a Matica slovenská – oboje z Martina.

Program bol nasledovný – vo štvrtok 7. júna o 15. hodine sa 53. Literárny Kežmarok slávnostne otvoril už tradične pred budovou lýcea, po otvorení nasledovalo vyhlasovanie výsledkov Celoslovenskej literárnej súťaže spestrené pásmom z víťaz-

Účastníci otvorenia Literárneho Kežmarku

ných prác. Z Kežmarku získali čestné uznania naši cirkevníci Roland Kaprál a Soňa Brejková, obaja z Hradnej školy. Večer patril spomienke na Ivana Stodolu spojený s divadelným predstavením kežmarských ochotníkov Čaj u pána senátora.

V piatok 8. júna o 9. hodine sa pozvaní víťazi rozprávali s porotou a potom sa presunuli do priestorov múzea v hrade, kde si mohli prezrieť expozíciu kežmarského školstva a sledovať programy Festivalu študentského remesla, ktorého termín vždy koliduje s Literárnym Kežmarkom.

Tak isto o 9. hodine začal v mestskej knižnici aj tradičný seminár s programom:

- *Od monarchie k vlastnému štátu* – Mgr. Pavol Máťuš (odborný pracovník SNK, prišiel do Kežmarku v rámci dovolenky a na vlastné náklady)
- *Kežmarok a vznik Československej republiky* – Mgr. Vladimír Julián Ševc (historik Múzea v Kežmarku)
- *Martin Rázus a Kežmarok* – PhDr. Nora Baráthová (historička a spisovateľka)
- *Listovanie v živote a diele Martina Rázusa* – Mgr. Ľubica Rybárska (Múzeum Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši)

Súčasťou seminára bolo otvorenie výstavy o živote a diele Martina Rázusa, ktorý na svoje štúdiá v Kežmarku spomína v románe *Maroško študuje*. Časť výstavy bola vypožičaná z Liptovského Mikuláša. Kežmarské štúdiá dokumentovali originálne predmety z kežmarskej Lyce-

Príhovor Jána Petríka pri otvorení Literárneho Kežmarku

álnej knižnice (triedne výkazy, kniha samovzdelávacieho spolku), Múzea v Kežmarku (triedne výkazy, fotografie), SNK Martin (Rázusove diela – prvé vydania) a z miestnej knižnice (novšie vydania Rázusových kníh).

Obedom sa program dvojdňového literárneho podujatia skončil.

10. júna 2018 sa v chráme Božom v Spišskej Belej konali slávnostné služby Božie, v rámci ktorých si cirkevný zbor pripomenul 110. výročie úmrtia Samuela Webera. Narodil sa 26. marca 1835 v Poprade a zomrel 18. mája 1908 v Spišskej Belej. Samuel Weber bol jednou z najvýznamnejších osobností cirkevného zboru, mesta i regiónu. Slávnostných bohoslužieb sa zúčastnil primátor mesta JUDr. Štefan Bieľak s manželkou, ako aj členovia Dobrovoľného hasičského zboru Spišská Belá, keďže Samuel Weber patril medzi zakladateľov hasičského zboru, ktorý si tohto roku pripomína 140. výročie svojho založenia. Zvesťou slova Božieho poslúžil senior Tatranského seniorátu ECAV na Slovensku Mgr. Jaroslav Matys a liturgiou Mgr. Michal Findra a domáca sestra farárka Eva Germanová.

V rámci služieb Božích v príhovore Štefan Bieľak vyzdvihol osobnosť a dielo Samuela Webera nielen v jeho cirkevnom pôsobení, ale najmä ako váženého občana Spišskej Belej, v ktorej pôsobil vo viacerých oblastiach. Svojím konaním, vedomosťami a prístupom k ľuďom zásadne ovplyvnil dianie v širokom okolí. Primátor zdôraznil, že Samuel Weber bol príkladom človeka, ktorý pomáhal, konal a žil pre iných, a to nielen ako kňaz,

Zborový spevokol na popoludňajšom programe

ale aj ako človek, ktorý všetky svoje schopnosti, talent i dar od Boha využil pre rodinu, cirkevný zbor, v ktorom pôsobil bezmála 50 rokov.

Po skončení bohoslužieb sa prítomní presunuli na miestny cintorín, kde si pri obnovenej rodinnej hrobke Samuela Webera uctili jeho pamiatku položením venca a zaspievaním piesne. Slávnostný program pokračoval v poobedňajších hodinách na fare. V úvode si prítomní vypočuli prednášku od PhDr. Zuzany Kollárovej, PhD. o živote a diele Samuela Webera. V závere podujatia vystúpil aj náš spevokol, ktorý zaspieval štyri piesne. Po občerstvení a priateľských rozhovoroch sa prítomní rozišli do svojich domovov.

23. júna 2018 po roku sa v našom Drevenom artikulárnom kostole znovu uskutočnili nemecké ekumenické bohoslužby – ako úvod ku (už 23.) Karpatskonemeckým dňom kultúry a stretávania. Jednoduchou liturgiou, čítaním textov z Písma a príhovorom poslúžili: za evanjelickú cirkev brat Jozef Vereščák a za rímsko-katolícku cirkev znovu poslúžil kňaz Hermann Overmeyer z mestečka Sachrang z Bavorska. Hudobnú časť mal na starosti náš osvedčený kantor Roman Uhlár a tromi piesňami prispela dychovka *Posaunenchor* z Mníška nad Hnilcom.

18. – 23. júla 2018 sa uskutočnil mládežnícky výlet do Prahy. Žiaľ tohto výletu sa zúčastnili len štyria mladí (René Špes, Alexandra Vavreková, Erika Hurajtová, Sarah Vnenčáková), no i napriek tak malej účasti sme mohli prežiť pekné a požeh-

Účastníci popoludňajšieho programu osláv Samuela Webera

nané chvíle v tejto európskej metropole. Z popradskej vlakovej stanice, kde sme sa všetci stretli, sme nastúpili na vlak RegioJet, ktorý nás za pomerne krátky čas, necelých sedem hodín, priviezol do hlavného mesta Českej republiky. Z vlakovej stanice sme nasadli na električku, ktorá nás priviezla najbližšie k penziónu, v ktorom sme boli ubytovaní. Keďže tento priestor nepoznal ani pán farár, tak sme penzión Prague City hľadali s mapou v ruke. Pokus sa vydaril na prvýkrát. Mapa nezlyhala.

Po ubytovaní a zjedení domácich zásob sme sa hneď v prvý večer vybrali do mesta. Boli sme zvedaví, ako vyzerá Praha večer, keď sa zasvietia svetlá. Bol to veľmi pekný zážitok, pretože od Karlovho mostu sme sa pozerali na Hradčany. Tu sme stretli jedného Rusa, ktorý mal vycvičené holuby a tie sa veľmi radi zahniezdili vo vlasoch. Aj naše dievčatá si to vyskúšali. Následná prechádzka po starobylom moste umocňovala v nás atmosféru večernej Prahy.

Druhý deň sme začali štúdiom katechizmu pre mladých YOUBE, ktorý sa začal rozoberaním Všeobecnej viery kresťanskej. Našou centrálnou témou pobytu v Prahe bol 1. článok Všeobecnej viery kresťanskej, ktorý hovorí o stvorení. V naše prvé ráno sme sa zaoberali témou: *Boh všetko stvoril úžasne.* Naša prechádzka Prahou sa začala na Václavskom námestí, kde sme si povedali niečo o histórii mesta a vzniku námestia, na ktorom sme sa nachádzali. Cestou sme sa zastavili v kostole Panny Marie Snežnej, ktorý dal

Cesta do Prahy je dlhá a tak si treba i pospať

postaviť Karol IV. v roku 1347 jeden deň po svojej korunovácii za cisára ako budúci korunovačný chrám. No z monumentálneho projektu bolo postavené iba presbytérium. Počas husitských vojen v tomto kostole pôsobil kazateľ Ján Želivský.

Odtiaľ sme sa vybrali k Prašnej veži, neskorogotickej stavbe, ktorá stojí vedľa Obecného domu, secesnej stavby. V Obecnom dome v roku 1918 po rozpade Rakúsko-Uhorska bola založená Českobratrská církev evangelická spojením kalvínov a luteránov. Od Prašnej veže, ktorú postavil Matej Rejsek sme sa vybrali smerom k Stavovskému divadlu, v ktorom W. A. Mozart mal premiéru svojich slávnych opier D*on Giovanni* a *Figarova svadba*. Oproti Stavovskému divadlu sa nachádza rektorát Karlovej univerzity, na ktorej pôsobil ako rektor aj Majster Ján Hus. Železnou ulicou sme sa dostali až na Staromestské námestie, kde sme si prezreli radnicu, Týnsky chrám a kostol Sv. Mikuláša. Smerom k Betlehemskej kaplnke sme v jednej z uličiek natrafili na obchod s ručne vyrábanými cukríkmi. Pohľad na plné sudy cukríkov bol famózny, no rovnako aj cena. Večerná prechádzka po pizze k televíznej veži, v blízkosti ktorej sme boli ubytovaní, nám všetkým prospela.

V piatok ráno sme opäť strávili čas pri štúdiu katechizmu nad témou: *Len Boh vedie k slobode*. Potom sme sa presunuli na Hradčany, kde sme si pozreli najprv kráľovské záhrady. Voda vo fontánach je vždy akýmsi lákadlom pre našich konfirmandov. Nebolo to-

Čuduj sa svete: V centre Prahy - Trabant

mu inak ani teraz. Potom sme si prezreli chrám sv. Víta, Starý kráľovský palác, románsky kostol sv. Jiří a Zlatú uličku. Hradčany vedia vždy niečím novým prekvapiť, pretože je tu ukrytých množstvo pamätihodností, ktoré človek objavuje postupne. Podvečer sme stihli ešte zájsť do Betlehemskej kaplnky, ktorá vo štvrtok bola pre verejnosť zatvorená. Po večeri sme sa vybrali ku koňovi – ako to nazvala jedna konfirmandka – to znamená na Žižkov, kde sa nachádza Vojenský ústav, pred ktorým je znázornený v nadživotnej veľkosti Ján Žižka na koni. Bola to celkom milá prechádzka.

V sobotu ráno sme sa opäť pozreli do nášho katechizmu a venovali sme sa téme: *Boh dáva životu novú perspektívu*. Potom sme sa vybrali na Vyšehrad, odkiaľ kňažná Libuša prorokovala slávu českému národu. Opevnenie Vyšehradu je famózne. Ako prvá pamiatka nás privítala rotunda Sv. Martina z roku 1396. Potom sme sa zastavili v bazilike Petra a Pavla, kde sme si prezreli aj miestny poklad baziliky pozostávajúci zo zlatých a strieborných bohoslužobných predmetov. Vedľa baziliky sa nachádza Národný cintorín. Vyhľadali sme hroby takých osobností, ako bol Antonín Dvořák, Bedřich Smetana, Božena Němcová, Vlastimil Burian, Waldemar Matuška a iní. Cestou sme sa zastavili na obed vo fastfoode KFC, kde sme zažili kopec srandy.

Nedeľňajší deň sme začali bohoslužbami v kostole sv. Michala v Jirchářích. Na bohoslužbách nás privítala sestra farárka Zuzana Jurechová. Po bohoslužbách sme tro-

Na spoločnom obede po bohoslužbách

chu pobudli v ich kostolnej záhrade a potom sme šli aj so sestrou farárkou na spoločný obed do reštaurácie. Okrem toho nám ukázala sestra farárka, kde v Prahe je najlepšia zmrzlina, ktorej sme samozrejme neodolali. Po obede sme navštívili miestnu ZOO, ktorá patrí medzi najväčšie ZOO v Európe. A tak sa naplnil čas nášho pobytu a my na druhý deň sme odchádzali domov plní zážitkov.

26. júla 2018 – sa uskutočnil v Drevenom artikulárnom kostole koncert vokálneho súboru *„Malí speváci z Guewenheim"* (Alsasko, Francúzsko), ktorý mal turné po Slovensku od 17. do 28. júla 2018. Iniciátorom tohto turné a zároveň aj výletu bol Michel Palaticky, ktorý má slovenský pôvod vďaka svojmu starému otcovi Štefanovi. Prvý koncert sa uskutočnil v Mojmírovciach, kde sa vokálny súbor stretol s jeho slovenskou rodinou.

Tento medzinárodne uznávaný zmiešaný zbor mládeže a dospelých nám ponúkol veľmi eklektický a polyfónny repertoár sakrálnej, sekulárnej ako aj populárnej hudby z Francúzska a celého sveta. Pre túto príležitosť sa rozhodli interpretovať aj dve slovenské piesne: uspávanku *„Teče, voda, teče"* a tradičnú pieseň *„Boleráz, Boleráz"*.

Malí speváci z Guewenheim tvoria krásnu a súdržnú rodinu, ktorá prostredníctvom spevu šíri posolstvo mieru a lásky. Ich združenie *„Les Voix du coeur"* (v preklade Hlasy srdca) okrem hudby a spevu podporuje tých najchudobnejších na svete, ale aj miestne humanitárne združenia v Alsasku vo

Francúzsky spevokol zaspieval aj slovenské piesne

Francúzsku. Práve vďaka týmto kultúrnym podujatiam prinášajú obyčajným ľuďom duchovné povznesenie.

Koncert sprevádzala veľmi príjemná atmosféra. Zo všetkých strán bolo cítiť srdečnosť a radosť zo spevu, ktorý nám priniesli a zároveň záujem o našu kultúru i prostredie, do ktorého prišli. Samotný záver koncertu bol príjemný v tom, že speváci odchádzali z kostola a pritom si spievali. Keď vyšli pred kostol, tak opäť sa s poslucháčmi rozlúčili spevom a zároveň ich požiadali, aby spolu s nimi si zaspievali slovenské piesne. Ľudia sa veľmi radi pridali, čo nabralo priam rodinnú atmosféru. Ku koncu sa pomaly s každým poslucháčom osobne rozlúčili.

Pre spevokol sme v zborovej miestnosti pripravili drobné občerstvenie, za čo boli veľmi vďační a ako prezent bratovi farárovi darovali nielen fľašu dobrého francúzskeho vína, ale aj pieseň z filmu Leví kráľ, ktorou ho veľmi milo potešili.

1. augusta 2018 sa stretol zborový spevokol na farskej záhrade, no nie však pri nácviku piesní, ale pri príjemnom posedení a dvoch milých spomienkach. Jedna spomienka sa týkala čiste brata farára, ktorý presne 1. augusta pred 20. rokmi bol ordinovaný v Drevenom artikulárnom kostole vo Svätom Kríži za farára ECAV. Túto skutočnosť si brat farár pripomenul práve v kruhu zborového spevokolu. Druhá spomienka sa týkala dlhoročnej členky nášho zborového spevokolu, ktorú Pán života a smrti odvolal z tejto časnosti 25. júna 2018. Bola to spo-

Vystúpenie spevokolu pokračovalo pred kostolom

mienka na Aničku Oláhovú, ktorá sa hlboko zapísala do našich sŕdc svojou úprimnosťou, láskavosťou, ochotou a predovšetkým svojimi vynikajúcimi škvarkovými pagáčmi, ktoré rada napiekla pri každej príležitosti a keby jej bolo dopriate a dožila sa tohto stretnutia, tak určite by ich priniesla.

Počasie nám ako obyčajne neprialo, a tak po krátkom posedení na farskej záhrade a vychutnaní si osích hniezd, ktoré pripravil brat farár, sme sa presťahovali do farskej pivnice, aby sme načisto nezmokli. Tam prebehla krátka spomienka na našu Aničku a každý člen spevokolu dostal od brata farára jej fotografiu s jej vlastnoručne písaným receptom na prípravu škvarkových pagáčov, ktoré pri tejto príležitosti rovnako pripravil brat farár. Keďže v čase rozlúčky nebol prítomný na pohrebe, ale nachádzal sa v Čechách v Mělníku, rodinu pozdravil krátkym listom, ktorý bol prečítaný pri pohrebnej rozlúčke v tomto znení:

Drahá zarmútená rodina!

Sedím v Mělniku aj s manželmi Erdingerovcami za jedným stolom, keď som sa dozvedel, že Pán života a smrti odvolal z tejto časnosti našu Aničku. Vytiahol som mobil a zalistoval vo fotografiách. Spomienky spred roka na Mělník, Nelahozeves, Kokořín, či večerné posedenie v penzióne nám všetkým trom vyskočili veľmi rýchlo a ani sa nám nechce veriť, že už Anička nie je medzi nami. No Anička sa na Mělniku zapísala predovšetkým svojimi povestnými škvarkovníkmi, na ktoré všetci

Spevokol na farskej záhrade

spomínajú a ktoré tu podľa jej receptu stále pripravuje vdova po nebohom bratovi farárovi Jožanovi Kejřovi. Ďakovný list od sestry Kejřovej za vynikajúci recept som jej priniesol z Mělnika a odovzdal na spevokole 10. januára 2018. Bol to deň, z ktorého sa veľmi tešila, pretože aj výsledky vyšetrení dopadli dobre. No nikto z nás netušil, že to bude posledný deň, ktorý Anička prežije spolu s nami na spevokole. Pán Boh rozhodol inak a my musíme prijať Jeho vôľu, hoci jej nie vždy rozumieme.

Svoj sen si však splnila. Na jeseň vycestovala s Ivankou Prelichovou do Izraela. Videla zasľúbenú zem, ktorú Pán Boh dal do dedičného vlastníctva izraelskému národu a po ktorej kráčal náš Pán a Spasiteľ Ježiš Kristus. Pred cestou ma požiadala o požehnanie na cestu. Úprimne sa priznám, prekvapilo ma to, a to aj z toho dôvodu, lebo bola prvá, kto o to v cirkevnom zbore vôbec požiadal. Mojžiš, keď viedol izraelský národ do zasľúbenej krajiny, tak ju len videl. Nevošiel do nej. Ona ju videla, mohla spoznávať miesta, po ktorých kráčal Ježiš Kristus a mohla tak prežívať mnohé požehnanie.

Dnes ju my vyprevádzame do zasľúbenej krajiny, ktorú Pán Boh pre nás pripravil v nebesiach. Keď som bol pri nej na Veľký piatok prislúziť Večeru Pánovu, tak mi povedala: *Pán farár, už sa teším na tú zasľúbenú krajinu. Nech to len príde čím skôr.* Také slová môže povedať iba človek viery, ktorý vie, kam ide a kto ho na tejto ceste bude sprevádzať. A tak aj ona naplno prežívala

Úkryt pred dažďom - farská pivnica

žalmistove slová: ***„Keby som kráčal hoci temným údolím, nebojím sa zlého, lebo Ty si so mnou. Tvoj prút a Tvoja palica ma potešujú."***

O túto istotu sa oprite i vy, drahá zarmútená rodina, a v tejto istote kráčajte, vediac, že Boh stojí pri vás ako dobrý Pastier, na ktorého môžete i v tejto ťažkej skúške zložiť bremeno svojho žiaľu a zármutku, ktorý vás napĺňa odchodom vašej manželky, mamy a babky. Pán Boh nech vás potešuje a naďalej vedie svojím slovom po ceste spravodlivosti.

S prianím Božieho pokoja ostávajúc na modlitbách

Roman Porubän, ev. farar v Kežmarku
Miroslav Erdinger, farár ČCE na Mělniku
Eliška Erdingerová, manželka

Tejto spomienky sa zúčastnil aj manžel Aničky Oláhovej, ktorému sme pripravili a zároveň odovzdali fotoalbum z posledných rokov jej účinkovania v spevokole. A keďže spomienok a sĺz bolo viac než dosť, nakoniec sme si pripili na jej pamiatku malinovicou, ktorú mi Anička darovala, keď sme sa videli poslednýkrát.

5. augusta 2018 – sa v Drevenom artikulárnom kostole sa uskutočnil organový koncert pri príležitosti 268. výročia smrti J. S. Bacha. Táto nedeľa bola zároveň aj Kajúcou nedeľou a program koncertu bol prispôsobený tejto udalosti. V úvode prítomných privítal domáci brat farár Roman Porubän, ktorý vo svojom príhovore poukázal na udalosti odohrávajúce sa pred zničením mesta Jeruzalem.

Anna Oláhová - často si spomíname na teba

Pán Boh obdaril národ židovský zvláštnou milosťou, keď ho urobil svojím vyvoleným ľudom Starej zmluvy. Od vyvoleného národa sa čakalo, že sa bude snažiť byť hodným tohto vyznačenia, a že bude žiť podľa Božej vôle, plniť Božie prikázania a svedčiť celému svetu, že Pán Boh je Otcom všetkých ľudí. Ale vyvolený národ sa prestal pridržiavať Božích prikázaní. Navonok bol zbožný a zachovával príkazy o obetiach a o sviatočných dňoch, ale jeho srdce bolo ďaleko od Boha. Začal žiť ľahkovážnym životom a dopúšťal sa mnohých hriechov. Preto Pán Boh prostredníctvom prorokov oznamoval tresty, ktoré mali prísť a aj prišli na národ. Boli to zajatia, do ktorých sa národ dostal pre svoju nevernosť, a napokon bolo to aj podrobenie národa do otroctva Rímskej ríše, keď sa dovŕšila miera hnevu Božieho tak, že mala byť zničená pýcha národa – Jeruzalem a jeho nádherný chrám.

Už niekoľko sto rokov predtým predpovedal pád Jeruzalema a jeho chrámu prorok Daniel, ktorý v 9. kapitole vo verši 26 píše: ***„Po šesťdesiatich dvoch týždňoch bude zabitý jeden pomazaný a nebude ho. Mesto a svätyňu zničí ľud kniežaťa, ktorý príde. Ich koniec nastane záplavou a až do konca vojny bude trvať predurčené zatratenie.“*** Niekoľko desaťročí pred zničením mesta Jeruzalema sám Pán Ježiš Kristus, ktorého národ židovský neprijal ako Mesiáša, plakal nad mestom Jeruzalemom, keď ohlasoval jeho strašný koniec ako Boží trest za nevernosť a neposlušnosť: ***„Prídu na teba dni, že ťa tvoji ne-***

Koncert Marty Gáborovej (klavír) a Karin Loudovej (spev)

priatelia oboženú valom a obkľúčiac zovrú zo všetkých strán a zrovnajú ťa so zemou, i tvoje dietky, a nenechajú v tebe kameňa na kameni, pretože si nepoznalo čas svojho navštívenia" (L 19,43-44). Veľká vina neverného národa sa stala najzrejmejšou tým, že ukrižovali Pána Ježiša Krista. Preto sa mali splniť proroctvá o zničení mesta Jeruzalema a jeho chrámu.

Aj sa splnili v roku 70 po Kristovi, keď Rimania v židovskej vojne dobyli mesto a chrám zničili. O tom, ako sa uskutočnil Boží trest, píše známy židovský historik Jozefus Flavius, ktorý sa ako vojvodca zúčastnil židovskej vojny proti Rimanom a opísal hrôzy, ktoré prišli na národ v rokoch židovskej vojny. Svedectvo židovského historika nás upomína na potrebu zachovať vernosť Pánu Bohu aj v dnešnej dobe a konať vo svojom živote v súlade s Božou vôľou, a nie svojimi záujmami.

Po tomto príhovore zaznela krásna židovská pieseň v podaní Karin Loudovej Hashivenu. Celý program koncertu sa niesol v duchu pokánia a spomienky na zničenie mesta Jeruzalem a Jeruzalemského chrámu. Do toho krásne zaznela hudba z chorálovej predohry od J. S Bacha: *„O Mensch, bewein dein Sunde gross"* BWV 622 – Človeče, zaplač nad svojimi veľkými hriechmi alebo niekoľko piesní z Evanjelického spevníka: 195 – *Z hĺbky srdca, Bože náš, vzývame Ťa dnes kajúcne*; 218 – *Milý Pane, daj nech počúvame*; 288 – *Zachovaj nás v Svojom slove.*

Tento koncert nádherným spôsobom nám sprítomnil myšlienky Ka-

Ľubica: Poďakovanie za 20 rokov služby

júcej nedele a poukázal na to, ako v živote človeka je potrebné žiť v bázni a pokore pred Pánom Bohom.

19. augusta 2018 – na 12. nedeľu po Sv. Trojici sa uskutočnili služby Božie vo filiálke Ľubica v rámci ktorých brat dozorca Ing. Jozef Horváth poďakoval bratovi farárovi za jeho službu počas 20-ročného pôsobenia v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Kežmarok a filiálke Ľubica. Vo svojom príhovore poukázal na mnohé dary brata farára, ktoré vo svojej službe využíva a ktoré pre cirkevný zbor priniesli množstvo požehnania. Poďakoval predovšetkým za zvesť slova Božieho, ktorá je vždy aktuálna a trefná. Potom sa slova ujala sestra Kaprálová a tá pripomenula bratovi farárovi prostredníctvom veršovaného textu jeho dvadsaťročné pôsobenie v cirkevnom zbore.

Milým prekvapením bolo pre mňa, že Ľubičania ma pozvali na spoločný obed do reštaurácie BERG v Kežmarku, kde bol pekne prestretý stôl a čakali nás samé kulinárske dobroty, ktoré boli lákavé nielen pre oko, ale aj jazyk si prišiel na svoje. V milej atmosfére sme takto mohli s najbližšími spolupracovníkmi z Ľubice prežiť príjemné chvíle za jedným stolom ako jedna rodina. Srdečná vďaka, Ľubičania, a hlavne srdečná vďaka, milá sestra Regina Sisková, ktorá stála v pozadí tohto milého prekvapenia.

19. augusta 2018 genius loci milánskej La Scaly ožil v tomto roku pod Tatrami opäť v Drevenom artikulárnom kostole pri benefičnom

Operné gala 2018

koncerte *Operné gala 2018*. Rok 2018 bol pre toto podujatie polojubilejný: už po piatykrát sa uskutočnil v tomto nádhernom priestore Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO, prostredníctvom ktorého opäť mohol pomôcť niekomu, kto tú pomoc potrebuje. Záštitu nad koncertom tohto roku prevzala svetoznáma operná diva Edita Gruberová.

Toto unikátne podujatie otvárajúce brány do krajiny zázrakov a čara sveta opery, ktoré spája ušľachtilé umenie so silnými ľudskými príbehmi, je symbiózou zrelého majstrovstva renomovaných slovenských operných sólistov a sviežeho umenia mladých talentov.

V Kežmarku sa na piatom ročníku koncertu predstavili renomovaní slovenskí umelci úspešne etablovaní na medzinárodných operných scénach. Barytonista Richard Šveda, rodák zo Svidníka, je v súčasnosti sólistom Deutsche Oper am Rhein v Düsseldorfe. Na zahraničných javiskách často znie aj mezzosoprán rodáčky z Matejoviec pri Poprade Zuzany Šveda. Štafetu mladých talentov tento rok prevzala sopranistka Slávka Zámečníková, pôvodom z Bánoviec nad Bebravou, študentka Hochschule für Musik Hans Eisler v Berlíne a členka Operného štúdia v Berlínskej Staatsoper Unter den Linden pod vedením svetoznámeho dirigenta a klavíristu Daniela Barenboima. Slávka Zámečníková je laureátkou viacerých medzinárodných súťaží a víťazkou obnovenej speváckej súťaže M. Schneidera-Trnavského v Trnave v roku 2017. Ne-

Účinkujúci vyspievali Vierke z Tvarožnej 3000,- €

odmysliteľnou ingredienciou operného a piesňového menu koncertu bol klavírny sprievod korepetítorky Opery Štátneho divadla v Košiciach Júlie Grejtákovej, ktorá je zároveň hlavnou korepetítorkou a dramaturgičkou Opera Slovakia.

Repertoár galakoncertu ponúkol lahôdky velikánov svetovej opernej literatúry od Saint-Saënsa, Wagnera, Pucciniho, Mozarta, Offenbacha, Charpentiera, Masseneta, Bizeta či Gounoda. Súčasťou boli aj piesne slovenských skladateľov, ktorých výročia si v tomto roku pripomíname – B. Urbanca, M. Schneidera-Trnavského a E. Suchoňa. Na záver koncertu zaznela nádherná pieseň *Aká si mi krásna*.

Na koncerte sa snúbili tóny majstrov svetovej opery a slovenskej piesňovej tvorby s hlbokým posolstvom ľudskosti. Výťažok z koncertu vo výške 3.000,- € bol venovaný na kúpeľnú liečbu pre ťažko zdravotne postihnutú Vierku (22) z Tvarožnej, ktorej už v jej prvom roku života diagnostikovali Infantilnú spinálnu svalovú atrofiu I. typu (Werdnigova-Hoffmanova). Kriví sa jej chrbtica, atrofujú svaly a nikdy nebude chodiť. Veľmi jej pomáha kúpeľná liečba, ktorú jej zdravotná poisťovňa preplácala len do dovŕšenia osemnástich rokov. Po dosiahnutí prahu dospelosti už zdravotná poisťovňa odmietla Vierke kúpeľnú liečbu preplácať a teraz – ak ju chce absolvovať, musí si náklady na ňu uhradiť sama. Týmto benefičným koncertom sme jej pomohli zaplatiť jednu kúpeľnú liečbu, za čo poďako-

Organizátori podujatia Operné gala 2018

vanie patrí predovšetkým operným umelcom, ale aj každému, kto sa zúčastnil tohto koncertu.

Operné gala v Kežmarku sa koná pravidelne od roku 2014 v letnom období pri príležitosti spustenia prevádzky spravodajsko-publicistického internetového časopisu www.operaslovakia.sk. Koncert sa profiluje nielen ako spoločenská udalosť mesta s participáciou rôznych organizácií či jednotlivcov, ale aj ako udalosť regiónu so zámerom povýšiť ho na každoročne očakávanú celoslovenskú jedinečnú opernú benefičnú udalosť roka. Od prvého ročníka si postupne získava čoraz viacej svojich skalných fanúšikov z celého Slovenska a dokonca i zo zahraničia, ktorých spolu s benefíciou láka možnosť vidieť a počuť naživo výnimočné slovenské umelecké osobnosti svetovej aj domácej opernej scény v nádhernom prostredí Dreveného artikulárneho kostola v Kežmarku.

25. augusta 2018 sa uskutočnil Zborový deň na tému: *Reformačné ženy.* Počasie najkrajšie nebolo, ale pod stanom, ktorý postavili ľubickí cirkevníci Jendrušákovci, pri stoloch a laviciach bolo všetkým dobre, i keď je faktom, že zamračené nebo viacerých od účasti odradilo. Neodradilo však „kuchárov" gulášu, ktorý ako vždy bol perfektný. Napokon sa zišlo pár desiatok veriacich od 1 roku po 80 rokov. Po stoloch putovali koláčiky, káva i niečo málo na zohriatie.

Téma Reformačné ženy zrejme prekvapila viacerých. Ako reformátorov poznali predovšetkým mužov

Zborový deň pod stanom

– a teraz sa má hovoriť o ženách? Je na škodu, že sa nepredávala nedávno vydaná publikácia slovenských autoriek pod vedením Vlasty Okoličányovej (robila roky v lyceálnej knižnici) *Reformácia po praslici – Výnimočné evanjelické ženy 16. – 18. storočia na Slovensku,* (Nájdeme medzi nimi napríklad aj Máriu Krayovú z Kežmarku, manželku popraveného Jakuba Kraya, ktorý dal v decembri 1709 prednosť smrti pred zradou svojej viery.) Ďalšie nemilé prekvapenie bolo, že túto knihu nevydalo cirkevné vydavateľstvo Tranoscius, ale Spoločenstvo evanjelických žien na Slovensku, ktoré muselo peniaze na vydanie zháňať.

Medzi veriacich evanjelikov, ale i katolíkov prišla jedna z autoriek – bývalá pracovníčka – historička Múzea Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši Mgr. Daniela Fiačanová, aby porozprávala o Anne Tranovskej, manželke Juraja Tranovského, od ktorého poznáme evanjelický spevník zvaný dnes Tranoscius – jeho piesne sa dodnes nachádzajú aj v novom v Evanjelickom spevníku.

Prednáške predchádzalo vystúpenie brata farára, ktorý mal úvodné slovo a potom prečítal Vyhlásenie Východného dištriktu ECAV v Prešove, pripravované pre dištriktuálny deň v Poprade. Bola to prosba o odpustenie, adresovaná Židom a počas socializmu prenasledovaným evanjelickým farárom. Išlo o prvú prosbu o odpustenie – pretože iné cirkvi, čo Židom uškodili, resp. pomáhali pri ich transportoch do koncentračných táborov, doteraz

Zborový deň: Zábava začína v telocvični gymnázia

o odpustenie nežiadali. (To kvitoval na dištriktuálnom dni aj zástupca Židovskej náboženskej obce.) Pritom práve evanjelici Židom najviac pomáhali.

Popoludní prišli na rad deti, hoci boli prítomné i doobeda. Najprv mali spolu s dospelými rôzne súťaže v telocvični gymnázia – budova patrí evanjelickej cirkvi a diváci sa šli rozpučiť od smiechu. Potom išli deti hľadať poklad. Indície ich zaviedli do lýcea, dreveného kostola a napokon do nového kostola, kde sa „poklad" našiel. Za odmenu každý dostal malú pozornosť.

30. augusta – 2. septembra 2018 – Tohtoročné misijné dni, ktoré sa uskutočnili v Ľubovnianskych kúpeľoch, sa niesli pod sloganom: *Skutočne slobodní. „Sloboda patrí bytostne k životu a iba slobodný človek môže rásť a rozvíjať sa."* To všetkým zúčastneným pripomenul dištriktuálny biskup Slavomír Sabol. Hoci dnes nežijeme v režime, ktorý by nás nútil k jednoliatemu mysleniu a konaniu, stále sme ohrozovaní akousi neslobodou a poviazanosťou.

Na rôzne rozmery neslobody a putá, ktoré nám zväzujú ruky so vtipným poukazom na dobu minulú, sa odrazovým mostíkom stali slová z Jánovho evanjelia 8,36: ***„Keď vás teda Syn vyslobodí, budete skutočne slobodní."*** Pozvanie k biblickým zamysleniam prijali rôzni hostia dokonca aj zo susednej Českej republiky ako napríklad Tomáš Tyrlík, biskup Sliezskej evanjelickej cirkvi s manželkou, spevák a hudobník Pa-

Zborový deň: Deti a rodičia pri športových aktivitách

vel Helan a študentský divadelný súbor z Českého Tešína s predstavením Biela labuť.

Počas celého dňa bol pripravený program pre deti, ale rovnako aj pre mládež. Okrem toho v rámci misijných dní fungovali rôzne semináre, na ktoré sa mohli účastníci prihlásiť. Výber bol skutočne bohatý. Náš domáci brat farár Roman Porubän tiež poslúžil na seminári s témou: *Teológia holokaustu*. Okrem tohto seminára bolo možné sa zúčastniť nasledovných seminárov: *Ako komunikovať s deťmi a mladými ľuďmi v dnešnej dobe* – ThDr. Matej Oráč, PhD.; *V akej cirkvi by som chcel žiť* – Mgr. Jaroslav Petro; *Keď dávanie bolí* – Laco Ivanecký a Leo Lorinc; *Manželstvo Lutherovcov* – Marián a Olinka Kaňuchovci; *Slobodný/á v manželstve* – Mgr. Anna Činčuráková Tipulová; *Bezpečná rodina* – Mgr. Katka Ontková; **Viera je Boží dar, ale Pán Boh ho nikomu nevnucuje** – Mgr. Slavomír Sabol.

Z hľadiska vývoja našej Evanjelickej cirkvi bola veľmi zaujímavá diskusia s názvom: *Ako ďalej v ECAV*, ktorej sa zúčastnili súčasný biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol, novozvolený biskup Západného dištriktu Ján Hroboň a kandidáti na generálneho biskupa Ivan Eľko a Marián Kaňuch. Túto diskusiu si môže pozrieť aj na tomto internetovom odkaze: https://www.youtube.com/watch?v=zmUmqK1q5Hs

Misijné dni nakoniec vyvrcholili službami Božími s Večerou Pánovou, ktoré sa uskutočnili v nedeľu dopoludnia. Misijné dni prechá-

Misijné dni VD: Nazbierané pečiatky

dzajú niekoľkomesačnou prípravou a premýšľaním, ako kreatívne stvárniť program. Tohto roku to bolo skutočne veľmi vydarené podujatie a je potrebné poďakovať všetkým organizátorom a dobrovoľným pracovníkom, ktorí sa toho zhostili a obetovali svoj čas. Verím, že na budúci rok využije viacero rodín z nášho cirkevného zboru túto príležitosť zúčastniť sa Misijných dní Východného dištriktu, ktoré aj nás môžu duchovne obohatiť.

2. septembra 2018 na 14. nedeľu po Sv. Trojici sme spoločne s deťmi začali nový školský rok 2018/2019. V rámci bohoslužieb deti poslúžili zaspievaním dvoch piesní a zarecitovaním básničiek s prosbou o Božie požehnanie do prác, ktoré ich čakajú v novom školskom roku. Brat farár sa deťom prihovoril na základe textu z Listu apoštola Pavla Efezským 3,14-19.

Vo svojom príhovore sa opýtal detí, aká je ich najobľúbenejšia rozprávka. Nakoniec sa ich opýtal, či poznajú rozprávku o Popoluške a troch orieškoch. Opýtal sa detí, či sa dá orech len tak ľahko rozlúsknuť. Odpoveď bola, že nie. Aj život nám niekedy prináša situácie, ktoré sú niekedy tvrdšie ako oriešky. Tvrdým orieškom pre prváčikov je naučiť sa pekne písať a čítať. Niekedy ruka nechce poslúchať, inokedy nám chýba trpezlivosť. Možno sa stane, že si niekto pri tom i poplače. Pre starších žiakov sú tvrdým orieškom chemické rovnice, príklady z matematiky, skúšky, prechod do náročnejšej školy. Pre dospelých môže byť tvr-

Misijné dni VD: Kulisy zaujímavých scénok

dým orieškom získanie práce, nájdenie dobrého manžela/-ky, zvládnutie povinností v zamestnaní, ale i doma v rodine. Pre všetkých je tvrdým orieškom mať rád aj tých, ktorí nám neprajú, či škodia. No tvrdým orieškom je aj niekedy dôverovať Pánu Bohu a spoľahnúť sa na Jeho zasľúbenia v zložitých životných skúškach.

Naučiť sa pekne písať a čítať, to môžeme pripodobniť k maličkému lieskovému oriešku. Úspešne skončiť školu a nájsť si primeranú prácu – to môžeme prirovnať k vlašskému orechu. Jestvuje však ešte aj iný orech – tvrdší ako ten vlašský či lieskový. Je ním kokosový orech. Ten už nerozlúskneme luskáčikom.

Podobne nerozlúskneme ani to, čo je v našom živote najtvrdším orieškom, a to je hriech a smrť. Od malička vieme, že keď urobíme chybu, tak je potrebné sa za ňu ospravedlniť. Avšak tým, že povieme: *„Prosím, prepáč“*, nie je naša vina ešte vymazaná. Prekonaná je až vtedy, keď ten, koho prosíme o prepáčenie, prijme túto našu prosbu. Sami sa nemôžeme ospravedlniť. Môžeme len o to požiadať. Ospravedlnení sme až vtedy, keď nám ten, koho sme sklamali, dá vedieť: *Odpúšťam ti a mám ťa rád.*

Podobne to je aj v duchovnom živote. Keď Pána Boha prosíme o odpustenie, On nie je povinný nám odpustiť a ospravedlniť všetky naše vylomeniny. Ak to predsa tak robí, robí to preto, lebo nás má rád a chce, aby sme vedeli, že sme Jeho milované deti. To smieme zažívať aj

Prijímanie požehnania na začiatku školského roka 2018/2019

pri Večeri Pánovej. Už sme spomenuli, že „oriešok“, ktorým je hriech a smrť, sami nedokážeme rozlúsknuť. Pán Boh nám chce však pomôcť rozlúsknuť tento najtvrdší orech, aký poznáme.

My však máme byť takí tvrdí v duchovnom živote? Apoštol Pavel nás vyzýva, aby sme zosilneli na vnútornom človeku. Ako môžeme zosilnieť? Tak, že budeme Boha spoznávať cez Písmo sväté na hodinách náboženskej výchovy alebo na nedeľnej besiedke, či doma pri čítaní spolu s rodičmi. Potom budeme duchovne tvrdí ako orech a vonkajšie vplyvy tohto sveta, ktoré nás chcú odviesť od Boha, nebudú môcť preniknúť do nášho života. Budeme odolnejší voči hriechu, ktorý chce z nás urobiť otrokov.

Prosme, aby nám Pán Boh dal skrze Svojho Ducha Svätého mocne zosilnieť na vnútornom človeku, potom budeme vnútorne pevní a zároveň budeme vedieť sa zorientovať v mnohých ponukách súčasného sveta, v jeho myšlienkových i náboženských prúdoch. To znamená, že zostaneme kritickí ku všetkému, čo je povrchné a falošné.

Po požehnaní, ktoré deti prijali okolo oltára a prislúžení Večere Pánovej, spevokol cirkevného zboru pozdravil piesňou brata zborového farára Romana Porubäna pri jeho dvadsaťročnom pôsobení v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Kežmarku. V mene cirkevného zboru mu pogratulovala sestra Ivana Prelichová, zástupkyňa zborového dozorcu spolu s bratom Ernestom

Kežmarok: Poďakovanie za 20 rokov služby

Chritzom. V pozdrave odzneli slová vďaky za dvadsať rokov služby na poli cirkevného zboru s prianím Božieho požehnania do ďalších rokov služby na vinici Pánovej.

9. septembra 2018 si Slovensko od roku 2001 pripomína ako *Deň obetí holokaustu a rasového násilia.* Aj v Kežmarku sa nás – okolo 25 kresťansky a demokraticky zmýšľajúcich ľudí – stretlo v parku prof. Grosza pri pamätníku synagógy a obetí holokaustu v nedeľu (9.9.) večer o 19:00. Zapálením sviečok sme si jednoducho pripomenuli nezmyselné utrpenie našich židovských spoluobčanov v minulosti. Po krátkom príhovore brata Mikiho Liptáka sa prihovoril aj brat farár Roman Porubän a priblížil situáciu pred 77 rokmi. Vtedy s tichým súhlasom mlčiacej väčšiny mohla fašizmom ovplyvnená vládna strana na základe svojich krutých zákonov zbaviť aj v Kežmarku väčšinu Židov postupne nielen ich práv a prostriedkov, ale aj ich života. Vyslovil nádej, že sa takéto hrôzy už nikdy nebudú opakovať.

15. septembra 2018 *„Piesňou Ťa vrúcne vzývame, piesňou Ti vďaku vzdávame, chválospev Tebe spievame, Bože náš.“* To sú slová jednej z piesní, ktoré náš zborový spevokol pod vedením brata farára Romana Porubäna a sestry Marty Bednárovej nacvičil počas tohtoročného leta. Nácvik piesní bol spoločný s popradským zborovým spevokolom a trval od polovice júna celé tri mesiace. Stretávali sme sa najprv v zborovej miestnosti v Popra-

Pred pamätníkom synagógy - Deň holokaustu

de a potom od augusta u nás v lýceu, pričom sme nacvičili 30 piesní. Vyvrcholenie nácviku bolo 14.9. a 15.9.2018 v hoteli Satel v Poprade. Tu sme sa pod vedením dirigenta Ewalda Danela, klavírneho sprievodu jeho manželky Dagmar a komorného orchestra, snažili čo najlepšie pripraviť na vystúpenie v Kežmarku a na dištriktuálnom dni v Poprade.

Bol to neopísateľný emočný zážitok, hlavne keď pri prvej piesni zaznelo takmer dvesto hlasov bratov a sestier, ktorí na túto „generálku" pricestovali z mnohých miest Slovenska. Mráz behal po chrbte, slzy sa tlačili do očí, tak sme to prežívali, okrem toho nás sprevádzal akýsi pocit neistoty a obavy z finálneho výsledku našej práce. Božím slovom nás povzbudil novozvolený brat biskup Západného dištriktu Ján Hroboň, ktorý spieval spoločne s nami, aj s bratmi farármi a sestrami farárkami z iných cirkevných zborov. Osobne sme sa poznali aj s autorkou mnohých nacvičených piesní, sestrou Janou Nagajovou. Vďaka Bohu sme generálny nácvik zvládli a nasledovala naša premiéra, koncert *„Pieseň, ktorá prebúdza"* v sobotu večer o 18.00 hod. v našom Drevenom artikulárnom kostole v Kežmarku, kde zazneli piesne piatich storočí. Aký bol tento koncert, prebúdzali tieto piesne, alebo prebudil príhovor nášho brata farára? To ste už určite posúdili sami, milí bratia a milé sestry, pretože ste sa ho mnohí zúčastnili. Po koncerte, v sobotu večer, sme ešte absolvovali v Poprade zvukovú skúšku, ktorá bo-

Ewald Danel nacvičoval piesne v hoteli Satel

la prípravou na nedeľné vystúpenie na dištriktuálnom dni.

16. septembra 2018 sa konal Dištriktuálny deň VD ECAV na Slovensku a začal sa o 9.30 hod. slávnostnými Službami Božími s Večerou Pánovou. Kázňou Slova Božieho, na text z knihy proroka Nehemiáša 1,4-11, poslúžil brat biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol. Predstavitelia našej cirkvi (farári, seniori, biskupi) pri symbolickom kríži prečítali *„Spoločné vyhlásenie“*, ktoré bolo vyjadrením vďačnosti, ale aj pokánia za krivdy spôsobené obetiam holokaustu a totalitných režimov. Bol to *„Deň zmierenia“* a tieto slová privítali v športovej hale Aréna Poprad viac než 2500 účastníkov z celého Slovenska. Bohoslužby v priamom prenose odvysielala televízia RTVS. Popoludní sme pokračovali v programe *„Rozpomeň sa a pamätaj“*, v rámci ktorého zaznelo päť silných svedectiev, týkajúcich sa perzekúcií a holokaustu počas 2. svetovej vojny a prenasledovania cirkvi počas totalitného komunistického režimu. Náš celoslovenský ekumenický spevácky zbor pod vedením Ewalda Danela a komorného orchestra svojimi hudobnými vstupmi umocnil atmosféru celého dňa.

Vďaka Bohu za tú milosť, že sme sa mohli zúčastniť tohto dňa a piesňami osláviť Jeho Sväté meno, i napriek tomu, že následne týždenník Evanjelický posol v jednom zo svojich článkov popri kritike celého dištriktuálneho dňa neopomenul ani celoslovenský ekumenický spe-

Dištriktuálny deň VD - Deň zmierenia, Poprad, Aréna

vokol. Na túto kritiku sme reagovali, ako zborový spevokol cirkevného zboru ECAV Kežmarok, nasledovne:

Vážená redakcia, reagujeme na článok, uverejnený v týždenníku Evanjelický posol č. 41 s názvom *„Pochybné zmierenie na dni Východného dištriktu“*, publikovaný pod značkou JMN. Kritika „veľkolepého ekumenizmu“ (ako uvádza autor článku) na dištriktuálnom dni VD ECAV na Slovensku nie je opodstatnená a je založená na nepravde. Spevokol, ktorý tam spieval, nebol spevokol Cirkvi bratskej, ale tvorili ho viaceré naše evanjelické zborové spevokoly z celého Slovenska. Nácviku sme sa venovali tri celé mesiace s jediným cieľom, aby naše piesne zneli na slávu a chválu Nášho nebeského Otca a Jeho svätého mena. Je nám veľmi ľúto, že sme podľa autora článku nepotešili veriacich evanjelikov, a to ani evanjelickými piesňami, ktoré tam zazneli. Bolo nám veľkou cťou a radosťou, takto spevom poslúžiť práve v tento deň, deň zmierenia, a o to viac nás mrzí skutočnosť, že niekto napíše aj takú lož, že spevokol bol zaplatený z našich daní. Autora článku, ktorý píše o pochybnom zmierení, kritizuje neaktuálnosť témy tohto dňa, nevhodný kázňový text brata biskupa, či veľkú ekumenizáciu a spochybňuje ospravedlnenie sa, nepoznáme, ale ak je tiež evanjelikom, luteránom, tak potom je veľmi smutné, že sú mu cudzie slová Dr. Martina Luthera: *„Máme sa Pána Boha báť a Ho milovať, aby sme na svojho blížneho fa-*

Vystúpenie 250-členného ekumenického spevokolu

lošne neluhali, nezrádzali ho, neohovárali, ani mu zlý chýr nerobili ...“

21. septembra 2018 si zvoli 25-ročný rodák z Popradu Filip Jančík Drevený artikulárny kostol pre svoje husľové vystúpenie. Mimoriadne talentovaný husľový virtuóz najprv vyzbieral ódy na svoje umenie po celom svete a až teraz sa vracia na rodnú hrudu, aby sériou piatich koncertov ukázal, že populárna a orchestrálna hudba dokážu nájsť spoločný prienik.

S husľami sa dajú robiť skutočne husárske kúsky. O tom už Jančík presvedčil viac než pätnásť krajín sveta, medzi ktorými boli prestížne sály v Spojených štátoch amerických, Rusku, Fínsku, Švédsku či Singapure. Obzvlášť vyčnieva dvojnásobné pozvanie do Kuvajtského národného divadla či nedávne vystúpenie v priestoroch Dánskeho národného rozhlasu.

V repertoári Filipa Jančíka možno nájsť okrem známych letných hitov ako *Something Just Like This* od Chainsmokers a *Coldplay* alebo *Animals* skupiny Maroon 5 aj množstvo filmovej hudby najmä velikána Hansa Zimmera.

V doposiaľ nepočutej verzii mali možnosť slovenskí poslucháči počuť skladby z rôznych filmových scén svetovej kinematografie, no najviac ich predsa zaujala domáca tvorba, ktorá na koncerte odznela v piesni: *Čerešne* od Hany Hegerovej alebo zvučka z rozprávky: *Maťko a Kubko.*

27. septembra 2018 Medzinárodný organový festival Ivana So-

Mladý huslista Filip Jančík

kola má v Kežmarku už svoju tradíciu a v rámci tohto festivalu sa tu vystriedalo niekoľko vynikajúcich umelcov z celého sveta. Spoločným menovateľom všetkých festivalových koncertov, ktoré sa okrem Kežmarku uskutočnili aj v Košiciach, Spišskej Novej Vsi, Sabinove, Rožňave a Poprade pod záštitou Štátnej filharmónie Košice, bola chorálová predohra *„Hilf Gott, daß mir's gelinge,"* BWV 624 od velikána barokovej hudby J. S. Bacha.

V tomto roku medzi nás prišiel mladý talentovaný organista zo Slovenska Tomáš Mihálik. V jeho interpretácii nám zazneli v Drevenom artikulárnom kostole nasledovné diela: Johann Sebastian BACH Fantasia super *„Komm, Heiliger Geist", BWV 651;* Chorálová predohra z Organovej knižočky Hilf Gott, daß mir's gelinge * in memoriam Ivan Sokol; John STANLEY *Voluntary A dur op. 7, č. 1*; Carl Philipp Emanuel BACH *Sonáta A dur, Wq 65/32, H 135*. Druhá časť koncertu sa uskutočnila v Novom evanjelickom kostole, kde sme mali možnosť počuť nasledovné diela: Felix MENDELSSOHN-BARTHOLDY *Sonáta A dur, op. 65, č. 3 Con moto maestoso - Andante tranquillo*; Franz LISZT *Andante religioso*; Marcel DUPRÉ (1886-1971) *Regina coeli op. 64*; Johann Sebastian BACH *Fantázia a fúga g mol, BWV 542*.

Mladý interpret zožal po koncerte búrlivý potlesk i ocenenie poslucháčov, ktorí sa zúčastňujú tohto organového festivalu na všetkých jeho miestach. Svojou prítomnosťou

Tomáš Mihálik, Geru Sokol, Roman Porubän

na koncerte nás opäť poctila aj manželka zosnulého Ivana Sokola Geru Sokol, ktorá poslucháčom ako každý rok priniesla aj sladké potešenie.

28. septembra 2018 sa uskutočnil v Drevenom artikulárnom kostole koncert Štátnej opery Banská Bystrica, predstaviac sa nám jedným z najkrajších diel, ktoré napísal Wolfgang Amadeus Mozart. Prítomných poslucháčov privítal domáci brat farár, ktorý vo svojom príhovore povedal:

„Mozartovo dielo Requiem vzniklo v roku 1791 a patrí k jeho najuznávanejším a najvýznamnejším dielam. Čo je však zvláštne na ňom, je tá skutočnosť, že Mozart ho nedokončil, pretože 5. decembra 1791 v dôsledku infekčnej choroby zomrel. No ostalo po ňom jedno z vrcholných diel klasicizmu, ktoré sa preslávilo po celom svete a práve dnes môže zaznieť v tomto drevenom artikulárnom kostole.

Čo je to vlastne Requiem? V doslovnom preklade z latinčiny to znamená smútočný spev alebo žalospev. Mozart pred koncom svojho života píše akýsi žalospev. Ak poznáme, z čoho sa skladajú jednotlivé časti tohto veľkolepého diela, tak potom vieme, že je to duchovná tvorba, ktorá sa začína *Introitom* a pokračuje krásnym zvolaním *Kyrie Eleison – Pane, zmiluj sa*. Či to bola náhoda, že Mozart pred smrťou píše práve takúto tvorbu, na to sa dnes ťažko hľadá odpoveď, ale minimálne v tom môžeme symbolicky vidieť krásny odkaz pre človeka, ktorý svoj život končí v tejto časnosti a prosí

V drevenom kostole znelo slávne Mozartovo Requiem

Božieho Baránka, ktorý sníma hriechy sveta, o zmilovanie. Táto skutočnosť krásne zaznie v záverečnom speve „*Agnus Dei.*“

Poslucháči z koncertu odchádzali naplnení nielen hlbokým umeleckým zážitkom, ale rovnako aj duchovným, pri ktorom si človek mohol uvedomiť, že každý z nás potrebuje vo svojom živote zvolať *Kyrie Eleison – Pane zmiluj sa*, a tak sa vo viere vložiť do rúk Božieho Baránka, ktorý vstúpil do tohto sveta pre našu záchranu.

30. septembra 2018 bola krásna, slnečná nedeľa a náš zborový spevokol sa zúčastnili 7. stretnutia artikulárnych zborov v Cirkevnom zbore Hybe. Stretnutie sa začalo o 10.00 hod. Službami Božími, na úvod ktorých nás všetkých privítal domáci brat farár a senior Liptovsko-oravského seniorátu Stanislav Grega. Zvesťou Slova Božieho nám poslúžil brat senior, spolu s ním liturgovali sestry farárky: Anna Jakušová z Hronseka, Alena Ďurčíková z Istebného a Janka Velebírová Hudáková z Leštín. Spevom a hudbou poslúžil zborový spevokol z Hronseka a hudobná skupina „*Jemu všetko*“ z Istebného.

Po Službách Božích nasledoval spoločný nedeľný obed, pripravený pre všetky artikulárne zbory v hoteli Borová Sihoť, odkiaľ sme sa potom vrátili späť do evanjelického kostola v Hybiach, aby sme od 14.00 hod. pokračovali v popoludňajšom bohatom programe. Okrem divadelného pásma o Dr. Martinovi Lutherovi, ktoré si pripravil cirkevný zbor

Prostredie kostola umocnilo duchovný zážitok z Requiem

Hronsek, zazneli piesne spevokolu z Istebného a piesne nášho zborového spevokolu. Domáci cirkevný zbor bol zastúpený spevokolom *Zvonček*. Bolo to veľmi milé vystúpenie detí rôzneho veku a ich rodičov.

Miki Lipták nám predstavil novú knihu vydavateľstva ViViT *„Rozhovory s evanjelikmi rôznych profesií“* od Františka Šťastného. Požehnanie na cestu k čitateľom dostala táto kniha od brata biskupa Slavomíra Sabola, ktorý tu cituje aj verše z básne Jána Kostru: *„Každý deň stretnúť človeka, to stačí... Deň, v ktorom nestretneš ho, stratený je. Deň, v ktorom nestretneš ho, prepadáš sa o stupeň nižšie medzi smeti, medzi relikvie“*. Oslovili ma tieto verše práve pre svoju aktuálnosť aj v tento deň. Veď i náš kežmarský cirkevný zbor je artikulárny, a i napriek opakovaným pozvaniam brata farára, zabezpečenou autobusovou dopravou a obedom, sa stretnutia (okrem členov spevokolu) zúčastnili len dvaja naši bratia a jedna sestra. Milí bratia a milé sestry, premýšľajme nad sebou, lebo i brat biskup ďalej v knihe píše *„Nech nás to vedie k premýšľaniu, kam chodíme dnes my, prípadne naše deti, a k akým vzťahom sme na týchto miestach predurčení...“* Stretnutie ukončil náš brat farár Roman Porubän záverečnou modlitbou a požehnaním vo viere, že táto tradícia stretávať sa v budúcnosti nezanikne.

Ad Honorem Jesu (AHOJ) – Ku cti Ježišovej – bolo motto tohto požehnaného dňa, 7. stretnutia artikulárnych cirkevných zborov.

Zborový spevokol v cirkevnom zbore Hybe

17. októbra 2018 sa uskutočnil v Novom evanjelickom kostole 23. medzinárodný hudobný festival *MUSICA NOBILIS*, v ktorom sa nám predstavilo komorné zoskupenie Solamente naturali pod vedením Miloša Valenta, vznikol v roku 1993 ako flexibilná kombinácia umelcov rôznych odborností, ktorí sa chceli venovať prezentácii hudby 17. a 18. storočia. Repertoár je prvoradý a určuje presné obsadenie súboru. Tak je Solamente naturali raz triom či septetom, inokedy súborom barokového typu, predvádzajúcim barokové oratóriá s orchestrom a zborom. Členovia súboru majú úroveň sólových hráčov, radi objavujú neznáme teritóriá a púšťajú sa do náročných projektov.

Špecifickosť súboru vyplýva z ojedinelého prístupu k interpretácii hudby 17. a 18. storočia. Dnes, po celosvetovom rozmachu Early Music, už nestačí jednoducho reštaurovať starú hudbu a jej ducha. Zásadné je používanie dobových nástrojov a hľadanie inšpirácie v historických dokumentoch. Hlavnou devízou súboru je entuziazmus, tvorivosť a profesionálny prístup jeho členov, sprevádzaný spontánnosťou a prirodzenosťou – ako odhaľuje už samotný názov súboru. Repertoár súboru je bohatý a okrem základných majstrovských skladieb Vivaldiho, Händla, Bacha, Purcella, Scarlattiho, Lullyho a Rameaua ponúka aj neznáme a ojedinelé diela slovenskej proveniencie, ktoré odzneli aj na koncerte v Kežmarku.

1. novembra 2018 sa uskutočnila v Ľubici ekumenická pobožnosť

Logo medzinárodného hudobného festivalu

na cintoríne pri príležitosti pamiatky zosnulých, na ktorej sa zúčastnili predstavitelia štyroch kresťanských cirkví, pôsobiacich na území Ľubice. Pri centrálnom kríži miestneho cintorína sa stretli veriaci a predstavitelia cirkvi rímskokatolíckej (Mgr. Martin Skladaný), gréckokatolíckej (ThDr. Peter Fedor), evanjelickej (Mgr. Roman Porubän) a pravoslávnej cirkvi (Mgr. Peter Dobrík). Čítané texty z Božieho slova a príhovorné modlitby sa niesli v duchu výzvy: Pamätaj na svoju smrť, človeče, pretože nepoznáš dňa ani hodiny, kedy z tejto časnosti môžeš odísť. Prítomným sa prihovoril brat farár Roman Porubän, ktorý vo svojej homílii zdôraznil, aký je dôležitý Kristov kríž pre náš život na základe textu z 1. listu Korintským 1,18: ***„Veď slovo o kríži je bláznovstvom pre tých, čo sú na ceste k záhube, nám však, ktorí smerujeme k spáse, je Božou mocou.“***

Opäť po roku sa stretávame pri tomto kríži, uvedomujúc si, že jedine Kríž Pána Ježiša Krista je naša záchrana, vďaka ktorému môžeme dnes myslieť na svojich zosnulých ako na tých, ktorí prešli zo smrti do života. To, čo sa svetu javí ako bláznovstvo, to je pre nás kresťanov Božou mocou na spasenie. Smrť bola porazená Kristovým krížom, a tak sa môžeme pozerať na smrť našich blízkych v nádeji života večného.

Kto si uvedomuje hodnotu kríža, tak pri pohľade na ukrižovaného Krista sa častokrát neubráni slzám. No tieto slzy nemajú byť iba

Ľubický cintorín

slzami nejakého súcitu, ale predovšetkým slzami vďačnosti za Božiu lásku, ktorá sa k nám skláňa a ktorú my sme mohli prijímať cez tých, na ktorých si dnes spomíname.

Kedykoľvek sa pozrieme na Kristov kríž, tak by sme si mali uvedomiť, že Pánu Bohu nie sú ľahostajné moje a tvoje hriechy. Aj my sme tí, ktorí neraz rebelujeme proti Bohu i proti sebe navzájom, ale pri pohľade na Kristov kríž k nám znejú slová: ***„Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo robia“*** (Lk 23,34).

Kríž je preto nielen symbolom, ale aj uskutočnením nekonečnej Božej lásky. Sám Pán Ježiš povedal: ***„Nikto nemôže väčšmi milovať, ako keď život položí za svojich priateľov“*** (J 15,13). Pri pohľade na kríž si teda máme uvedomiť: *Ja som Božím priateľom, Božím dieťaťom a Boh ma miluje napriek všetkému, čo som vo svojom živote zlého vykonal.* Pre každého človeka je dôležité vedieť, že nás Pán Boh miluje, a to i vtedy, keď prechádzame rozličnými ťažkými a hraničnými situáciami, keď prechádzame depresiami či úzkosťami a keď si už sami so sebou nevieme dať rady, ale i vtedy, keď niekto blízky od nás odchádza a my sa s ním lúčime. I vtedy nás Boh má rád a pohľad na Kristov kríž nám to pripomína.

Kristov kríž je aj symbolom odpustenia. Problém viny je nielen náboženský, ale všeobecne ľudský. Vina či svedomie sužuje nielen nábožensky založeného človeka, ale každé ľudské stvorenie. Keď nás začnú trápiť výčitky svedomia a zmocní

Ekumenická pobožnosť pri kríži na cintoríne v Ľubici

sa nás pocit viny, uvedomujeme si, o akú vážnu vec ide. V sebe to nosíme ako ťažký balvan. Sami nemáme na to dostatok síl, aby sme sa s tým vyrovnali. No však kríž je odpoveďou i riešením, pretože posolstvo kríža nám chce povedať: *Boh je ochotný ti odpustiť, Boh je ochotný ti dať novú príležitosť, aby si mohol urobiť celkom nový začiatok.*

Kríž k nám prichádza i s posolstvom, že aj my môžeme a máme odpustiť druhým ľuďom. To nám samozrejme niekedy padne veľmi ťažko, a nie vždy to dokážeme. Do tohto boja sa nám vonkoncom nechce, lebo si uvedomujeme, ako je nám dobre žiť vo vlastnom sebectve. Ale keby Ježiš myslel iba na seba, tak by sme večne zahynuli a i dnešná spomienka na našich zosnulých, toto celé naše stretnutie by nemalo zmysel. Ale Ježiš nemyslel iba na seba. Vo Svojej láske myslel aj na nás, a preto sa za nás obetoval.

Kríž predovšetkým súvisí s veľkonočným ránom vzkriesenia. Kristus nezostal v hrobe, ale vstal z mŕtvych. A preto sme sa i dnes stretli pri tomto kríži, lebo máme nádej, že ani tí, s ktorými sme sa rozlúčili, nezostanú vo svojich hroboch, ale vstanú z mŕtvych. Touto nádejou sa môžeme potešovať v čase rozlúčky s nimi, ale i v tomto čase, keď si na nich spomíname a ďakujeme Bohu za všetko požehnanie prijaté skrze nich do svojho života.

Symbol kríža je pre nás i pozvaním, aby sme nasledovali Pána Ježiša Krista. Kríž nás volá k novému životu v spoločenstve s Bohom

Kristov kríž nás spája napriek rozdielnostiam

a v cirkvi. Kríž nás volá, aby sme boli ochotní brať na seba aj utrpenie pre vernosť Božej pravde, ktorá je tak často zahmlievaná v tomto svete, a po ktorej sa tak často šliape. Kríž nás volá, aby sme napriek výsmechu okolia vytrvali vo viere, láske a nádeji.

Zvesť o Kristovom kríži bola zachraňujúcou zvesťou pre tých, na ktorých dnes spomíname, ak žili vo viere v Ježiša Krista, no rovnako zvesť o kríži je zachraňujúcou zvesťou aj pre nás. Apoštol Pavel nás dnes vyzýva, aby sme prijali slovo o kríži ako slovo na dosiahnutie večného života, kde budeme raz oslavovať Boha. Amen.

V rámci tohto ekumenického stretnutia zaspieval zborový spevokol dve piesne: *Blízko Kríža zdržuj ma* a po príhovore brata farára pieseň: *Otče náš.*

6. novembra 2018 v našom cirkevnom zbore sa uskutočnili v Drevenom artikulárnom kostole bohoslužby z príležitosti návštevy kaplánov ECAV na Slovensku pod vedením sestry farárky Kataríny Hudákovej, ktorí boli na pravidelnom sústredení kaplánov v Medzinárodnom mládežníckom centre ICHTYS vo Veľkom Slavkove. Domáci brat farár sa im prihovoril na základe slov z proroka Jonáša 1,1.2: ***„Slovo Hospodinovo zaznelo Jonášovi, synovi Amitajovmu, takto: Vstaň, choď do veľkého mesta Ninive a káž proti nemu, lebo ich nešľachetnosť vystúpila predo mňa.“*** Vo svojom príhovore zdôraznil tú skutočnosť, že v živote človeka sa stá-

Kapláni po bohoslužbách

vajú rôzne veci a do toho prichádza slovo Hospodinovo. Uprostred toho, čím človek prechádza a čo prežíva, sa toto slovo, akási reč, nám tlačí do života, do nášho svedomia a častokrát nám nedá vydýchnuť. To slovo je neodbytné, niekedy až otravné – chceli by sme sa ho zbaviť, ale nejde to, no na druhej strane je to slovo pravé a pravdivé. A tak sa v našom živote stane, že počujeme: *Vstaň a choď!* Áno, Duch Svätý veje ako chce a oslovuje ľudí cez Svoje slovo, a tak sme oslovení – pozvaní do služby: Vstaň a choď. Vo svojom príhovore zdôraznil štyri dôležité skutočnosti: 1. *Slovo Hospodinovo nás ustavične povoláva do služby;* 2. *Slovo Hospodinovo nám ukazuje, čo máme robiť;* 3. *Slovo Hospodinovo nás stavia proti hriechu;* 4. *Slovo Hospodinovo nám dáva silu bojovať dobrý boj viery.* Srdečné poďakovania patrí aj kantorke Miluške Velebírovej – kaplánke, ktorá celé bohoslužby sprevádzala na klavíri, vzhľadom na to, že v kostole prebiehala nová elektroinštalácia a organ bol mimo prevádzky.

Po skončení bohoslužieb sme ešte na krátku chvíľu zostali v kostole, kde nám sestra farárka Hudáková vysvetlila, k čomu slúžia kaplánske školenia. Aj touto cestou sa chcem poďakovať bratom a sestrám z cirkevného zboru, že promptne zareagovali na moju SMS a prišli na bohoslužby, a tak sme mohli spoločne prežiť pekné a požehnané chvíle a zároveň sa niečo nové dozvedieť o pôsobení mladých kaplánov v našej cirkvi. Domáci brat farár ich ďa-

Spoznávanie lyceálnej knižnice

lej oboznámil s históriou stavby dreveného kostola. Potom sa kapláni presunuli do lýcea, kde mali možnosť spoznať najväčšiu historickú školskú knižnicu v strednej Európe.

13. novembra 2018 sa v Leštinách uskutočnilo zasadnutie Riadiacej skupiny lokality svetového kultúrneho dedičstva UNESCO *„Drevené chrámy v slovenskej časti karpatského oblúka“*, ktorej je členom aj náš cirkevný zbor vzhľadom na to, že 7. júla 2008 bol Drevený artikulárny kostol v Kežmarku spolu s ďalšími siedmimi kostolmi (Hronsek, Leštiny, Bodružal, Ladomírová, Hervartov, Tvrdošín a Ruská Bystrá) zapísaný medzi pamiatky Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Na tomto stretnutí sme si ekumenickými bohoslužbami pripomenuli 10. výročie tohto zápisu medzi pamiatky UNESCO. V Evanjelickom kostole Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Leštiny nás privítala domáca sestra farárka Jana Velebírová Hudáková. V úvodnej liturgii brat farár Roman Porubän poslúžil zaspievaním 92. Žalmu a zvesťou slova Božieho na text z Lukášovho evanjelia 24,13-35 sa nám prihovoril Gréckokatolícky farár Jozef Havrila z farnosti Ladomirová.

Po krátkych ekumenických bohoslužbách sme sa presunuli do zasadačky Obecného úradu, kde ďalej prebiehalo rokovanie. Každý štatutár chrámu, ktorý bol zapísaný do zoznamu UNESCO, zhodnotil po desiatich rokoch prínos tohto zápisu i spoluprácu s miestnou samosprávou. Potom sme si vypočuli vyhod-

Leštiny: Ž. Slancová, R. Porubän, J. Velebírová-Hudáková

Prednáška: Monitoring drevnej hmoty

notenie monitoringu drevnej hmoty jednotlivých chrámov, a tak k slovu prišli bezpečnostné predpisy ohľadom požiarneho zabezpečenia objektov a minimalizovaniu rizika vzniku požiaru v jednotlivých chrámoch. Zástupca z Ministerstva kultúry nás informoval o grantovom systéme „*Obnov svoj dom*“ na rok 2019. V závere sme prehodnotili Managment plán, ktorý by bolo potrebné nanovo prepracovať a dohodli sme sa na ďalšom stretnutí v obci Tvrdošín, ktorej patrí drevený rímskokatolícky kostol, aj keď v súčasnosti ho viacej využíva Evanjelická cirkev a. v.

Zostavili: R. Porubän, N. Baráthová, M. Lipták a I. Prelichová

Zborový list: občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok
Zodpovedný redaktor: Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku
Jazyková úprava: Nora Baráthová, Eva Ciriaková, Oľga Kormanová, Mikuláš Lipták, Roman Porubän, Katarína Slavíčková
Adresa: Ev. a.v. farský úrad, Hviezdoslavova 18, 060 01 Kežmarok; tel. 052 / 452 22 42
web: www.ecavkk.sk; **e-mail:** ecavkk@gmail.sk
Pre vnútornú potrebu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok spracoval JADAO
ISBN: 978-80-89426-54-6

ISBN: 978-80-89426-54-6